

Helsinki

Talouden ja toiminnan seuranta- raportti

2 | 2019

Julkaisija	Helsingin kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportti 2/2019
Nimike	Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2019:29
Sarja	ISBN 978-952-331-629-4 (painettu julkaisu) ISBN 978-952-331-630-0 (verkkajulkaisu) ISSN-L 2242-4504 ISSN 2242-4504 (painettu julkaisu) ISSN 2323-8135 (verkkajulkaisu)
Toimittaja	Jenni Torkkola
Taitto	Nina Weurlander
Jakelu	Jenni Torkkola, puh. (09) 310 22564, jenni.torkkola@hel.fi

Sisällys

Yhteenveto ja tulos- ja rahoituslaskelma	4	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	
Väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingissä tammi-kesäkuussa 2019	8	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	42
Työllisyys vuoden 2019 kesäkuussa	9	Kaupunkiympäristön toimiala	
Helsingin palveluksessa olevan henkilöstön määrä ja saatavuus	11	Kaupunkiympäristön toimiala	52
Rakentaminen Helsingissä vuoden 2019 toisella neljänneksellä	14	Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos	59
Verotulot	18	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	
Maksuvalmius	21	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	70
Antolainat	22	Sosiaali- ja terveystoimiala	
Ottolainat	23	Sosiaali- ja terveystoimiala	78
Keskushallinto		Investoinnit	
Keskushallinto	26	Investoinnit	90
Palvelukeskusliikelaitos	29	Liite	
Työterveysliikelaitos	30	Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 kaupunkitason mittarit	94
Taloushallintopalveluliikelaitos	31		
Rakentamispalveluliikelaitos	32		

Yhteenveto ja tulos- ja rahoituslaskelma

Vuoden 2019 talousarvion toisen toteutumisenennusteen mukaan kaupungin talous kokonaisuutena toteutuu selvästi talousarviota heikompana toimintamenojen ylittymisen ja verotuloennusteen heikkenemisen seurauksena. Erityisen huolestuttavaa on se, että toimintamenot olisivat ennusteen mukaan ylittämässä talousarvion 52 milj. eurolla (edellinen ennuste 58 milj. euroa) ja toimintakate toteutuisi 17 milj. euroa talousarviota heikompana. Lautakunnilta ja toimialoilta edellytetäänkin toimenpiteitä ennustettujen määrärahaylitysten ja toimintakatteiden alitusten välttämiseksi. Kaupungin yhteenselkittävien toimintamenojen kokonaisylitystä pienentää kirjainpidollisesti kaupungin eläkevastuuvarauksen kertaluonteinen purkamisen noin 24 milj. eurolla keväällä päivitettyjen eläkevastuulaskelmien mukaiseksi, mikä ei ollut tiedossa edellistä ennustetta tehtäessä.

Verotuloja ennustetaan kertyvän vuonna 2019 yhteensä 3 489 milj. euroa eli 89 milj. euroa talousarviota (sekä edellistä ennustetta) vähemmän. Vuoteen 2018 nähden verotuloja ennakoidaan kertyvän 72 milj. euroa eli 2,1 prosenttia enemmän. Verotilitysennusteen heikentyminen on seurausta erityisesti tulorekisterin ongelmista johtuvasta kunnallisverotulon ennusteen heikkenemisestä, mutta myös yhteisöveron tilitysten aiempaa ennakoitua matalammatasosta.

Kaupungin vuosikate on ennusteessa 588 milj. euroa kun se talousarviossa on 658 milj. euroa ja edellisessä ennusteessa 651 milj. euroa. Tilikauden tulos on ennusteessa 53 milj. euroa talousarviota heikompi ollen 230 milj. euroa. Vuoden 2018 tasosta oltaisiin jäämässä ennusteen mukaan 157 milj. euroa.

Keskushallinnon osalta menot alittavat talousarvion mukaiset määrärahat 43,8 milj. eurolla (edellinen ennuste 6,1 milj. euroa). Keskeinen muutos edelliseen ennusteeseen ja talousarvioon nähden on se, että keskitetysti varattua koko kaupungin eläkevastuuvarausta on purettu 30.6.2019 välitilin päätöksessä 24 milj. euroa uusien keväällä päivitettyjen laskelemien mukaiseksi. Toimialan toiminnoista, vaalien

järjestämisen menot ja jaksotetut henkilöstömenot toteutuvat talousarviota pienempinä. Osallisuusrahastosta ei tulla ennusteen mukaan käyttämään vuonna 2019 varoja osallistuvan budjetoinnin projektien toteuttamiseen johtuen osallistuvan budjetoinnin toimeenpanon aikataulumuutoksista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla menoja ennustetaan toteutuvan 10,4 miljoonaa euroa yli talousarvion. Menoylitys johtuu kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, joita ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa.

Kaupunkirakenteen talousarviokohdassa menojen ennustetaan ylittävän 9,5 milj. eurolla (edellinen ennuste 7,8 milj. euroa). Tammikuun ennätykselliset lumisateet aiheuttivat liikennealueiden lumenpoistotöissä merkittävää kustannusten kasvua, joka johtui lumen auraukseen, kuljetukseen ja varavastaanotto-paikkoihin liittyneistä toimenpiteistä. Edelliseen ennusteeseen nähden ennusteen määrärahaylitys on kasvanut pysäköinninvalvonnan luottotappiokirjauksista vuosilta 2012 ja 2013 (yhteensä 3,2 milj. euroa). Rakennusten talousarviokohdan sitovan toimintakatteiden tavoite 238,7 milj. euroa ennustetaan alitettavan 12,5 milj. eurolla. Kohdan menojen ennustetaan toteutuvan 5,0 milj. euroa talousarviota suurempina. Menojen kasvuun on vaikuttanut muun muassa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tarvitsemien koulujen ja päiväkotien lisä- ja väistötilarpeiden vuokramenot. Myös kiinteistöjen lumenpoistotöissä aiheutui merkittävää kustannusten kasvua. Kohdan tulojen ennustetaan toteutuvan 7,5 milj. euroa talousarviota pienempänä. Tulojen toteutumiseen vaikuttavat yrityksille ja yhteisölle vuokrattujen kohteiden sisäilmaongelmat, peruskorjaukset sekä päätökset rakennusten myynneistä ja purkamisista.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sitovan toimintakatteiden arvioidaan alittuvan 327 000 eurolla. Toimintakattetasoon vaikuttaa keskustakirjasto Oodin ennakoitua suuremmasta käytöstä johtuva lisärahoituksen tarve.

Sosiaali- ja terveystalouden talousarviokohdan menojen arvioidaan ylittävän talousarvion 6,8 milj. eurolla. Menoylitys johtuu pääasiallisesti lastensuojelun ja vammaistyön kasvaneista kustannuksista. Sosiaali- ja terveystoimiala on ryhtynyt johtamistoimenpiteisiin, joilla tavoitellaan menoylityksen vähentämistä. Apotti ja Sote- ja maakuntauudistuksen talousarviokohdan toimintakatteen ennustetaan alittuvan noin 7,8 milj. eurolla. Toimintakatteen alitus johtuu Apotti Oy:n ennakoitua korkeammista ylläpitokustannuksista, muutoksista poistoaikautaluissa ja käyttöönottokoulutuksen laskutuksessa sekä laskutusperusteen muutoksesta käyttäjäperusteisesta omistajaperusteiseksi. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin talousarviokohdan menojen ennustetaan ylittävän 41,6 milj. euroa. Ennuste perustuu HUS:n tammi-toukokuun menojen perusteella laatimaan ennusteeseen. Ennusteessa ei ole huomioitu

täysimääräisesti kalliin hoidon tasausta, jota Helsinki maksoi 2,8 milj. euroa vuonna 2018. Lisäksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri laati 20 milj. euroa alijäämäisen talousarvion vuodelle 2019, jonka vuoksi jäsenkuntapalautusta ei ennusteta kertyvän. Vaikuttavilla ja ripeillä johtamistoimenpiteillä menoylitystä tulisi saada ennustettua merkittävästi alhaisemmaksi.

Investointitaso ennustetaan olevan vuonna 2019 jopa 688 milj. euroa eli 88 % käytettävissä olevista määrärahoista. Viime vuonna vastaava toteuma oli 516 milj. euroa. Liikelaitosinvestointeihin on talousarvioon varattu 167,2 milj. euroa, josta ennusteen mukaan käytetään 154,8 milj. euroa eli 91,5 % käytettävissä olevista määrärahoista. Yhteensä investointitaso on tämän ennusteen mukaan 846 milj. euroa. Edellisenä vuonna yhteenlaskettu investointitaso toteutui 625 milj. euron suuruisena.

Helsingin kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma (milj. €)

	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	2. Ennuste	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2019	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma							
Toimintatulot							
Myyntitulot	356	332	339	8		335	5
Maksutulot	227	211	226	14		223	2
Tuet ja avustukset	45	41	42	1		45	-3
Vuokratulot	367	387	377	-9		372	5
Muut toimintatulot	160	139	141	1		144	-3
Toimintatulot yhteensä	1 155	1 110	1 125	15		1 118	6
Valmistus omaan käyttöön	163	140	161	21		149	12
Yhteensä	1 318	1 250	1 286	35		1 267	19
Toimintamenot							
Palkat	-1 372	-1 414	-1 408	7		-1 414	6
Henkilösivumeno	-389	-399	-343	56		-386	43
Palvelujen ostot	-1 773	-1 868	-1 991	-123	-19	-1 949	-42
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-207	-198	-209	-11		-203	-6
Avustukset	-310	-326	-315	11		-317	2
Vuokrat	-223	-241	-228	12		-238	9
Muut menot	-19	-19	-23	-4		-17	-6
Toimintamenot	-4 293	-4 465	-4 517	-52	-19	-4 524	6
Toimintakate	-2 975	-3 215	-3 231	-17	-19	-3 257	25
Verotulot	3 417	3 578	3 489	-89		3 578	-89
Valtionosuudet	197	196	202	6		202	
Yhteensä	3 614	3 774	3 691	-83		3 780	-89
Rahoitustulot ja -menot							
Korkotulot	78	77	76	-1		76	0
Muut rahoitustulot	53	43	72	29		72	
Korkomenot	-17	-20	-18	2		-18	
Muut rahoitusmenot	-1	-2	-2	-0		-2	-0
Yhteensä	113	98	128	30		128	0
Vuosikate	752	658	588	-70	-19	651	-63
Poistot	-347	-374	-358	17		-372	15
Satunnaiset erät	-18						
Tilikauden tulos	387	283	230	-53	-19	279	-49
Poistoeron muutos	-1	3	-1	-4		-1	0
Varausten muutos	1	-5	-0	4		-0	
Rahastojen muutos	20	3	9	6	7	12	-3
Yhteensä	20	2	8	6	7	11	-3
Tilikauden yli-/alijäämä	407	285	238	-47	-12	290	-52

Helsingin kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma (milj. €)

	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	2. Ennuste	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2019	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Rahoituslaskelma							
TOIMINNAN RAHAVIRTA							
Vuosikate	752	658	588	-70	-19	651	-63
Satunnaiset erät	-18						
Tulorahoituksen korjaukset	-107	-96	-144	-48		-108	-36
Toiminnan rahavirta	626	562	444	-117	-19	543	-99
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
Investointimenot	-625	-784	-846	-62	-170	-845	-1
Rahoitusosuudet investointimenoihin	12	25	17	-8		17	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	138	115	116	1		116	-0
Investoinnin rahavirta	-475	-645	-713	-68	-170	-712	-1
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	151	-83	-269	-186	-189	-169	-100
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
Antolainauksen muutokset	-50	-89	-37	51	-29	-88	51
Antolainasaamisten lisäykset	-120	-167	-117	50	-29	-167	50
Antolainasaamisten vähennykset	70	78	79	1		79	1
Lainakannan muutokset	-106	15	-100	-115		15	-115
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		115		-115		115	-115
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-106	-100	-100	0		-100	-0
Lyhytaikaisten lainojen muutos							
Oman pääoman muutokset							
Muut maksuvalmiuden muutokset	-70	-1	-0	1		-0	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-226	-75	-138	-63	-29	-73	-64
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-75	-158	-406	-249	-218	-242	-164

Väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingissä tammi-kesäkuussa 2019

Vuodenvaihteessa 2018/2019 Helsingissä asui vakitukseltaan 648 042 asukasta. Kesäkuun loppuun mennessä on asukasmäärä ennakkotietojen mukaan lisääntynyt 2 916 henkeä. Edellisvuonna samaan aikaan kirjattiin lisäystä 4 137 henkeä. Espoon ja Vantaan väestönkasvu oli yhteensä 5 924 henkeä.

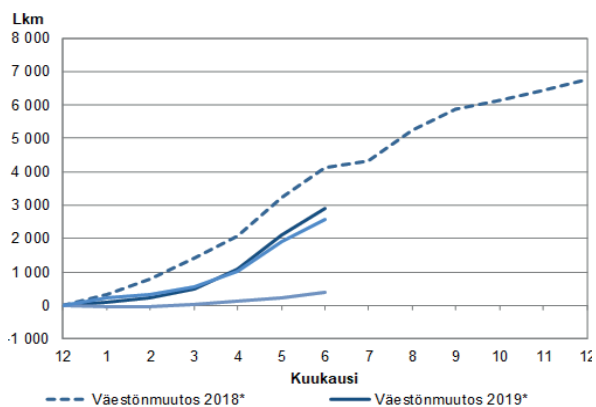
Syntyneitä oli 190 ja kuolleita 36 edellisvuotta vähemmän. Syntyneiden enemmitys, 392 henkeä, oli 154 henkeä pienempi kuin vastaavana ajanjaksona vuosi sitten.

Helsinkiin muutti 1 071 henkeä vähemmän tammi-kesäkuussa 2019 kuin edellisvuonna samaan aikaan ja Helsingistä muutti pois 35 henkeä vähemmän. Tulomuutto kotimaasta vähentyi 1 171 henkeä

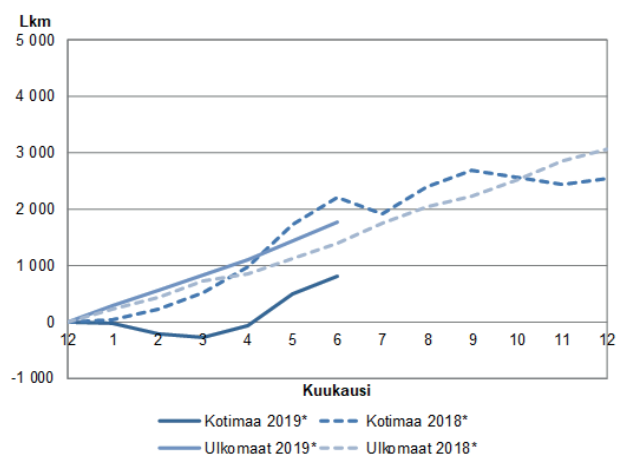
ja lähtömuutto muualle Suomeen kasvoi 235 henkeä edelliseen vuoteen verrattuna. Tammi-kesäkuussa kirjattiin kotimaista muuttovoittoa 798 henkeä, jolloin kotimaan nettomuutto on 1 406 henkeä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tulomuutto ulkomailta kasvoi hieman ja lähtömuutto ulkomaille vähentyi viime vuoteen verrattuna. Ulkomailta saatiin muuttovoittoa 1 757, mikä oli 370 henkeä enemmän kuin tammi-kesäkuussa 2018.

Kokonaisuudessaan Helsingin muuttovoitto oli nyt 2 555 henkeä, kun edellisvuoden tammi-kesäkuussa 2018 se oli 3 591 henkeä. Lisäksi väkilukua korjattiin -31 hengellä.

Ennakkotiedot vuosien 2018 ja 2019 väestönmuutosten kertymästä

Ennakkotiedot vuosien 2018 ja 2019 nettomuuton kertymästä

Työllisyys vuoden 2019 kesäkuussa

Vuoden 2019 toisella vuosineljänneksellä Helsingissä oli 439 200 työpaikkaa. Määrä oli sama kuin vuotta aiemmin. Koko pääkaupunkiseudulla työpaikkamäärä kasvoi 1,2 prosentilla vuoden takaisesta.

Työllisten määrä kasvoi Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla kahdella prosentilla vuoden 2019 huhtikuussa. Helsingin työllisyysaste oli 74,8 prosenttia, mikä oli 1,3 prosenttiyksikköä edellisvuotta korkeampi. Helsingin seudulla työllisyysaste nousi 75,1 prosenttiin. Työllisyys- ja työpaikkatiedot perustuvat Tilastokeskuksen työvoimatutkimukseen ja ovat Helsingin osalta luonteeltaan suuntaa antavia.

Työ- ja elinkeinoministeriön tietojen mukaan Helsingin työttömyysaste oli kesäkuun 2019 lopussa 9,7 %. Pääkaupunkiseudulla työttömyysaste oli 9,3 %, Helsingin seudulla 8,9 % ja koko maassa 9,7 %. Työttömien työnhakijoiden määrä pieneni voimakkaasti vuosina 2017–2018 ja kesäkuussa 2019 työttömiä oli 5 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömyyden

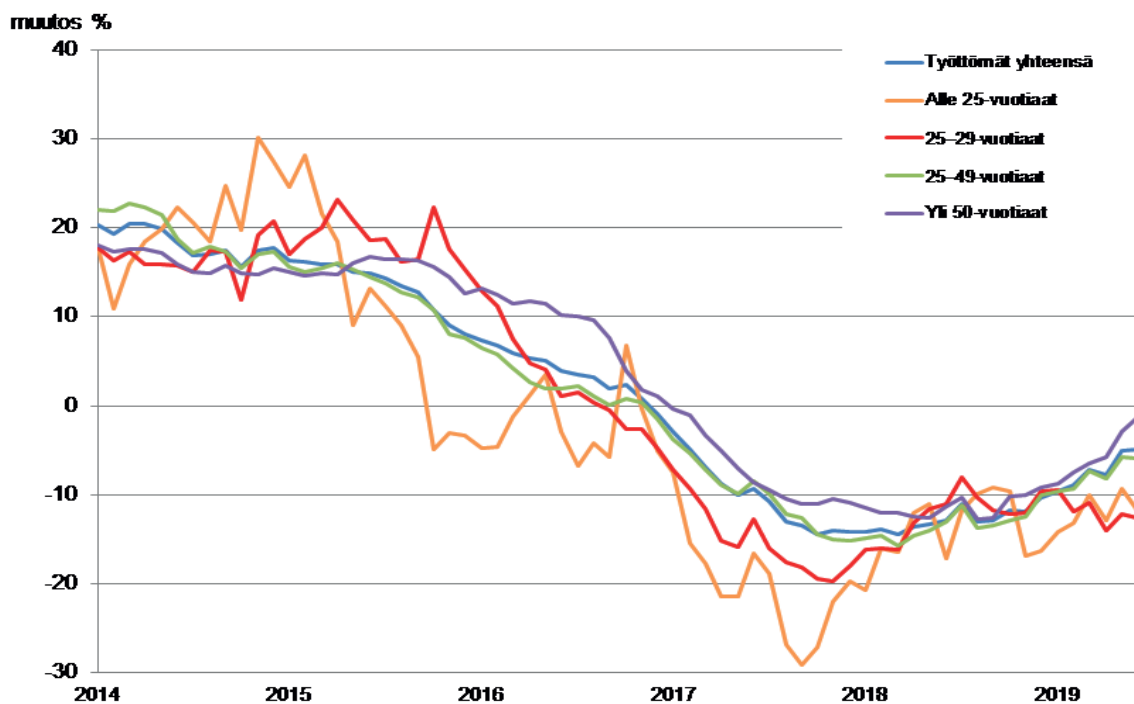
vähentymisen vauhti on hidastunut kuluvan vuoden aikana. Koko maan tasolla työttömien määrä oli 9 % pienempi kuin vuosi sitten.

Työttömien määrä pieneni Helsingissä eniten nuorisikäryhmissä. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä laski 12 % ja 25–29-vuotiaiden 13 % vuoden takaisesta. Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä väheni vain prosentilla ja työttömien ulkomaan kansalaisten määrä pieneni 4 %.

Vuoden 2019 kesäkuussa pitkäaikaistyöttömiä oli Helsingissä 10 514, mikä oli 7 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista Helsingin työttömistä on 31 %.

Työ- ja elinkeinotoimistoon ilmoitettuja avoimia työpaikkoja oli Helsingissä kesäkuun lopussa 8 095, mikä oli 10 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Työvoiman saatavuus tuottaa ongelmia monilla aloilla. Työpaikkoja oli avoinna runsaasti etenkin myynti- ja palvelualoilla, rakennus- ja kuljetusaloilla sekä siivous- ja hoiva-alan töissä.

Työttömien määrän muutos (%) edellisen vuoden vastaavasta kuukaudesta Helsingissä ikäryhmittäin 2014–2019/6 (TEM)

Helsingin työttömät ja avoimet työpaikat vuosina 2007–2019/2 (TEM, työnvälitystilasto)

Vuosi Kuukausi	Työttömyysaste, %	Työttömiä yhteensä	Pitkäaikais- työttömät	Alle 25-vuotiaat	Avoimet työpaikat
2007	6,8	20 632	5 427	1 307	7 239
2008	6,0	18 090	3 800	1 221	6 005
2009	7,6	23 575	3 392	2 245	3 775
2010	8,0	25 074	5 014	2 155	4 109
2011	7,5	23 664	5 273	2 117	5 471
2012	7,8	24 699	5 678	2 288	5 606
2013	9,4	30 125	7 107	2 923	5 497
2014	11,0	35 641	10 670	3 525	5 704
2015	12,3	40 439	15 058	3 888	6 235
2016	12,6	41 948	18 058	3 796	6 749
2017	11,2	37 675	12 799	3 030	6 809
2018					
I	10,3	34 825	12 382	2 741	9 962
II	10,0	33 974	12 066	2 654	10 559
III	9,6	32 669	11 700	2 531	10 084
IV	9,4	32 072	11 487	2 511	8 900
V	9,4	31 944	11 251	2 485	8 415
VI	10,4	35 434	11 314	3 135	7 364
VII	10,9	37 120	11 306	3 393	8 080
VIII	9,6	32 797	10 922	2 679	9 283
IX	9,2	31 249	10 656	2 343	9 156
X	8,9	30 445	10 615	2 280	8 589
XI	8,8	29 930	10 498	2 102	8 117
XII	9,3	31 830	10 613	2 370	7 811
keskiarvo	9,6	32 857	11 234	2 602	8 860
2019					
I	9,1	31 458	10 581	2 353	11 610
II	9,0	30 929	10 384	2 306	13 412
III	8,8	30 299	10 270	2 278	12 778
IV	8,6	29 600	10 207	2 188	9 564
V	8,8	30 318	10 239	2 253	9 178
VI	9,7	33 679	10 514	2 767	8 095

Helsingin palveluksessa olevan henkilöstön määrä ja henkilöstön saatavuus

Kaupungin työntekijöiden määrä laski 160 henkilöllä edellisen vuoden kesäkuun lopun tilanteeseen verrattuna. Kaupungin palveluksessa olevan henkilöstömäärän lasku selittyy erityisesti sosiaali- ja terveystoimialan (osin myös Palvelukeskuksen ja Staran) henkilöstön pienenemisellä johtuen mm. organisatorisista muutoksista, liikkeenluovutuksista ja henkilöstön saatavuuden haasteista.

Vertailukelpoisella organisaatorakenteella tarkasteltuna kaupungin kokonaistyöntekijämäärä on kasvanut selvästi vuodentakaiseen nähden. Erityisesti kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstömäärä on kasvanut.

Kaupungin palveluksessa oli kesäkuun 2019 lopussa 38 634 päätoimista henkilöä (ilman työllistettyjä), joista vakinaisia 30 044 ja määräaikaisia 8 590. Työllistämistuella palkattuja henkilöitä oli 726.

Kaupunginkansliassa avoimena olleita vakansseja on täytetty Kanslian organisaation uudistuttua. Helsingin uusi osallisuusmalli otettiin vuoden 2018 aikana käyttöön. Sen myötä uusia tehtäviä on perustettu kanslian viestintäosaston osallisuus- ja neuvontayksikköön. Kaupunkitasoiset työsuojeluvaltuutetut on siirretty kaupunginkansliaan ja tietosuojajasioiden osaamista on vahvistettu. Lisäksi henkilöstömäärän kasvussa näkyy erilaisia sijaisuuksia ja projektihenkilöstöä.

Palvelukeskuksen henkilöstö on pienentynyt johtuen kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan kilpailutuksista johtuneista liikkeenluovutuksista 1.1.2019 alkaen. Lisäksi Palvelukeskuksen logistiikkakeskuksen operatiivinen ja hallinnollinen toiminto siirtyi osaksi Staraa 1.12.2018 alkaen. Henkilöstömäärässä näkyy myös työvoiman saatavuuteen liittyvien haasteiden vuoksi avoimena olevat tehtävät. Palvelukeskuksessa on käynnistetty vuodeksi 2019 hanke, jossa selvitetään haasteiden taustaa ja valitaan konkreettisia toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi.

Staran henkilöstömäärässä on pientä vähennystä vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna. Staran henkilöstöstä 31 työntekijää on eläköitynyt koajanjaksolla. Eläköityneiden tilalle ei ole aina palkattu uutta henkilöstöä. Henkilöstöresurssien tehokas yhteiskäyttö ja prosessien tehostaminen ovat toimenpiteitä, joilla hyödynnetään nykyisiä henkilöstöresursseja ja henkilöstön osaamista kasvatetaan sekä otetaan laajemmin käyttöön. Työnjohtotehtävissä ja rakentamisen projektinjohtotehtävissä on ollut havaittavissa haasteita henkilöstön saatavuuden kanssa.

Taloushallintopalveluliikelaitoksen henkilöstömäärän kasvuun ovat vaikuttaneet edellistä vuotta suurempi kesätyöntekijöiden määrä ja määräaikaisen henkilöstön lisätarve erityisesti palkkahallinnon palveluissa.

Työterveys Helsingissä työvoiman saatavuusongelmien vuoksi lääkäriresurssia ostetaan myös vuokratyövoimana. Vuosittaiset vuokratilakäräkustannukset aiheuttavat merkittävän kustannuserän Työterveys Helsingille. Erityisen ongelmallista on työterveyshuollon erikoislääkäreiden rekrytointi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstömäärä on kasvanut asiakasmäärän kasvusta johtuen. Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuustilanne on edelleen heikentynyt ja on osittain jopa kriittinen sekä suomen- että ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa.

Kaupunkiympäristön toimialan vakanssien täyttöaste on parantunut ja henkilöstömäärä on saatu lähemmäksi tavoitetasoa. Saatavuushaasteet rakennusvalvonnan, rakennuttamisen ja kaavoituksen asiantuntijatehtävissä johtuvat mm. haastavasta työmarkkinatilanteesta, osajapulasta ja palkkakilpailukyvästä. Osaavan henkilöstön saatavuus- ja rekrytointihaasteet eivät johdu ainoastaan rakennusalan pitkään jatkuneesta noususuhdanteesta, vaan myös kasvavan ja kehittyvän kaupungin tarpeisiin vastaamisesta (kaavoituksesta uudis- ja korjausrakentamiseen). Korkeasuhdanne on nostanut myös rakennusalan palkkoja, jotka kehittyvät keskimääräistä nopeammin.

Henkilöstökasvu Liikennelaitoksella on maltillista. Kasvun on mahdollistanut henkilöstöressurssien suunnitelmallinen ja tehokas käyttö, ja se selittyy metrojunan- ja raitiovaunukuljettajien määrän kasvuna lisääntyneiden ajovuorojen johdosta. Lisäksi infra- ja kalustoyksikössä on käynnistynyt kaupunkistrategian kannalta merkittäviä projekteja. Infran ja kaluston projektinjohto- ja kehittämistehtäviin on ollut haasteita rekrytoida henkilöstöä.

Pelastuslaitoksella henkilöstömäärä on kasvanut vuoden takaisesta, mutta saatavuushaasteita on etenkin palomies-ensihoitajissa ja palotarkastajissa. Palkkakilpailukyky on ensisijainen syy, mutta pelastajapuolella haasteita aiheuttaa myös Helsingin laajemmat osaamisvaatimukset muuhun Suomeen nähden.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan henkilöstömäärän kasvu edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna johtuu pääosin projektihenkilöstön sekä liikunnan kausityöhenkilöiden ja nuorisopalvelukokonaisuuden määräaikaisen henkilöstön määrän kasvusta. Palkkatuetun henkilöstön käyttö painottuu yksiköihin, joissa tuotetaan erilaisia kaupunkilaispalveluita. Toimialan tietyissä tehtäväryhmissä on säännöllistä vaihtuvuutta johtuen mm. henkilöstön ikärakenteesta ja palkkatasosta.

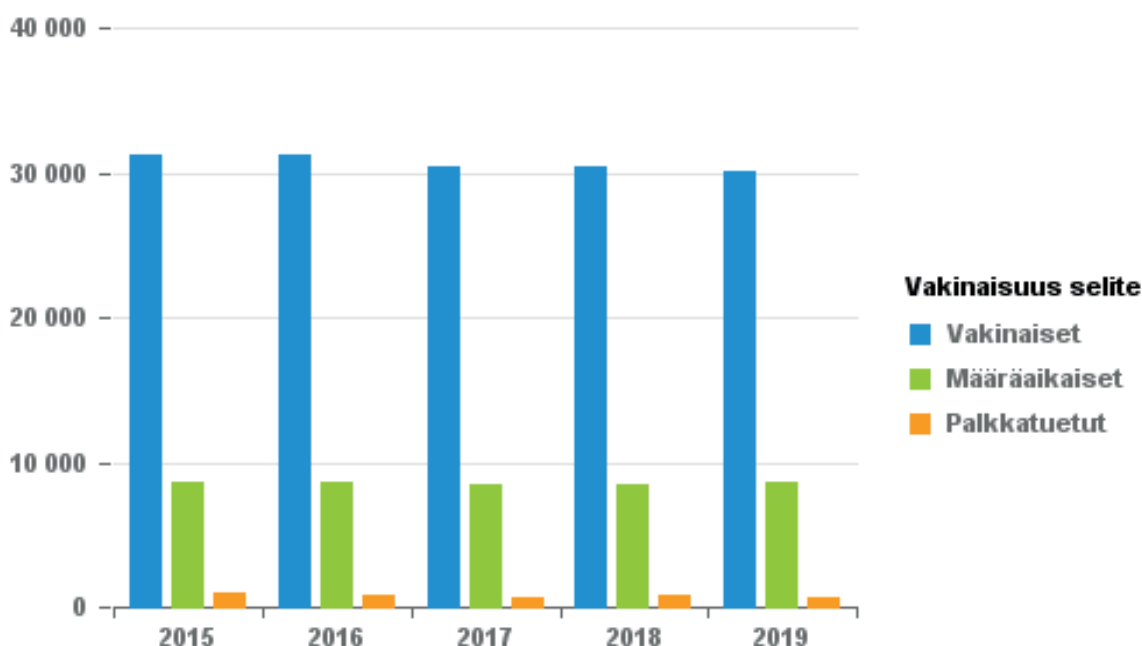
Sosiaali- ja terveystoimialalla henkilöstömäärän vähennyksestä suurin osa selittyy liikkeenluovutuksilla (7.1.2019 päivystys ja välinehuolto HUS:ille, 1.1.2019

talous- ja velkaneuvonta valtiolle), joiden myötä henkilöstömäärä väheni noin 600 hengellä. Päivystys siirron seurauksena myös kesälomasijaisten tarve on vähentynyt sosiaali- ja terveystoimessa. Muu henkilöstömäärän vähentyminen johtuu henkilöstön saatavuuden heikkenemisestä niin vakituisiin tehtäviin kuin sijaisuuksiin sekä rekrytointien viivästyttämisestä kustannuspaineiden hillitsemiseksi. Keskeisten ammattiryhmien (lääkärit, sosiaalityöntekijät ja kotihoidon henkilöstö) saatavuus on vaikeutunut näkyen hakijamäärien merkittävänä vähentymisenä. Henkilöstön saatavuuden edistämiseksi sosiaalityöntekijöiden palkkoja on korotettu 1.1.2019 alkaen järjestelyerällä ja seuraava korotus toteutetaan 1.9.2019. Lääkäreiden osalta on käynnistetty hanke lääkärien saatavuuden ja pysyvyyden edistämiseksi, ja hoitohenkilöstön saatavuutta edistetään kehittämällä maahanmuuttajataustaisten sairaanhoitajien polkua suomalaiseen työelämään sekä käynnistämällä uusia työvoimapoliittisia oppisopimuskouluksia lähiohitoajille.

Palkkojen kehitys

Kesäkuun 2019 loppuun mennessä toimialojen, liikelaitosten ja virastojen palkkoja (ilman työllistettyjen palkkoja) on maksettu yli 721 milj. euroa. Summa on noussut lähes 4 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Nousu selittyy mm. tammikuussa maksetulla kertaerällä, palkkojen yleiskorotuksilla ja toimialauudistuksesta johtuvasta, edelleen jatkuvasta palkkojen harmonisoinnista.

Henkilöstömäärän kehitys 2015–2019, vertailuajankohta ao. vuoden kesäkuun loppu

Henkilöstömäärän jakauma, kesäkuu 2018 ja 2019

	Vakinaiset	Määräaikaiset	Palkkatuetut	Yhteensä ilman palkkatuettuja	2018	Muutos 2019-2018
Keskushallinto						
Kaupunginkanslia	640	151	22	791	767	24
Palvelukeskus	1 347	103	30	1 450	1 500	-50
Rakentamispalvelu STARA	1 191	493	3	1 684	1 706	-22
Taloushallintopalvelu	356	75	7	431	396	35
Tarkastusvirasto	16	1		17	14	3
Työterveys Helsinki	144	33		177	163	14
Keskushallinto yhteensä	3 694	856	62	4 550	4 546	4
Toimialat						
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	10 518	2 499	109	13 017	12 309	708
Kaupunkiympäristön toimiala	3 284	456	15	3 740	3 649	91
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	1 590	759	141	2 349	2 327	22
Sosiaali- ja terveystoimiala	10 958	4 020	399	14 978	15 963	-985
Toimialat yhteensä	26 350	7 734	664	34 084	34 248	-164
Kaikki yhteensä	30 044	8 590	726	38 634	38 794	-160
Kaupunkiympäristön toimiala						
Muu kaupunkiympäristö	1 510	240	15	1 750	1 698	52
Liikennelaitos HKL	1 114	135		1 249	1 232	17
Pelastuslaitos	660	81		741	719	22
Kaupunkiympäristö yhteensä	3 284	456	15	3 740	3 649	91

Rakentaminen Helsingissä vuoden 2019 toisella neljänneksellä

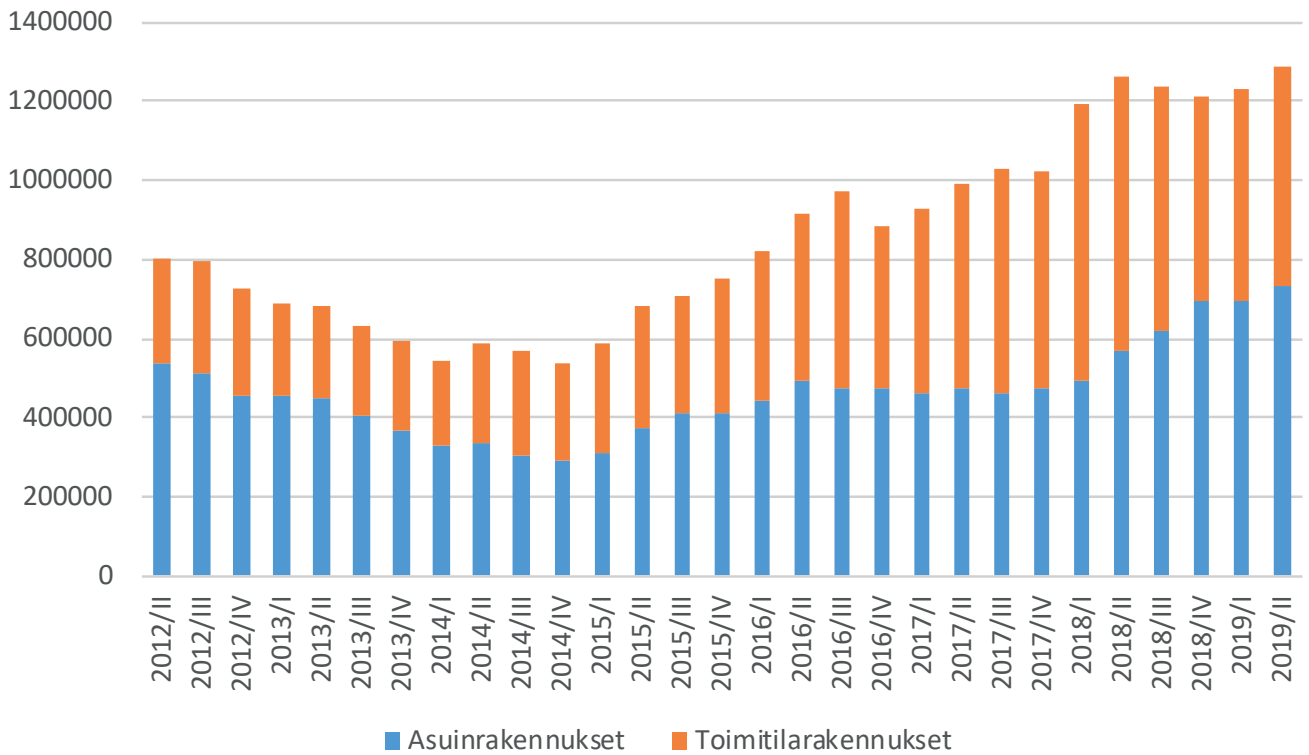
Rakentamisen kokonaisvolyymi on pysynyt korkealla tasolla myös vuoden toisen neljänneksen aikana. Kokonaisuudessaan rakenteilla on asuin- ja toimitilarakentamisen (uustuotanto ja laajennukset) kerrosalana yhteensä 1,29 miljoonaa kerrosneliömetriä.

Toimitilarakentamisen osalta rakenteilla on edelleen paljon kerrosalaa, mutta vuoden 2019 aikana on nähtävissä selkeää hiljentymistä verrattuna vuoteen 2018. Toimitilarakentamisen aloitettiin 62 005 k-m², myönnettiin lupia 89 704 k-m² ja valmistui 42 848 k-m². Asuntorakentamisen osalta aloitettujen (145 892 k-m²), valmistuneiden (112 325 k-m²) ja myönnettyjen rakennuslupien (199 330 k-m²) kerrosalat ovat ensimmäistä neljänneistä merkittävästi suuremmat. Erityisesti valmistuneissa on saavutettu suurimmat kerrosalalukemat vuoden 2012 jälkeen.

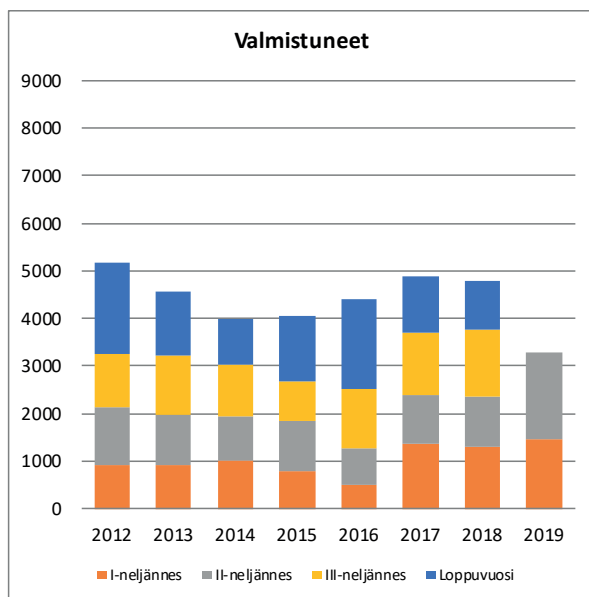
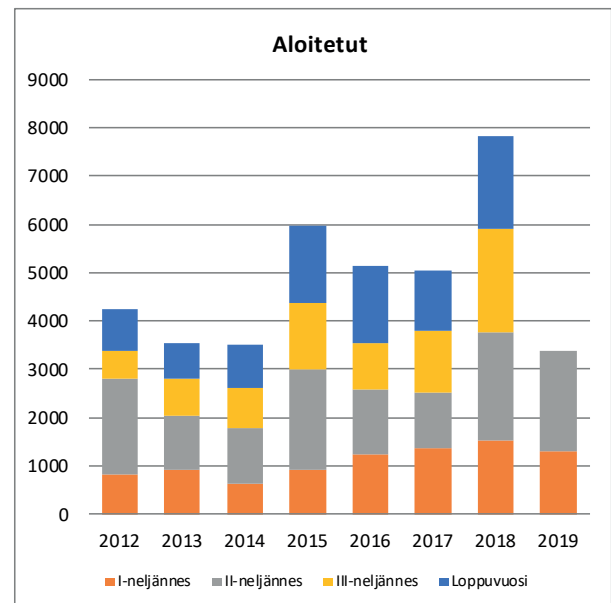
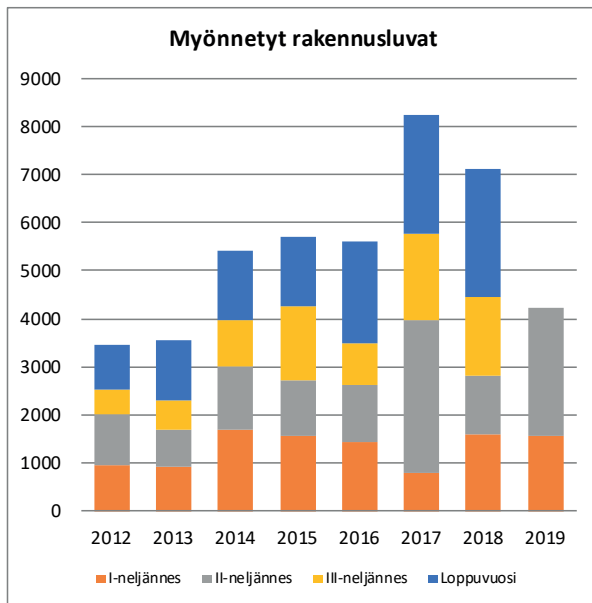
Toisella neljänneksellä aloitettiin 2 090 asunnon rakentaminen, valmistui 1 827 asuntoa ja rakennuslupia myönnettiin 2 672 asunnon rakentamiseksi. Asuntotuotantoluvuissa on mukana uustuotannon ja laajennusten lisäksi käyttötarkoituksen muutokset. Poikkeuksella valtakunnalliseen rakentamisen tilanteeseen, Helsingissä ei ole todettavissa minkäänlaisia hiljenemistä asuntorakentamisen osalta.

Kesäkuun lopussa oli rakenteilla 9 995 asuntoa uudistuotantona, laajennuksina ja käyttötarkoituksen muutoksina. Asuntorakentamisen taso on pysynyt yhtä korkeana jo vuoden ajan ja on merkittävästi korkeammalla tasolla kuin Helsingissä on ollut vuosikymmeniin.

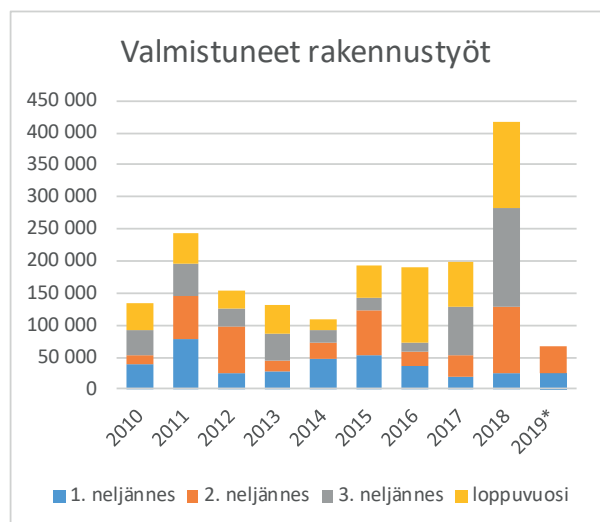
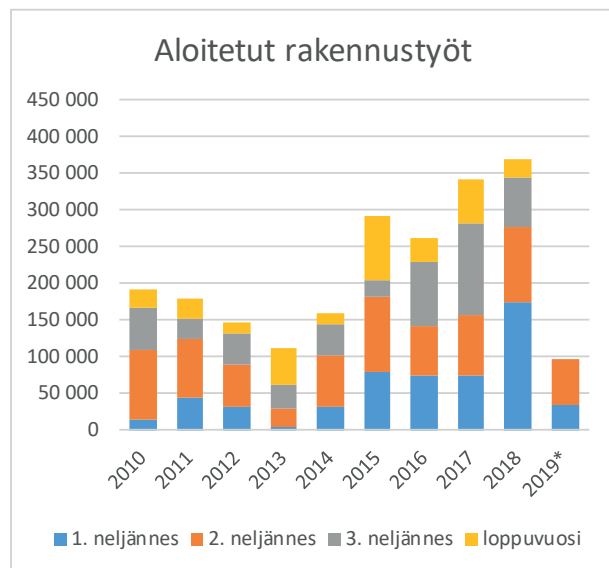
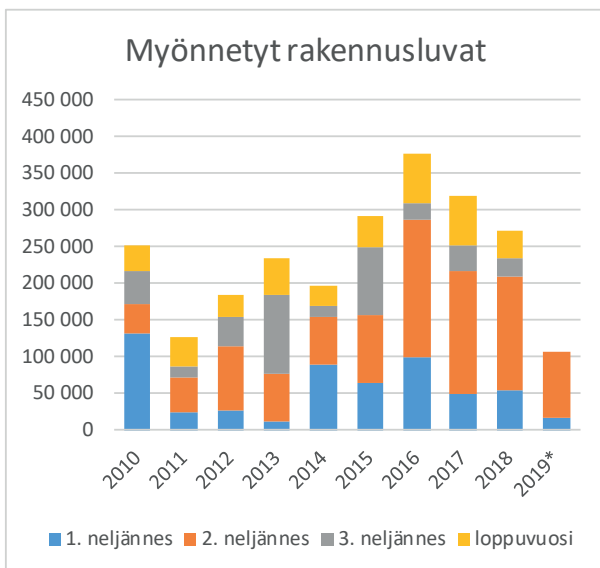
Rakenteilla oleva toimitila- ja asuinrakennusten kerrosala.

Myönnetyt rakennusluvut ja aloitetut ja valmistuneet asunnot vuosina 2012-2019 vuosineljänneksittäin (asuntojen lukumäärät)

Myönnetyt rakennusluvut ja aloitetut ja valmistuneet toimitilat vuosina 2012-2019 vuosineljänneksittäin (toimitilojen kerrosneliömetrimäärät)

Verotulot

Verotuloja ennustetaan kertyvän vuonna 2019 yhteensä 3 489 milj. euroa eli 89 milj. euroa talousarviota (sekä edellistä ennustetta) vähemmän. Vuoteen 2018 nähden verotuloja ennakoidaan kertyvän 72 milj. euroa eli 2,1 prosenttia enemmän. Verotilitysennusteen heikentyminen on seurausta erityisesti tulorekisterin ongelmista johtuvasta kunnallisverotulon ennusteen heikkenemisestä, mutta myös yhteisöveron tilitysten aiempaa ennakoitua matalammas-ta tasosta.

Kunnallisveron tuotoksi arvioidaan Helsingissä vuonna 2019 2 625 milj. euroa (edellinen ennuste 2 670 milj. euroa) eli 45 milj. euroa talousarviota vähemmän. Kunnallisveron tilitysennuste on 1,7 prosenttia suurempi verrattuna vuoden 2018 kunnallisverotilitykseen.

Alkuvuoden tilitykset ovat tulorekisteriin ilmoitusongelmista johtuen vajavaisia. Kunnallisverotuloennusteen keskeisimmät muutokset liittyvät tulorekisteri-ilmoittamisen teknisiin ongelmiin ja niiden aiheuttamaan kunnallisverojen kertymävajeeseen. Palkoista, eläkkeistä ja veronalaisista etuuksista tehtävät ennakonpidätykset laskivat valtakunnallisesti -1,1 % tammi-heinäkuussa. Ennakonpidätysten lasku johtuu tulorekisteri-ilmoittajien ilmoituspuutteista. Ennusteen oletuksena on ennakonpidätysten noin 3,0 % kasvu koko vuoden osalta. Ilmoitusongelmien aiheuttama kertymävaje kaikille kunnille on arvion mukaan vuoden alusta lukien jo yli 400 miljoonaa euroa ja Helsingille tilittämättä jäänyt summa on siten noin 55 milj. euroa.

Keväällä tehdyssä 1/2019 ennusteessa lähdettiin siitä, että ilmoitusongelmat saadaan ratkaistua siten, että kertymävaje saadaan kurottua umpeen loppuvuoden aikana. Kesä-heinäkuun kehitys ei kuitenkaan tue tätä näkemystä. Taustalla on oletus, että loppuvuoden aikana uuden kertymävajeen ja aieman kertymävajeen korjaukset kumoavat toisensa eikä lisävajetta enää syntyisi. Koska kyse on verotulojen kertymiseen ja siten jaksotukseen liittyvästä ongelmasta, niin ennusteen mukaan vuonna 2019 tilittämättä jäävä summa ennakoidaan tilitettävän vuonna 2020.

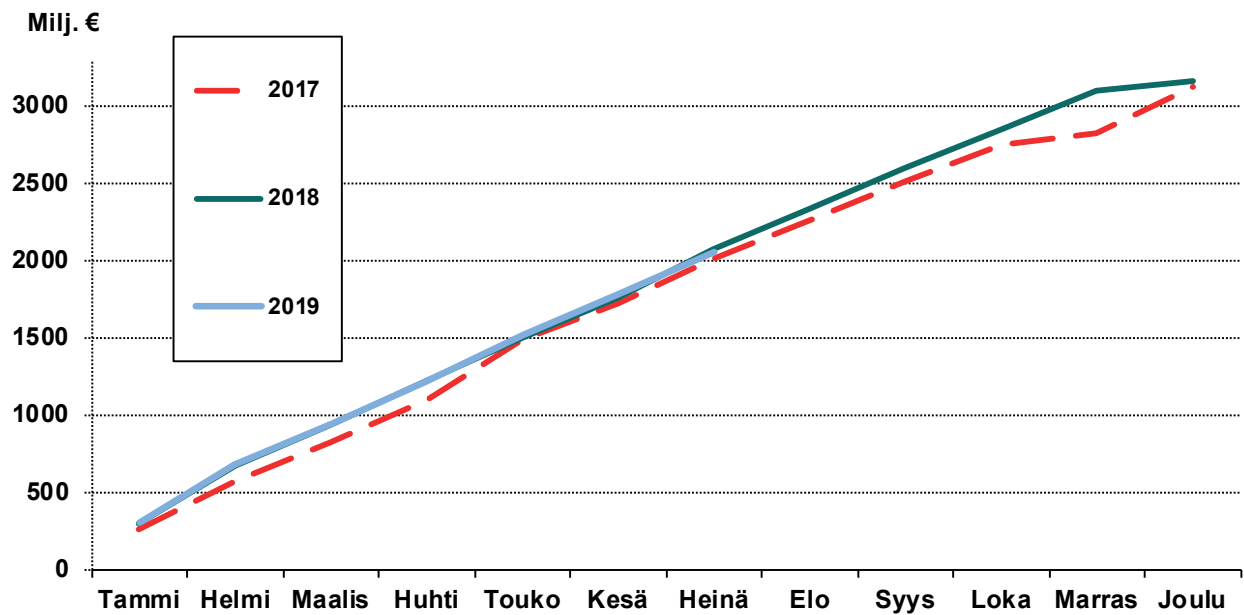
Yhteisöveron tuotoksi Helsingissä vuonna 2019 arvioidaan 590 milj. euroa eli 40 milj. euroa talousarviota sekä edellistä ennustetta vähemmän. Vuoteen 2018 nähden verotuloja ennakoidaan kertyvän 15 milj. euroa eli 2,6 prosenttia enemmän. Ennusteen heikennys edellisestä ennusteesta liittyy lähinnä vanhojen jo päättyneiden verovuosien oikaisuihin. Kuluvan vuoden ja edellisen vuoden tilityskertymät ovat myös heikentyneet edellisestä ennusteesta. Siten syy ennusteen heikkenemiseen on kertymien aleneminen, ei niinkään verotettavan tulon alenema.

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2019 arvioidaan 274 milj. euroa, joka on 4 milj. euroa talousarviota pienempi ja 12,7 milj. euroa (4,9 %) edellistä vuotta enemmän. Kiinteistöverotuoton noususta noin puolet johtuu kiinteistökannan kasvusta ja sitä kautta veropohjan ennakoitusta noususta. Toinen puoli kasvusta on seurausta korkeimman hallinto-oikeuden 29.3.2018 vuosikirjapäätöksestä, joka muuttaa kiinteistöveroon liittyvää oikeuskäytäntöä niin sanotuissa kaksitasokaavakiinteistöissä, joita Helsingissä on kantakaupungin alueella. Jos maapohjaa käytetään suuremman rakennuksen rakennuspaikkana kuin asemakaavaan on merkitty, on se otettava huomioon kiinteistöverotuksen maapohjan verotusarvoa määriteltäessä.

Helsingin kaupunki on toimittanut Verohallinnolle vuoden 2019 verotusta varten kiinteistöissä toteutuneet kerrosalatiedot noin 1 500 kaksitasokaavakiinteistöistä, joissa toteutunut rakentaminen ylittää kaavaan merkityn rakennusoikeuden. Kaiken kaikkiaan Helsingissä on noin 35 000 verotettavaa kiinteistöä. Kaupunki edistää kiinteistöveron pohjana olevien tietojen tarkentamista ja päivittämistä, jotta verotus toteutuisi mahdollisimman oikeudenmukaisesti.

Seuraavissa taulukoissa esitetään vuoden 2019 kumulatiiviset kunnallisverojen ja yhteisöverojen kertymät aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Kunnallisveron ja yhteisöveron kumulatiivisten tilitysten kertymä

Kunnallisveron ja yhteisöveron kumulatiiviset tilitykset kuukausittain 2017–2019 (tilityskuukauden mukaan)

	Kunnallisvero			Yhteisövero			Yhteensä			
	2018 milj. €	2019 milj. €	Muutos %	2018 milj. €	2019 milj. €	Muutos %	2017 milj. €	2018 milj. €	2019 milj. €	Muutos %
Tammi	244,7	247,9	1,3	52,0	52,6	1,3	258,2	296,6	300,5	1,3
Helmi	517,9	516,4	-0,3	147,2	159,4	8,2	574,4	665,1	675,7	1,6
Maalis	741,3	736,2	-0,7	193,2	205,1	6,2	824,8	934,5	941,3	0,7
Huhti	976,6	965,7	-1,1	237,4	247,0	4,1	1089,2	1214,0	1212,8	-0,1
Touko	1223,8	1222,6	-0,1	274,4	291,5	6,3	1476,5	1498,2	1514,2	1,1
Kesä	1446,6	1441,5	-0,4	313,3	334,2	6,7	1720,4	1759,9	1775,8	0,9
Heinä	1701,0	1674,9	-1,5	371,2	380,9	2,6	2000,1	2072,2	2055,8	-0,8
Elo	1924,8		-100,0	411,2		-100,0	2260,9	2335,9		-100,0
Syys	2137,1		-100,0	455,7		-100,0	2505,6	2592,9		-100,0
Loka	2350,3		-100,0	495,4		-100,0	2747,9	2845,7		-100,0
Marras	2561,8		-100,0	525,8		-100,0	2812,6	3087,6		-100,0
Joulu	2580,6		-100,0	574,7		-100,0	3123,7	3155,3		-100,0

Kunnallisveron ennakat kumulatiivinen 2017–2019 (tilityskuukauden mukaan)

	2017	Muutos	2018	Muutos	2019	Muutos
	Milj. €	%	Milj. €	%	Milj. €	%
Tammi	211,6	-8,2	240,5	13,7	242,1	0,7
Helmi	409,5	-2,6	439,2	7,3	428,8	-2,4
Maalis	620,0	-1,5	651,8	5,1	637,5	-2,2
Huhti	843,9	-0,4	877,4	4,0	857,8	-2,2
Touko	1081,1	-0,4	1119,1	3,5	1109,4	-0,9
Kesä	1295,1	0,0	1338,3	3,3	1325,0	-1,0
Heinä	1543,3	0,5	1590,1	3,0	1569,0	-1,3
Elo	1761,2	0,0	1811,6	2,9		
Syys	1966,0	0,0	2020,6	2,8		
Loka	2175,9	0,3	2229,6	2,5		
Marras	2383,1	0,3	2441,2	2,4		
Joulu	2618,8	0,5	2665,6	1,8		

Yhteisöveron ennakat kumulatiivinen 2017–2019 (tilityskuukauden mukaan)

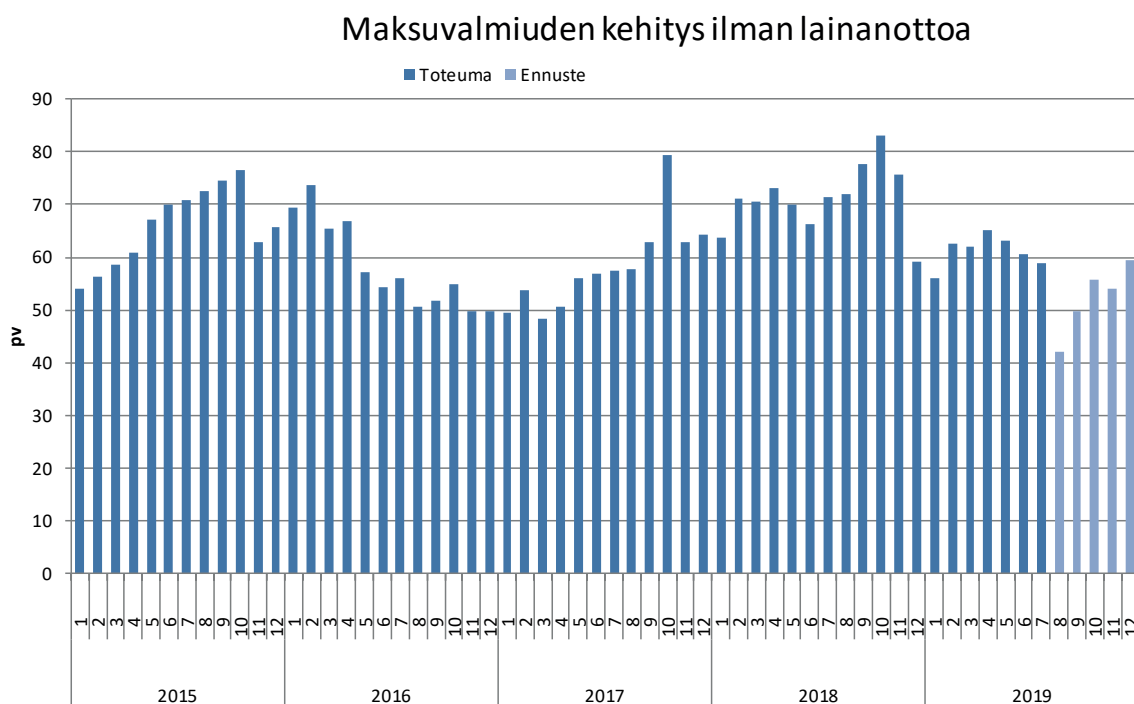
	2017	Muutos	2018	Muutos	2019	Muutos
	Milj. €	%	Milj. €	%	Milj. €	%
Tammi	32,8	17,5	37,8	15,3	42,6	12,6
Helmi	62,9	14,7	76,4	21,5	84,0	10,0
Maalis	92,9	14,9	114,9	23,7	122,6	6,7
Huhti	122,2	14,6	153,7	25,8	161,7	5,2
Touko	152,8	16,3	190,7	24,8	198,6	4,2
Kesä	181,0	15,8	227,4	25,7	235,4	3,5
Heinä	209,4	16,5	280,7	34,1	281,4	0,2
Elo	244,6	17,4	318,2	30,1		
Syys	278,6	19,2	356,4	27,9		
Loka	312,5	19,3	392,0	25,4		
Marras	357,1	22,5	428,5	20,0		
Joulu	391,3	23,1	468,0	19,6		

Maksuvalmius

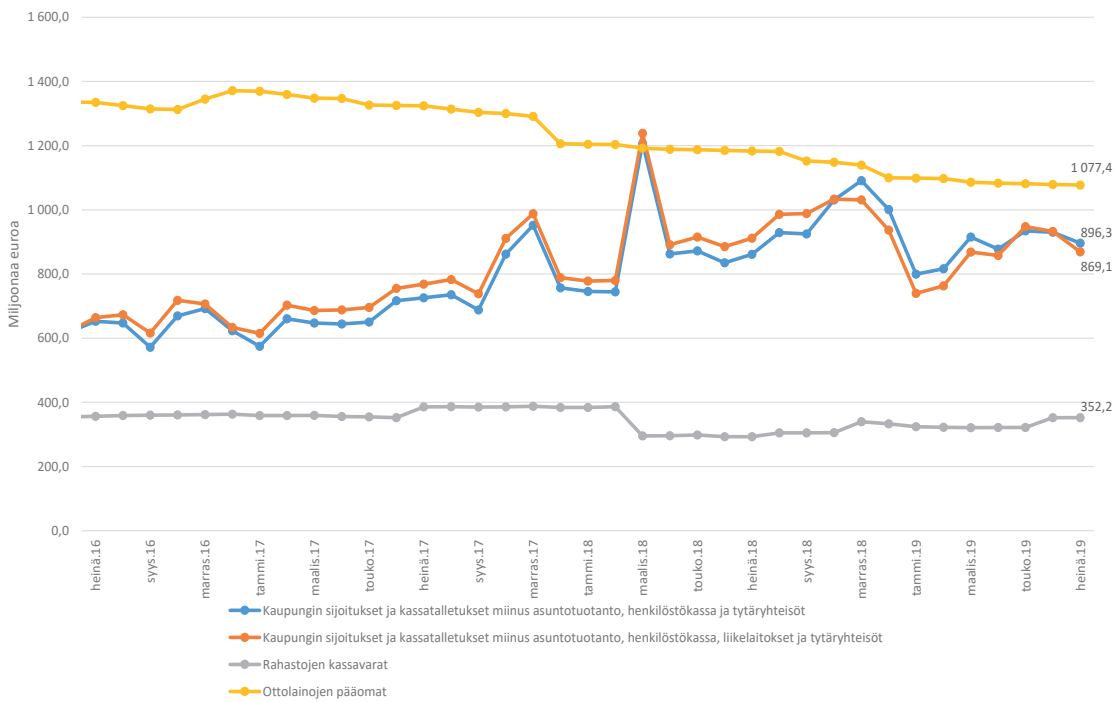
Maksuvalmiuden kehitys maksuvalmiuspäivinä -kaavio sisältää ennusteen vuoden 2019 loppuun sekä toteumat tammikuusta 2015 heinäkuuhun 2019. Kaavion varat eivät sisällä tytäryhteisöjen varoja kaupungin konsernitilillä. Maksuvalmiuden kehitystä kuvaavan kaavion tarkasteluvuosina 2015 - 2018 kaupungin pitkäaikaisen lainojen määrä aleni nettomääräisesti 105,9 milj. euroa, ja oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 1 100,1 milj. euroa.

Vuonna 2019 pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 100,1 milj. euroa (sis. liikenneliikelaitoksen investointeja varten nostetut rahalaitoslainat). Uusia pitkäaikaisia lainoja ei kuluvaan vuonna näillä näkymin tulla nostamaan. Liikenneliikelaitokselle on myönnetty kaupungin sisäisiä lainoja yhteensä 90 milj. euroa.

Maksuvalmiuden kehitys maksuvalmiuspäivänä 1.1.2015–31.7.2019

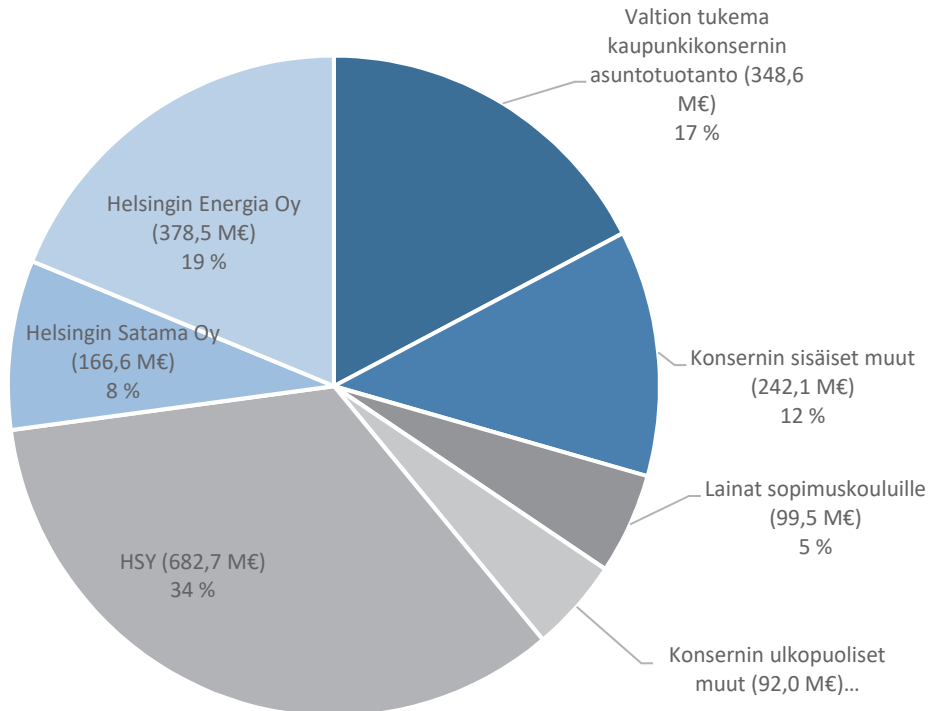

Sijoitusten ja kassatalletusten keskisaldot sekä ottolainojen pääomat kuukausittain

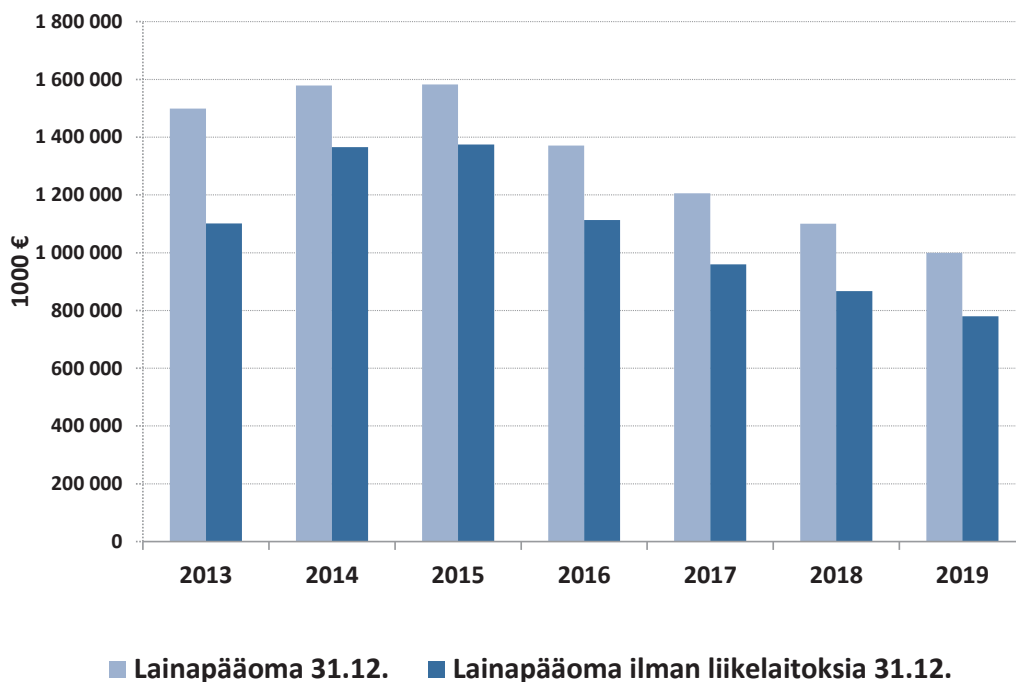
Antolainat

Antolainauskannan jakauma 31.7.2019 (2 010,0 M€)

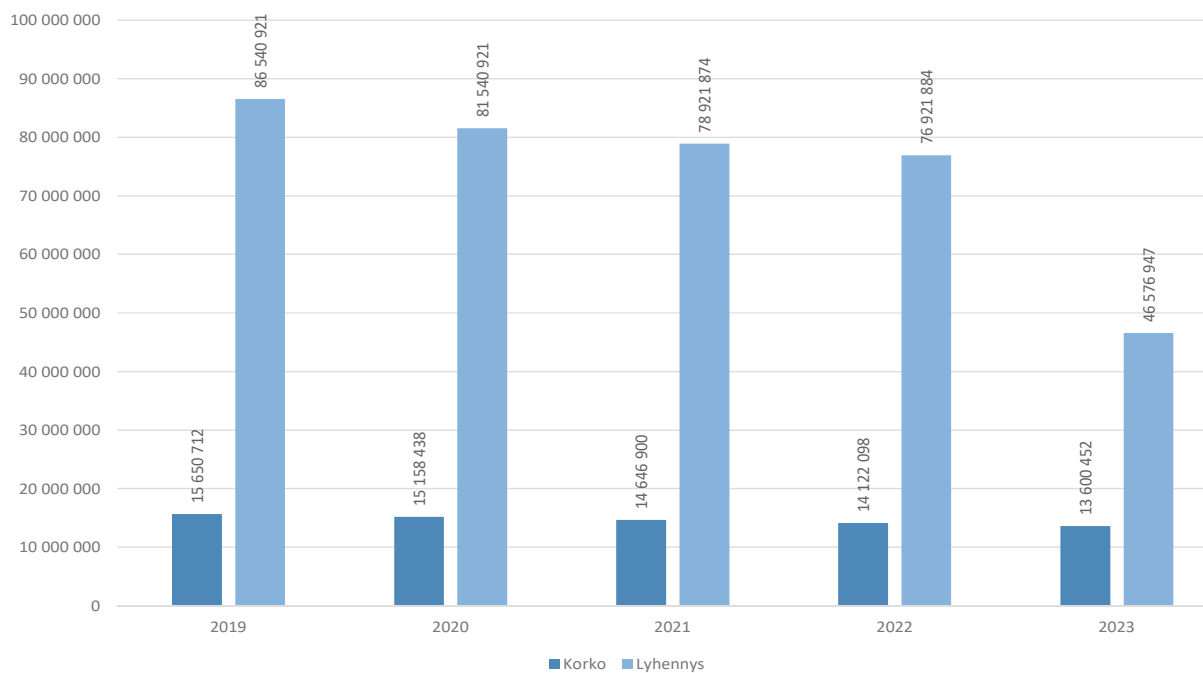

Ottolainat

Helsingin kaupungin lainakanta 2013–2019

Ottolainojen korot

Keskushallinto

Keskushallinnon tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	2. ennuste 2019	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2019	Edellinen ennuste 2019	Ennusteen muutos
1 Keskushallinto	Tulot yhteensä	24,0	22,6	22,6	0,0		22,0	0,6
	Menot yhteensä	-239,6	-284,6	-240,8	43,8	-19,1	-278,5	37,8
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-303,7		62,9			
	Toimintakate	-215,6	-262,0	-218,2	43,9	-19,1	-256,6	38,4
11001 Vaalit	Tulot yhteensä	1,1	2,1	2,1			2,1	
	Menot yhteensä	-2,1	-6,4	-4,9	1,5		-4,0	-1,0
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-6,4		1,5			
	Toimintakate	-1,1	-4,3	-2,8	1,5		-1,8	-1,0
12001 Tarkastuslautakunta ja -virasto	Tulot yhteensä	0,0	0,0	0,0			0,0	
	Menot yhteensä	-1,7	-2,0	-1,9	0,1		-1,9	0,0
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-2,0		0,1			
	Toimintakate	-1,7	-2,0	-1,9	0,1		-1,9	0,0
130 Kaupunginhallitus	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-9,1	-12,1	-13,2	-1,0	-14,3	-12,1	-1,0
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-26,4		13,3			
	Toimintakate	-9,1	-12,1	-13,2	-1,0	-14,3	-12,1	-1,0
14001 Kaupunginkanslia	Tulot yhteensä	15,6	16,1	16,1	0,0		15,5	0,6
	Menot yhteensä	-111,3	-129,1	-129,1	0,0	-4,7	-127,6	-1,5
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-133,9		4,7			
	Toimintakate	-95,7	-113,0	-113,0	0,0	-4,7	-112,1	-0,9
150 Keskitetysti makset- tavat menot	Tulot yhteensä	7,3	4,4	4,4			4,4	
	Menot yhteensä	-115,3	-134,9	-91,6	43,3	-0,0	-132,9	41,2
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-135,0		43,3			
	Toimintakate	-108,0	-130,6	-87,3	43,3	-0,0	-128,5	41,2

Keskushallinto

Toimialan menot alittavat talousarvion mukaiset määrärahat 43,8 milj. eurolla (edellinen ennuste 6,1 milj. euroa). Keskeinen muutos edelliseen ennusteeseen ja talousarvioon nähden on se, että keskitetysti varattua koko kaupungin eläkevastuuvaraus on purettu 30.6.2019 välitilinpäätöksessä 24 milj. euroa uusien keväällä päivitettyjen laskelmien mukaisesti. Kokonaisuudessaan eläkevastuuvarauksen purkaminen pienentää toimialan menoja talousarvioon verrattuna noin 35 milj. euroa. Toimialan varsinaisista toiminnoista, vaalien järjestämisen menot ja jaksotetut henkilöstömenot toteutuvat talousarviota pienempinä.

Keskitettyihin kaupunginhallituksen käyttävissä oleviin määrärahoihin sisältyy nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen ja alueiden välisen eriytymisen torjumisen hankkeisiin 12.3.2018 myönnetty 5,0 milj. euron määräraha, joka on päätöksen mukaan jaettu toimialojen käyttöön. Erillismäärärahaa käytettiin vuonna 2018 kaikki kolme toimialaa huomioiden noin 1,7 milj. euroa. Hankkeet ovat jatkuneet vuonna 2019 ja kuluvalle vuodelle siirtynyt 3,3 milj. euron määräraha ennakoidaan käytettävän.

Kaupunginkanslian oman toiminnan (ilman koko kaupunkia koskevan tietohallinnon ja digitalisaation määrärahavaroja) ennakoidaan alittavan käytettävissä olevat määrärahat 4,7 milj. eurolla. Menosäästöistä pääosa kohdistuu henkilöstömenoihin, mikä johtuu suurelta osin avoimista vakansseista. Edelliseen ennusteeseen verraten digitalisaatiohankkeiden arvioitu käynnistyminen on nostanut tietohallinnon ja digitalisaation menojen ennustetta. Tämän seurauksena kaupunginkanslian yhteenlaskettu määrärahan käyttöennuste on noussut tähän ennusteeseen.

Kaupungin talousarviota vuodelle 2020 valmistellaan kaupunkistrategian taloustavoitteiden mukaisesti. Raami 2020 (Khs 25.4.) on tavoitteen mukainen.

Kaupunkistrategian toteuttamisen arviointi sekä johtamisjärjestelmän ja toimialamallin arviointi käsiteltiin valtuustokauden puoliväliseminaarissa 13. - 14.6.2019. Samassa tilaisuudessa tarkasteltiin kaupunkistrategian mittareiden toteutumista. Kaupunginhallitus päätti 24.6.2019 johtamisjärjestelmän puolivälin toimenpiteistä.

Kaupunkistrategian mukaiset elinkeino-, innovaatio- ja kilpailukykyoliittiset toimenpiteet sekä niihin liittyvä kehittäminen ovat toteutumassa elinkeinopoliittisten linjausten painopistealueilla. Painopistealueet ovat kansainvälisesti houkutteleva Helsinki, osaavan työvoiman Helsinki ja alusta uudelle ja kasvavalle elinkeinotoiminnalle.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.6.2019 Helsingin hyvinvointisuunnitelman 2019 - 2021. Suunnitelma valmisteltiin kaikkien toimialojen kanssa yhteistyössä ja sen toteuttaminen on käynnistynyt.

Kävelykeskustan laajentamisen ja maanalaisen kokoojakadun valmistelussa yleissuunnittelun vaihtoehtoista päättäminen kaupunkiympäristölautakunnassa on siirtynyt kaupungin johtoryhmän ohjauksesta syksyyn. Merellisen strategian toimintaohjelman toimenpiteitä merellisuuden vahvistamiseksi on toteutettu suunnitelman mukaisesti.

Keskitetyt menot - TA-luku 150 (kaupunginkanslian käytettäväksi):

- TA-kohta 15001 Toimielinten menojen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisena.
- TA-kohta 15002 Keskitetysti maksettavien henkilöstömenojen kohdassa arvioidaan toteumaksi noin 3 milj. euroa positiivisena. Eläkevastuuvaraus on purettu 30.6.2019 välitilinpäätöksessä 24 milj. euroa uusien keväällä päivitettyjen laskelmien mukaiseksi. Lisäksi Palvelukeskusliikelaituksen eläkevastuiden päättyminen tuo 1,59 milj. euroa säästöä.
- TA-kohdasta 15003 Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut arvioidaan säästyvän 530 000 euroa.
- TA-kohta 15004 Keskitetyn hanketoiminnan toimintakate arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisena.
- TA-kohta 15005 Työmarkkinatuen kuntaosuudesta arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisena. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen on vuodelle 2019 varattu 62 milj. euroa. Ennuste perustuu oletukseen, että tuen saajien kokonaismäärä laskee hieman ja kuukausittain tukea saavien määrän kasvu pysähtyy kuluvan vuoden aikana

Osallisuusrahastosta ei tulla ennusteen mukaan käyttämään vuonna 2019 varoja osallistuvan budjetoinnin projektien toteuttamiseen johtuen osallistuvan budjetoinnin toimeenpanon aikataulumuutoksista. OmaStadin etenemisaikataulu rakennettiin valmisteluvaiheessa syksyllä 2018 siten, että ehdotusten toteutusarviointivaihe olisi ollut ohi vuoden loppuun mennessä ja äänestys toukokuussa 2019, jolloin hankkeita olisi voitu käynnistää jo syksyllä 2019.

Osallistuvan budjetoinnin ehdotusvaihe saatiin avatua vasta 15.11.2018 ja se päättyi 9.12.2018. Ehdotusten keräämisvaiheen käynnistymistä viivästytti teknisen alustan valmistautumisen myöhentyminen alkuperäisestä aikataulusta. Ehdotusten suuresta määrästä (1 261), kompleksisuudesta ja painottumisesta kaupunkiympäristön toimialalle johtuen toteutusarviointiaikaa jatkettiin kuukaudella, joka siirsi vastaavasti muita vaiheita. Äänestys olisi voitu järjestää aikaisintaan kesäkuussa. Kesälomakaudella äänestystä ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa, joten äänestys päätettiin siirtää syksyyn. Ottaen huomioon äänestystuloksen vahvistamiseen ja toimeenpanopäätöksen liittyvä päätösvalmistelu, vahvistettujen hankkeiden toimeenpanon valmistelu päästään käynnistämään aikaisintaan loppuvuodesta ja varsinainen toimeenpano siirtynee 2020 vuoden puolelle.

Hallitusohjelma valmistui ja sen mukaisesti hallituskauden aikana valmistellaan sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus. Helsingin kannalta on olennaista, että osana uudistusta valmistellaan erilliskäytäntö, jossa huomioidaan Helsingin erityispiirteet. Sosiaali- ja terveysministeriö viestitti 31.7.2019 käynnistävänä sosiaali- ja terveyspalveluiden erilliskäytännön selvitystyön. Hallitusohjelma sisältää lukuisia kaupunkia koskevia uudistuksia. Uudistusten vaikutuksia kaupungin palveluihin ja kustannuksiin on vielä vaikea arvioida.

Palvelukeskusliikelaitos

Liikelylijäämätavoitteesta (5 031 000 euroa) arvioidaan jäävän noin 2,7 milj. euroa johtuen siitä, että talousarviossa ei ole varauduttu aikaisemmin kaupungin tukeman KuEL-maksun kustannusten kattamiseen kustannusvaikutuksiltaan noin 2,0 milj. euroa vuonna 2019.

Palvelukeskusliikelaitos on valinnut kuusi keskeistä kärkiprojektia. Projekteista kaksi keskittyy asiakaskokemukseen, kaksi osaamisen kehittämiseen ja rekrytointiin sekä työntekijäkokemukseen ja yksi palvelukehitykseen ja -muotoiluun ja yksi tiedolla johtamiseen keskeisen datan keräämisellä. Projektit ovat käynnistyneet.

Varsinaisten strategisten tulospalkkiotavoitteiden osalta asiakaskokemustavoitetta todennetaan asiakastytyväisyyskyselyillä ja palautteella. Asiakastytyväisyyskyselyjä toteutetaan suunnitelman

mukaisesti. Oman digitalisaatio-ohjelman laatiminen on käynnistynyt.

Palvelukeskusliikelaitoksen vuositeema Päivä päivältä parempaa palvelua jalkauttaa osaltaan kaupunkistrategiaa kaikkiin työyhteisöihin liki 1 500 työntekijän toimintaan teematehtävien ja ”palvelukävelyn” avulla.

Sitovana toiminnallisena tavoitteena on asiakastytyväisyys vähintään 3,5 (asteikolla 1-5) ja sen arvioidaan toteutuvan vuonna 2019.

Muut toiminnan tavoitteet vuodelle 2019 ovat: Liikelylijäämä vähintään 5,1 % liikevaihdosta, sijoitetun pääoman tuotto on vähintään 7,0 % ja henkilöstökulut (ml. työvoiman ostot) enintään 49,6 % liikevaihdosta. Muiden toiminnan tavoitteiden toteutumiseen liittyy epävarmuustekijöitä KuEL-maksun ja elintarvikekustannusten nousun takia.

Palvelukeskuksen tulos- ja rahoituslaskelmaennuste

Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	2. Ennuste 2019	Erotus TA/ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	110 561	96 976	99 787	2 811	99 094	694
Liiketoiminnan muut tuotot	725	480	705	225	437	268
Varsinaiset kulut	-103 544	-91 903	-97 994	-6 091	-96 717	-1 277
Poistot	-317	-523	-214	309	-278	64
Liikelylijäämä/alijäämä	7 426	5 031	2 284	-2 746	2 536	-252
Rahoitustuotot ja -kulut	-81	-80	-80		-80	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 345	4 951	2 203	-2 747	2 456	-253
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	7 426	5 031	2 284	-2 746	2 536	252
Poistot ja arvonalentumiset	-317	-523	-214	309	-278	-64
Rahoitustuotot ja -kulut	-81	-80	-81	-1	-80	1
Toiminnan rahavirta	7 662	5 474	2 417	-3 056	2 734	317
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-71	-800	-300	500	-400	-100
Investoinnin rahavirta	-71	-800	-300	500	-400	-100
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	7 590	4 674	2 117	-2 556	2 334	217
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-7 591	-320	-300	20	-300	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-7 591	-320	-300	20	-300	
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	0	4 354	1 817	-2 536	2 034	217

Työterveysliikelaitos

Lääkäreiden rekrytointiongelmat heikentävät omaa palvelutuotantoa, mikä näkyy lisääntyvinä ostopalveluina. Vastaanottopalveluiden kysyntä on kasvussa, ja erilaiset työssäjaksamiseen liittyvät ongelmat tulevat korostuneesti esiin. Potilastietojärjestelmässä ja sen rajapinnoissa olevat häiriöt ja ongelmat hidastavat työnkulkuja.

Työterveys Helsinki arvioi, että liikeylijäämätavoite (140 000 euroa) saavutetaan vuonna 2019. Asiakaskokemusta kuvaava sitova toiminnallinen tavoite nettosuositusindeksi (NPS 70) saavutetaan vuonna 2019.

Työterveys Helsinki on käynnistänyt Liikkumishjelman mukaisesti yhdessä henkilöstöliikunnan kanssa liikuntavalmennushankkeen tavoitteena arkiliikunta-aktiivisuuden lisääminen.

Työterveys Helsingin tulos- ja rahoituslaskelmaennuste						
Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	2. Ennuste 2019	Erotus TA/ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	16 718	16 750	17 000	250	16 865	135
Liiketoiminnan muut tuotot	390	338	408	70	419	-11
Varsinaiset kulut	-16 211	-16 931	-17 257	-326	-17 128	-130
Poistot	-21	-17	-11	6	-17	6
Liikeylijäämä/alijäämä	875	140	140		140	-0
Rahoitustuotot ja -kulut	-40	-40	-40		-40	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	835	100	100		100	-0
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikeylijäämä (-alijäämä)	875	140	140		140	0
Poistot ja arvonalentumiset	-21	-17	-11	6	-17	-6
Rahoitustuotot ja -kulut	-40	-40	-40		-40	
Toiminnan rahavirta	856	117	111	-6	117	6
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	0	-31		31	-31	-31
Investoinnin rahavirta	0	-31		31	-31	-31
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	856	86	111	25	86	-25
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-856					
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-856					
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	0	86	111	25	86	-25

Taloushallintopalveluliikelaitos

Talpan vuoden 2019 tuloksen ennustetaan toteutuvan talousarviota suurempana. Tulosennustetta nostavat etenkin toimenpiteet, joilla Talpa on ohjelmistorobotiikan avulla pystynyt laajentamaan palveluitaan ja tehostamaan prosesseja. Investointeihin on varattu talousarviossa 400 000 euroa ja tämän ennustetaan toteutuvan hieman talousarviota pienempänä.

Prosesseja sähköistetään esimerkiksi ohjelmistorobotiikan avulla ja tuetaan asiakkaita siirtymään sähköisten palvelujen käyttäjiksi. Sähköisten palvelujen käyttöä edistetään myös edullisemmilla palveluhinnoilla. Sovitun mukaisesti Talpa seuraa ja raportoi myös asiakkailleen kuukausittain talous- ja palkkahallinnon eri suoritteiden ja sähköisyysasteiden

toteutumisesta. Lisäksi tavoitteiden toteutumista seurataan mm. toteutuneilla yksikkökustannuksilla sekä seuraamalla työn tuottavuutta ja kokonaistuottavuutta.

Kaupunkistrategian pohjalta asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on edennyt suunnitellusti, eikä talousarviovuoden tavoitteiden toteutumiseen ole havaittu esteitä. Taloushallintopalveluliikelaitoksella on talousarviossa kaksi sitovaa tavoitetta: asiakastytyväisyys vähintään 3,85 ja tilikauden tulos on $\geq 15\,000$ euroa. Näiden molempien ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Taloushallintopalvelun tulos- ja rahoituslaskelmaennuste

Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	2. Ennuste 2019	Erotus TA/ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	28 262	28 869	29 830	961	28 869	961
Liiketoiminnan muut tuotot	130	81	90	9	81	9
Varsinaiset kulut	-28 080	-28 689	-29 626	-937	-28 689	-937
Poistot	-222	-190	-150	40	-190	40
Liikelylijäämä/alijäämä	90	71	144	73	71	73
Rahoitustuotot ja -kulut	-56	-56	-56		-56	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	35	15	88	73	15	73
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	90	71	144	73	71	-73
Poistot ja arvonalentumiset	-222	-190	-150	40	-190	-40
Rahoitustuotot ja -kulut	-56	-56	-56		-56	
Toiminnan rahavirta	256	205	238	33	205	-33
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-114	-400	-323	77	-400	-77
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	142	-195	-85	110	-195	-110
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-142		180	180		-180
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-142		180	180		-180
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	0	-195	95	290	-195	-290

Rakentamispalveluliikelaitos

Staran talousarvion mukaiset tulot vuodelle 2019 ovat 213,9 milj. euroa. Tulojen ennustetaan koko vuoden osalta toteutuvan 247,4 milj. euron suuruisina eli ylitys talousarvioon on 33,5 milj. euroa rakentamisen ja ylläpidon kasvaneesta volyymista sekä logistiikkakeskuksen siirrosta johtuen.

Talousarvion mukaiset varsinaiset kulut vuodelle 2019 ovat 206,4 milj. euroa ja niistä ennustetaan toteutuvan 236,7 milj. euroa, jolloin varsinaiset kulujen ennakoitaan toteutuvan 30,3 milj. euroa talousarviota suurempana. Ennusteen käyttökateeksi muodostuu 10,7 milj. euroa. Poistot ovat ennusteessa 3,2 milj. euroa, jolloin liikeylijäämää syntyy 7,5 milj. euroa. Talousarvion liikeylijäämä on 3,8 milj. euroa, joka ennusteen mukaan ylitetään 3,7 milj. eurolla. Staran korvaus peruspääomalle on 1,9 milj. euroa vuonna 2019 ja tilikauden ylijäämäksi ennustetaan 5,6 milj. euroa. Ennusteen mukainen liikevaihto on 4,8 % (11,3 milj. euroa) edellisvuoden liikevaihtoa suurempi. Tilikauden ylijäämän ennakoitaan olevan noin 0,2 milj. euroa edellisvuotta suurempi.

Talousarviossa ja tulosbudjetissa on suunniteltu käytettävän työkoneiden ja autojen sekä muun irtaimen omaisuuden hankintaan 3,0 milj. euroa, minkä ennustetaan toteutuvan suunnitelman mukaisesti.

Staran rakennustekniikan työkanta on erittäin hyvä. Liikevaihto kasvaa huomattavasti edellisestä ennusteesta. Hankemäärä on voimakkaasti lisääntynyt ja tämä näkyy mm. palveluiden ostojen kasvuna. Osaston isot hankkeet (Vuosaaren tukikohta, Suvilahden kaasukello, Hakaniemen kauppahalli) jatkuvat normaalisti.

Kaupunkitekniikan rakentaminen -osastolla on täydytyöllisyys. Postipuiston alueen rakentaminen ja sen vaiheet 1 ja 2 alkavat tänä vuonna. Koko osaston liikevaihto tulee kuitenkin laskemaan vuodesta 2018, kun Mechelininkatu valmistui ja työt siellä loppuvat.

Kaupunkitekniikan ylläpidon töiden kannalta alkutalvi oli hyvin runsasluminen aiheuttaen noin kuusi miljoonaa euroa enemmän kuluja normaaliin talveen verrattuna.

Ympäristönhoidon osaston toiminnan ja tuloksen ennakoitaan toteutuvan suunnitellusti. Palvelukeskusliikelaitoksen logistiikkakeskuksen koko toiminta siirrettiin 1.12.2018 alkaen osaksi Staran logistiikkaosastoa, mikä kasvattaa logistiikkaosaston toimintaa merkittävästi.

Stara pyrkii vuoteen 2021 määritettyyn tahtotilaan viiden menestystekijän ja niitä toteuttavien kehittämishankkeiden avulla. Staran strategiset kehittämishankkeet ja toimenpiteet tukevat sekä kaupunkistrategian 2017–2021 että Staran tavoitteiden toteuttamista. Staralla on voimassa oleva ekokompassi ja ympäristöohjelma vuosille 2017–2019. Ympäristötoimenpiteiden toteuttamista jatketaan vuonna 2019 ympäristöohjelman mukaisesti. Staralla on energiansäästöön, hankintojen ympäristökriteereihin ja biopolttoaineiden käyttöön liittyviä tavoitteita.

Kaupunkiympäristötoimialan ja Staran välille allekirjoitettiin yhteistyösopimus vuonna 2018. Vuonna 2019 laaditaan palvelukohtaisia palvelusopimuksia. Tavoitteena ovat asiakkuuden vahvistaminen sekä pitkäkestoisemmat sopimukset. Osana kumppanuus- ja palvelusopimusten uudistamista ja asiakkuuksien hallintaa Stara on määrittänyt syksyllä 2018 yhdessä suurimman asiakkaansa kanssa yhteiset kehittämisen painopisteet vuosille 2017–2019. Yhteinen kehittäminen toteuttaa kaupunkistrategian tavoitetta kaupunkikokonaisuuden ohjattavuuden parantamisesta.

Staran digitalisaatio-ohjelman toimeenpano käynnistyy vuonna 2019. Hanke toteuttaa kaupunkistrategiaa digitalisaation, tekoälyn ja robotisaation hyödyntämisestä ja edistää julkisen sektorin ekosysteemin rakentamista. Tavoitteena on tuottavuuden parantuminen. Digitalisaatio-ohjelmassa määritetään Staran digitalisaation ja robotisaation hyödyntämisen tavoitteet ja periaatteet, tietojärjestelmäarkkitehtuuri ja tarvittava teknologia tuleville vuosille.

Strategisten kehittämishankkeiden suunniteltu toteutusaikataulu kuvataan toimeenpanon tiekartassa. Kehittämishankkeet toteutetaan Staran projektimalin mukaisesti. Tavoitteiden toteutumista seurataan tuloskokouksissa.

Vuonna 2018 valmistui selvitys, joka koski Staran tilaaja ja tuottaja – roolin erottamista toisistaan. Sen jatkoksi käynnistyi teknisten palvelujen palvelustrategisia linjauksia koskeva työ, jonka on tarkoitus valmistua 2019.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden ennustetaan toteutuvan.

Rakentamispalvelun tulos- ja rahoituslaskelmaennuste

Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	2. Ennuste 2019	Erotus TA/ ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	232 101	210 518	244 208	33 691	227 137	17 072
Liiketoiminnan muut tuotot	4 040	3 383	3 197	-185	3 490	-293
Varsinaiset kulut	-225 483	-206 418	-236 713	-30 295	-222 936	-13 778
Poistot	-3 321	-3 728	-3 145	583	-3 603	458
Liikelylijäämä/alijäämä	7 337	3 754	7 547	3 794	4 088	3 459
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 953	-1 944	-1 955	-11	-1 944	-11
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	5 384	1 810	5 592	3 783	2 144	3 448
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	7 337	3 754	7 547	3 794	4 088	-3 459
Poistot ja arvonalentumiset	-3 321	-3 728	-3 145	583	-3 603	-458
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 953	-1 944	-1 955	-11	-1 944	11
Toiminnan rahavirta	8 705	5 538	8 737	3 200	5 747	-2 990
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-1 921	-3 000	-3 000		-3 000	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	6 784	2 538	5 737	3 200	2 747	-2 990
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-6 784					
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-6 784					
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	0	2 538	5 737	3 200	2 747	-2 990

Sitovat tavoitteet

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA -VIRASTO

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Maailman toimivin kaupunki	Tarkastuslautakunnan arviointitoiminta kohdistuu kaupunkistrategian toteutumisen arviointiin.	Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmaan sisältyvistä vuosittain vaihtuvista aiheista (pl. tavoitearviointit, vaikuttavuuden seuranta ja talouden arviointi) vähintään 65 prosenttia liittyy kaupunkistrategiassa asetettujen linjausten tai tavoitteiden arviointiin.	Tavoite toteutuu (vähintään 65 prosenttia)	

KAUPUNGINKANSLIA

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Maailman toimivin kaupunki Uudistuvat palvelut	Kanslian digikartan toteuttaminen ja digitalisaation parempi hyödyntäminen kanslian digikyvykkyyden ja osaamistason vahvistamiseksi	Kansliassa toteutetaan data-analytiikan menetelmillä kaupunkistrategiaan tai kaupunkikokonaisuuteen liittyviä kokeiluja kolme kappaletta vuoden 2019 aikana. Kokeiluissa yhdistetään uusilla menetelmillä kaupungin sisäisiä tai ulkoisia tietovarantoja, joita ei ole aiemmin yhdistetty.	Tavoite toteutuu	Asiakaskokemus ja asiakastyytyväisyys Osallisuus Työllisyys
Maailman toimivin kaupunki Kestävän kasvun turvaaminen Uudistuvat palvelut	Alustana toimiminen innovaatiotoiminnalle ja uudelle liiketoiminnalle	Luodaan 1. versio kaupunkitasoiseksi toimintamalliksi siitä miten kaupunki toimii innovaatioiden, kehittämisen ja kokeilujen alustana yrityksille Yritysten mitattu halukkuus suosittelaa Helsinkiä sijaintipaikkana kasvaa vuoden 2016 lähtötasoon verrattuna Aluerakentamisprojekteissa aloitetaan viisi uutta rakentamiseen liittyvää tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohanketta	Toteutuu Toteutuu Toteutuu	Elinkeinopoliittiset toimenpiteet Elinkeinopoliittiset toimenpiteet Elinkeinopoliittiset toimenpiteet
Maailman toimivin kaupunki Kestävän kasvun turvaaminen Vastuullinen taloudenpito	Vakaan talouden ja kestävän kasvun turvaaminen	Investointien rahoittaminen tulorahoituksella. Lainakanta/asukas ei kasva (1871€/asukas, TP 2017 taso) Aloitettujen asuntojen lukumäärä (7 000 asuntoa) Helsingin yksityisen sektorin työpaikkojen määrän kasvu suhteessa asukasluvun kasvuun Helsingin työttömyysaste ja pitkäaikaistyöttömien määrä laskevat vuoden 2017 lähtötasoon verrattuna Varmistetaan hallintamuotojakauman tasapainottaminen maankäyttösopimuksilla ja tontinluovutuksessa, niin että oppilaaksiottoalueiden hallintamuotojakauma muuttuu kohti AM-ohjelman mukaista tavoitetta Projektialueiden investointimäärärahojen vaikuttavuus paranee, käyttämättä jääneiden investointimäärärahojen osuus vähenee neljänneksen verrattuna vuoteen 2018	Toteutuu Toteutuu 7 000 Toteutuu Toteutuu Toteutuu Toteutuu	Elävät kaupunginosat Elinkeinopoliittiset toimenpiteet Työllisyys Elävät kaupunginosat Elävät kaupunginosat

PALVELUKESKUSLIIKELAITOS

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Maailman toimivin kaupunki	Kehitymme yhdessä, osallistumme ja muutamme toimintakulttuuria	Asiakastyytyväisyys vähintään 3,5 (asteikolla 1–5).	Odotetaan toteutuvan edellisten vuosien tapaan	Hyvä, laadukas ja uudistuva palvelu
Uudistuvat palvelut	Palvelemme päivä päivältä paremmin Huolehdimme palvelujen laadusta ja uudistamme niitä			
Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä	Toimimme vastuullisesti, kestävästi ja tuottavasti Olemme haluttu työpaikka ja huolehdimme henkilöstöstä			Vastuullinen, kestävä ja tuottava toiminta Osallisuus

RAKENTAMISPALVELULIIKELAITOS

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Maailman toimivin kaupunki				
Kestävän kasvun turvaaminen	Staran käytössä olevien toimiltojen energiatehokkuus paranee	Energiansäästö tavoite on 4 % vuoden 2015 energiankulutuksesta. Tavoitteeseen sisältyvät sähkön ja säänormitetun kaukolämmön kulutus	Toteutuu	Kiinteistöstrategia Hiilineutraali Helsinki 2035 -päästövähennysohjelma
Ekologisesti kestävä kehitys				
Uudistuvat palvelut	Asiakastyytyväisyys kehittyy myönteisesti, tavoitellaan tasoa hyvä (NSI 20–40)	Asiakaskyselyyn perustuva nettosuositteluindeksi (NSI) arvo on ≥ 30 (vaihteluväli -100 – 100)	Toteutuu	Asiakaskokemus ja asiakastyytyväisyys
Asukaslähtöisyys ja osallisuus				
Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen	Tapaturmataajuus pienenee	Tapaturmataajuus laskee kolmen edellisen vuoden keskiarvosta 5 %	Toteutuu	
Vastuullinen taloudenpito	Positiivinen tuottavuuskehitys	Kiinteät kustannukset toteutuvat edellistä vuotta pienempinä.	Toteutuu	
Toiminnan tuottavuus				

TALPA

Sitova toiminnan tavoitteet	TA 2019	2. Ennuste
Asiakastyytyväisyys \geq 3,85	3,85	3,85
Tilikauden tulos \geq 15 000 €	15 000	88 000

TYÖTERVEYS

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Uudistuvat palvelut	Käyttäytyvyttä kuvaavaan asiakaskokemuksen taustalla on palveluiden saatavuus, sujuvuus ja helppous.	Asiakaskokemusta kuvaavan nettosuositteluindeksin (NPS)* taso 70.	70	

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA -VIRASTO

Määrä- ja taloustavoitteet	TA 2019	2. Ennuste
Suoritetavoitteet		
Henkilötyöpäivät	3 400	3 300
Tehokkuus/taloudellisuus		
Arviointi- ja tarkastustyöhön käytettyjen työpäivien osuus henkilötyöpäivistä	75,00 %	75 %
Arviointikertomus valmistuu 30.4. mennessä	30.4.	9.4.2019
Tilintarkastuskertomus annetaan 30.4. mennessä	30.4.	26.4.2019
Toiminnan laajuustiedot		
Tilintarkastuspäivät per tilivuosi, ulkoisen tilintarkastajan toteutuneet tarkastuspäivät	390	390
Resurssit		
Henkilöstön määrä	18	16
Tarkastusta ja arviointia tekevän henkilöstön määrä	16	14
Tuottavuus	TA 2019	2. Ennuste
Tuottavuuden kehittyminen (2016=100)	101	104
Tilankäytön tehokkuus	TA 2019	2. Ennuste
Tilojen kokonaispinta-ala	602	602

PALVELUKESKUSLIIKELAITOS

Määrä- ja taloustavoitteet	2019	2. Ennuste
Kannattavuus		
Liikeliijäämä	5,1	2,3
Sijoitetun pääoman tuotto	7,00	3,2
Henkilöstökulut (ml. työvoiman ostot), enintään liikevaihdosta	49,6	53,1
Rahoitusrakenne		
Omavaraisuusaste, %	82,6	83,7

RAKENTAMISPALVELULIIKELAITOS		
Määrä- ja taloustavoitteet	2019	2. Ennuste
Suoritetavoitteet		
Tehokkuus/taloudellisuus		
Liikevaihto/henkilö, 1 000€	158,6	183,4
Käyttökate/henkilö, 1 000€	5,5	7,9
Toiminnan laajuustiedot		
Liikevaihdon muutos, %	0,0	4,8
Investoinnit liikevaihdesta, %	1,4	1,2
Rakennettu katuala , ha *)	18,5	18,5
Rakennettu katuvihreä, ha *)	5,4	5,4
Rakennettu puistoala *)	11,7	11,7
Vesi- ja viemäriputket, jm *)	14 600	14 600
Uudis- ja korjausrakentamiskohteet, kpl *)	3 425	3 425
<i>*) Asiakkaiden tilauksista, hankkeiden vaikeusasteista ja tuottavuuskehityksestä johtuen määrät voivat vaihdella vuosittain +/- 10 %.</i>		
Hoidettavat katualueet , ha**)	1 149	1 149
Hoidettava katuvihreä, ha **)	296	296
Hoidettavat puistoalueet, ha **)	918	918
Luonnonhoitotyöt metsissä, ha **)	273	273
<i>**) Vuosivaihtelusta ja uusien alueiden rakentamisesta johtuen hoidettavat alueet kasvavat vuosittain 1-5 %.</i>		
Resurssit		
Henkilöstön määrä (31.12.)	1 349	1 349
Kannattavuus		
Käyttökate, %	3,5	4,3
Liikelylijäämä liikevaihdesta, %	1,8	3,1
Tuottavuuden toteutuminen 2017-2021 (2016=100)	2019	2. Ennuste
Tuottavuus	105	105
Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2017 - 2021	2019	2. Ennuste
Indeksi (2016= 81 006 htm ² kokonaispinta-ala)	94,3	94,3
Tilojen kokonaispinta-ala (htm ²)	76 400	76 400

TALOUSHALLINTOPALVELULIIKELAITOS

Määrä- ja taloustavoitteet	2019	2. Ennuste
Suoritetavoitteet (tuhatta)		
Myyntilaskut ja myyntireskontralaskut, kpl	1 174	1 200
Maksumuistutukset ja perintätoimeksiannot, kpl	224	224
Ostolaskut, kpl	795	830
Palkka- ja palkkiolipukkeet, kpl	774	800
Tehokkuus/taloudellisuus		
Automaattisesti tiliöityvät tilioveviennit, %	70,5	73,0
E-laskujen osuus lähtevistä laskusta, %	34,0	35,0
Automaattisesti täsmäytyvät ostolaskut - Automatiskt avstämda inköpsfakturer, %	22,0	25,0
CM-järjestelmässä täsmäytyvät ostolaskut, %	19,0	23,0
Sähköisesti ilmoitetut poissaolot, %	77,0	77,0
Sähköiset palkkalipukkeet - Elektroniska lönebesked, %	80,0	78,0
Henkilötyövuodet	365	365
Tuottavuus (2016 = 0)	103,9	103,9
Liikevaihto/henkilötyövuosi, tuhatta euroa	79	82

TYÖTERVEYSLIIKELAITOS

Määrä- ja taloustavoitteet	2019	2. Ennuste
Suoritetavoitteet		
Nettosuositteluindeksi (NPS)	70	70
T3 yleislääkäri	5	7
T3 työterveyslääkäri	10	14
T3 työterveyshoitaja	3	5
Asiakasmäärä	39 500	39 500
Kirjanpidon myynti/asiakasmäärä	433	441
Tehokkuus		
Liikevaihto/henkilö	116	118
Resurssit		
Henkilöstön määrä	144	144
Tuottavuuden toteutuminen 2017 - 2021 (tuottavuus 2016=100)	2019	2. Ennuste
Tuottavuusindeksi	100	92

The background is split vertically into yellow and white sections by a wavy, scalloped border. The text is centered in the white section.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	2. ennuste 2019	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2019	Edellinen ennuste 2019	Ennusteen muutos
2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Tulot yhteensä	66,1	57,5	63,8	6,4		62,3	1,6
	Menot yhteensä	-1138,8	-1193,4	-1203,8	-10,4		-1200,0	-3,8
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-1193,4		-10,4			
	Toimintakate	-1072,7	-1136,0	-1140,0	-4,0		-1137,7	-2,2

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Toimintaympäristön keskeisten muutosten vaikutukset talousarvion toteutumiseen

Tuloja arvioidaan kertyvän noin 6,4 milj. euroa eli 11,1 % enemmän kuin talousarviossa. Lisätulot kertyvät kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, jota ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa sekä kasvaneista varhaiskasvatuksen maksuista.

Menoja ennakoidaan kertyvän 10,4 milj. euroa eli 0,9 % yli talousarvion. Menoylitys johtuu kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, joita ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa.

Ammatillinen koulutus sai joulukuussa 2018 vuodeksi 2019 järjestämislupaansa 1 029 opiskelijavuotta lisää, yhteensä 9 976 opiskelijavuotta. Päätöksen ajankohdasta johtuen lisäystä ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ennustetaan olevan lapsia noin 1 380 eli 3,6 % vähemmän, kun talousarviossa on ennakoitu. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa lapsimäärän arvioidaan olevan talousarvion tasolla.

Suomenkielisessä perusopetuksessa oppilasmäärän ennustetaan alittavan talousarvion 200 (0,5%) oppilaalla. Ruotsinkielisen perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan olevan talousarvion tasolla.

Koululaisten iltapäivätoiminnan asiakasmäärän ennustetaan alittavan talousarvion 170 oppilaalla.

Suomenkielisten lukioiden opiskelijamäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 60 (0,8 %) opiskelijalla. Ruotsinkielisten lukioiden opiskelijamäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 30 (2,5 %) opiskelijalla.

Stadin ammattiopiston opiskelijavuosimäärän ennustetaan olevan vähintään talousarvion sekä varsinaisen järjestämisluvan tasolla. Järjestämislupaansa saajien 1 029 lisäopiskelijavuoden ennustetaan toteutuvan osittain.

Vapaan sivistystyön opetustuntimäärien ja opiskelijamäärien ennustetaan pysyvän talousarvion tasolla.

Kaupunkistrategian, kaupunkiyhteisten hankkeiden ja yhteissuunnittelun teemojen toimenpiteiden toteuttamisen edistyminen ja mahdolliset poikkeamat tai muutokset

Maksuton varhaiskasvatus 5-vuotiaille helsinkiläisille (4h/pv) käynnistyi elokuussa 2018. Kotihoidon tuen kuntalisästä luovuttiin yli 2-vuotiaiden lasten osalta 1.5.2019 alkaen. Laadukas varhaiskasvatus ja opetus vähentävät eriarvoisuutta. Maksuttomuudella tavoitellaan varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostoa.

Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemisen kaupunkistrategiahanke Mukana-ohjelma hyväksyttiin 11.2.2019. Mukana-ohjelmassa on 32 toimenpidettä, joista yhtä lukuun ottamatta kaikkien tavoitteena on olla vuoden 2019 aikana käynnissä. Huhtikuun tilanteessa puolet toimenpiteistä on edennyt aktiiviseen toteutusvaiheeseen ja muissa toimenpiteissä toiminta on suunnitteluvaiheessa. Toimenpiteistä vain kolme on yhden toimialan sisäisiä palvelukokonaisuuksia kokoavia toimenpiteitä, muut edellyttävät laajaa yhteistyötä toimialojen välillä. Alueellisten toimenpiteiden toteutuminen on käynnistynyt Mellunkylän, Kannelmäki-Malminkartanon sekä Malmin alueilla.

Kiusaamisen vastainen ohjelma on käynnistetty. Ohjelma otetaan käyttöön lukuvuonna 2019–2020. Suunnittelu ja toteutus tehdään yhdessä oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa. Ohjelmaan kytketään käyttöönottokampanja.

Koulutustakuuta toteutetaan edelleen Helsingissä, eli kaikille perusopetuksen päättävillä on tarjolla jatkokoulutuspaikka.

Ohjaamo-toimintamallia jatketaan yhteistyösopimuksella Uudenmaan TE-toimiston kanssa. Stadin ammattiopisto tuottaa Ohjaamoon opinto-ohjaajan palvelut sekä pedagogisen tuen.

Lapset, oppilaat ja opiskelijat liikkuvat yhä enemmän kiinteänä osana varhaiskasvatusta ja koulupäivää. Liikkumishankkeet ovat käynnissä kaikilla koulutusasteilla. Liikkumisohjelmien mukaiset toimenpiteet eri koulutusasteilla: Liikkuvan arjen rakenteita varhaiskasvatuksessa, Liikkuva koulu -ohjelma perusopetuksessa, Liikettä opiskelijaelämään -lukiokoulutuksessa. Koko toimialan Unelmien liikuntapäivä oli 10.5.

Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jatketaan suomen- ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa ja lukio-koulutuksessa sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa edelleen ja sitä on laajennettu ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä ammatilliseen koulutukseen.

Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018–2021 hyväksyttiin kasvat- ja koulutuslautakunnassa 29.5.2018. Tavoitteena on taata kaikille yhdenvertaiset mahdollisuudet kasvatukseen ja koulutukseen ja työelämään. Toimenpiteitä mm. inklusiivisen valmistavan opetuksen ja S2-opetuksen kehittäminen ja kielitietoisuuden yhteisopettajuuden pilotti. Suunnitelma sisältää yhteensä 18 toimenpidekokonaisuutta, joista kaikki ovat käynnissä sovitusti.

Osaamiskeskus toimintaa on laajennettu ja toimintoja lisätty (digitalisointi, robotiikka, yrityskoordinaatio, polkuryhmiä ja uusia perustaitoryhmiä on lisätty. Osaamiskeskukseen on palkattu 18 uutta työntekijää OKM- ja TEM-hankeavustuksella.

Kaksikielisen suomi-englanti-opetuksen 1. luokan aloituspaikkoja oli vuonna 2017 yhteensä 100. Syksystä 2018 alkaen aloituspaikkoja on lisätty eri puolille kaupunkia ja vuoden 2020 lopussa paikkamäärä on kaksinkertaistettu.

Lukuvuonna 2019–2020 1. luokan aloituspaikkoja englanninkielisessä opetuksessa on yhteensä 50 ja kaksikielisessä suomi-englanti -opetuksessa yhteensä 125. Lukuvuonna 2020–2021 on suunniteltu lisättävän 1. luokan aloituspaikkoja kaksikielisessä suomi-englanti opetuksessa 25.

Kiinan kielen opetusta on laajennettu aloittamalla Itäkeskuksen peruskoulussa kiinan opetus A1-kielenä ensimmäiseltä luokalta syksyllä 2018. Helsingin kielilukiossa kiinan kielen opetustarjontaa on lisätty.

Kielitaitoa on monipuolistettu lisäämällä kielikylpy-opetusta ja -kasvatusta. Syksyllä koillisen alueen varhaiskasvatuksessa käynnistyi ruotsin kielen kielikylpyopetus ja syksyllä 2019 aloittaa uusi kielikylpyluokka (Hiidenkiven pk).

Kielirikasteinen esiopetus jatkui syksyllä 2018 neljällä alueella ja neljällä kielellä: venäjä, ranska, englanti ja espanja. Lisäksi kielirikasteinen englannin kielen opetus aloitetaan neljässä koulussa. (Taivallahden ja Jätkäsaaren pk:t, Ruoholahden ja Kaisaniemen a-a). Vuonna 2019 kielirikasteinen englannin kielen opetus laajenee neljään kouluun (Itäkeskuksen, Merilahden ja Kannelmäen pk:t ja Siltämäen a-a).

”Nordiska skolan” suunnittelu käynnistetty ja aika-aulutettu vuodelle 2019. Kilpailutus konseptointiprosessin toteuttajasta käynnissä. 5–9/2019 toteutetaan työpajat. 11/2019 toimiala esittelee konseptin kasvat- ja koulutuslautakunnalle.

Myllypuron rakennusalan osaamiskeskityksessä Stadin ammatti- ja aikuisopisto toimii yhteistyössä ammattikorkeakoulu Metropolian sekä alan yritysten ja ympäröivän yhteisön kanssa. Tilasuunnittelu pohjautuu Metropolian kanssa sovittuun yhteistyöhön ja tilojen yhteiskäyttöön. Tilojen toteutus 2020–2022, hanke toteutetaan vuokratilahankkeena.

Urhea-kampusta edistetään urheiluosaamisen keskitymänä. Urhea-kampus muodostuu Mäkelänrinteen lukion laajennuksesta, urheiluhallista sekä opiskelija-asuntorakennuksista. Yhteishankkeessa kartoitettu tilojen yhteiskäyttö lukion, urheiluhallin ja HOASin kesken. Hankkeen toteuttaminen on käynnistynyt. Koulukiinteistön teknisen perusrakennuksen laajuuden määrittäminen ja muuttuminen suunnittelun aikana on vaikuttanut aikatauluun

Sitovien toiminnan tavoitteiden ja muiden toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ennustaa molempien sitovien tavoitteiden toteutuvan.

Arvio tavoitteisiin, palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Budjettirahoitteisessa toiminnassa on epävarmuustekijöitä varhaiskasvatuksen talouden toteutumisen ennustamisessa. Varhaiskasvatuksen palvelujen kysynnän ennustaminen on haastavaa, mikä johtuu työllisyyden parantumisesta, 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen vaikutuksista palveluiden kysyntään sekä yli 2-vuotiaiden kotihoidon tuen Helsinki-lisän lakkaamisesta 1.5.2019 alkaen. Epävarmuutta varhaiskasvatuspalvelujen kysynnässä aiheuttavat lisäksi yksityisessä varhaiskasvatuksessa esille nousseet ongelmat, mikä saattaa lisätä kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntää. Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämistä vaikeuttaa pätevän henkilöstön rekrytointihaasteet. Osa rekrytoinneista joudutaan hoitamaan tilapäisesti sijaistyövoimalla.

Ammatillinen koulutus sai joulukuussa järjestämislupaan 1 029 opiskelijavuotta lisää, yhteensä 9 976 opiskelijavuotta. Päätöksen ajankohdasta johtuen lisäystä ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa.

Vuonna 2018 käsittelyyn tulleet epäpätevyysalennusten korvaukset tulevat maksuun vuonna 2019. Ennustettu summa on 2,6 miljoonaa euroa. Tähän ei ole varauduttu talousarviossa, mutta ennusteessa ei esitetä määrärahaylitystä tällä perusteella.

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Maailman toimivin kaupunki</p> <p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p> <p>Uudistuvat palvelut</p>	<p>Mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella.</p>	<p>Varhaiskasvatus ja esiopetus: Luodaan digitaalisen portfolion toimintamalli. Digitaalisen portfoliomallin pedagoginen perusta määritellään ja sen toiminnallisuutta pilotoidaan vuoden 2019 aikana.</p>	Toteutuu	<p>Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoinnin ja johtamisrakenteen valmistelu</p>
		<p>Perusopetus: Portfolio-oppimista toteutetaan kaikissa peruskouluissa. Oppijan oppimisprosessi nähdään kokonaisuutena ja digitaalinen portfolio seuraa oppijan mukana koko hänen oppimispolkunsa ajan. 80 %:lla oppijoista on käytössään digitaalinen portfolio.</p>	Toteutuu	Osallisuus
		<p>Lukiokoulutus: Lukioiden opiskelijoista 90 % laatii itselleen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Opiskelija päivittää suunnitelmiaan oppilaitoksen henkilöstön (opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja, aineenopettaja, tarvittaessa opiskeluhuolto) tuella.</p>	Toteutuu	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
		<p>Ammatillinen koulutus: Negatiivinen keskeyttäminen vähennee yhden prosenttiyksikön vuoteen 2018 verrattuna.</p>	Toteutuu	Työllisyys
		<p>Vapaa sivistystyö: Oppimisessa ja opetuksessa hyödynnetään sähköisiä oppimisympäristöjä, jotka mahdollistavat monipuoliset pedagogiset opetusmenetelmät. Kurseista 7 % käyttää järjestelmää.</p>	Toteutuu	

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Maailman toimivin kaupunki</p> <p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p> <p>Uudistuvat palvelut</p>	<p>Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä.</p>	<p>Varhaiskasvatus, esiopetus ja alkuopetus: Suomenkielisen esi- ja alkuopetuksen lapset työskentelevät yhdessä vähintään 2 krt/kk samoissa tiloissa ja toimintamuodoissa käyttäen koulun, päiväkodin ja leikkipuiston tiloja tai muita kaupungin tiloja.</p> <p>Ruotsinkielinen esi- ja perusopetus suunnittelee, toteuttaa ja arvioi yhdessä vähintään 3 ilmiöpohjaista oppimiskokonaisuutta vuonna 2019. Ilmiöpohjaiset oppimiskokonaisuudet ovat laajuudeltaan vähintään 2 viikkoa kestäviä.</p> <p>Perusopetus (luokat 3. –9.): Kaupunkia käytetään monipuolisesti ja joustavasti oppimisen tilana järjestämällä opetuksesta 6 % koulun ulkopuolella.</p> <p>Lukiokoulutus: Kaupunkia käytetään monipuolisesti ja joustavasti oppimisen tilana järjestämällä opetuksesta 6 % koulun ulkopuolella.</p> <p>Ammatillinen koulutus: Työpaikalla tapahtuva oppiminen kasvaa 18 000 päivällä verrattuna vuoteen 2018.</p> <p>Vapaa sivistystyö: 15 % työväenopiston ja 7 % Arbiksen opetuksesta järjestetään oppilaitoksen omien tilojen ulkopuolella kustannusneutraalisti.</p>	<p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu</p>	<p>Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Liikkumishjelma</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoinnin ja johtamis-rakenteen valmistelu</p> <p>Kaupungin tilojen käyttö</p> <p>Osallisuus</p> <p>Elävät kaupunginosat</p> <p>Harrastustoiminta</p> <p>Palvelujen saavutettavuus</p>

Suoritetavoitteet	2019	2. Ennuste
VARHAISKASVATUS		
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset	40 346	38 942
Suomenkielinen varhaiskasvatus	38 008	36 629
Omissa päiväkodeissa 31.12.	24 800	23 754
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksusit.)	350	400
Perhepäivähoidossa 31.12.	800	690
Lasten kotihoidontuki, lapset 31.12. Sisältää molemmat kieliryhmät	7 140	7 094
Yksityishoidontuki, lapset 31.12. Sisältää molemmat kieliryhmät	3 850	3 771
Kerhoissa, lapset 31.12.	1 000	750
Esiopetus, perusopetuksessa	68	170
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 338	2 313
Omissa päiväkodeissa 31.12.	1 940	1 935
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksusit.)	210	210
Perhepäivähoidossa 31.12.	95	70
Esiopetus, perusopetuksessa	93	98
Koululaisten iltapäivätoiminta		
Koululaisten iltapäivätoiminta leikkipuistoissa	3 200	3 112
PERUSOPETUSLAIN MUKAINEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA	7 490	7 406
Perusopetuslain mukaisessa kaupungin järjestämässä iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	1 400	950
Perusopetuslain mukaisessa kaupungin järjestämässä kehitysvammaisten lasten iltapäivätoimintassa olevat oppilaat	290	356
Perusopetuslain mukaisessa muiden järjestämässä avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	5 800	6 100
PERUSOPETUS	44 069	43 867
Suomenkielinen perusopetus	40 387	40 181
Ruotsinkielinen perusopetus	3 682	3 686
LUKIOKOULUTUS	8 601	8 694
Suomenkielinen lukiokoulutus	7 380	7 442
Lukiokoulutus	7 326	7 389
Valmistava opetus	54	53
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	1 221	1 252
AMMATILLINEN KOULUTUS	9 119	9 119
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina	8 947	8 947

Suoritetavoitteet	2019	2. Ennuste
Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus		
Työpajatoiminta, opiskelijamäärä henkilötyövuosina	132	132
Perusopetuksen lisäopetus oppilasmäärä	40	40
VAPAA SIVISTYSTYÖ		
Suomenkielinen vapaa sivistystyö		
Opetustunnit	101 500	101 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	78 000	78 000
Kokeileva, Integroiva, Strateginen opetus	15 000	15 000
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö		
Opetustunnit	22 500	22 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	17 000	17 000
Opintonsa loppuunsaattaneiden maahanmuuttajien määrä	15	15
Vapaa sivistystyö, opetustunnit	124 000	124 000
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	95 000	95 000
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät		
- Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	504	494
- Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	8 829	9 043
Tuottavuus	2019	2. Ennuste
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kokonaistuottavuus		
<i>2016=100</i>		
Suoriteindeksi	107,6	107,6
Kustannusindeksi	112,3	112,3
Tuottavuusindeksi	95,9	95,9
Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2017-2021	2019	2. Ennuste
htm²/asiakas		
Varhaiskasvatus	9,1	9,7
Peruskoulut	11,7	11,8
Lukio	9,5	9,3
Ammatillinen koulutus	16,6	15,6

Kaupunki- ympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	2. ennuste 2019	Erotus TA / en- nuste	Ylitysoikeus 2019	Edelli- nen ennuste 2019	Ennus- teen muu- tos
3 Kaupunkiympäris- tön toimiala	Tulot yhteensä	1 019,2	1 023,3	1 021,7	-1,6		1 020,0	1,6
	Menot yhteensä	-737,4	-778,0	-783,1	-5,1	-0,3	-780,3	-2,7
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-778,3		-4,7			
	Toimintakate	281,8	245,3	238,6	-6,7	-0,3	239,7	-1,1
31001 Kaupunkirakenne	Tulot yhteensä	475,6	461,4	466,0	4,5		465,6	0,3
	Menot yhteensä	-180,7	-192,0	-201,5	-9,5	-0,3	-199,9	-1,7
	TA+yliitysoikeus/TA+yliit/Enn		-192,4		-9,1			
31002 Rakennukset	Tulot yhteensä	506,7	523,6	517,0	-6,6		516,2	0,8
	Menot yhteensä	-279,3	-285,0	-290,8	-5,8		-289,8	-1,1
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-285,0		-5,8			
	Toimintakate	227,4	238,7	226,2	-12,5		226,4	-0,3
31003 Asuntotuotanto	Tulot yhteensä	20,4	23,5	23,5			23,5	
	Menot yhteensä	-12,1	-19,8	-17,8	2,0		-17,8	
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-19,8		2,0			
	Toimintakate	8,3	3,7	5,7	2,0		5,7	
31004 HSL- ja HSY- kuntayhtymien maksuosuudet	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-197,7	-204,1	-204,1			-204,1	
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-204,1					
	Toimintakate	-197,7	-204,1	-204,1			-204,1	
31005 Pelastuslaitos	Tulot yhteensä	16,4	14,8	15,3	0,5		14,8	0,5
	Menot yhteensä	-52,3	-54,3	-54,6	-0,3		-54,3	-0,3
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-54,3		-0,3			
	Toimintakate	-35,9	-39,5	-39,3	0,2		-39,5	0,2
31006 Tuki HKL:lle	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-15,2	-22,9	-14,4	8,5		-14,6	0,2
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-22,9		8,5			
	Toimintakate	-15,2	-22,9	-14,4	8,5		-14,6	0,2

Kaupunkiympäristön toimiala

Toimintaympäristön keskeisten muutosten vaikutukset talousarvion toteutumiseen

Kaupunkirakenne

Talousarviokohdan tuloja ennustetaan toteutuvan 466 milj. euroa, joka on 4,5 milj. euroa talousarviota enemmän.

Talousarviokohdassa menoihin on käytettävissä 192,1 milj. euroa, jonka ennustetaan ylittyvän 9,5 milj. eurolla. Ylitys johtuu talven ennätyksellisten lumisaiteiden aiheuttamien liikennealueiden lumenpoistotöiden merkittävästä kustannusten kasvusta sekä pysäköinninvalvonnan luottotappiokirjauksista vuosilta 2012 ja 2013.

Lumen aiheuttamista lisäkustannuksista laadittiin erillisselvitys sekä talven tilanneraportti ja jatkotoimenpiteet. Selvityksen mukaan talvihoidon lisäkustannukset (lumenkuljetus, kaluston lisäykset) ovat noin 7,2 milj. euroa.

Pysäköinninvalvonnan todelliset luottotappiot yhteensä 3,2 milj. euroa vuosilta 2012 ja 2013 kirjataan jälkikäteen kuluvan vuoden menoiksi. Ylimääräisiin luottotappiokirjauksiin ei ole varauduttu vuoden 2019 tulosbudjetissa. Luottotappioiden määrä on perustunut arvioon, ja tappiot on arvioitu liian alhaisiksi. Vuodelta 2012 kirjataan luottotappioita 1,9 milj. euroa ja vuodelta 2013 1,3 milj. euroa. Valtaosa tappioista on virhemaksuja ja siirtokorvauksia, joita ei ole saatu perittyä ulosottoihin sekä ulkomaan rekisterissä olevilla ajoneuvoilla aiheutettuja virheitä ja siirtoja, joita ei saada perittyä, koska ajoneuvojen omistaja- tai haltijatietoja ei ole mahdollista saada.

Rakennukset

Talousarviokohdan sitovan toimintakatteen tavoite 238,7 milj. euroa ennustetaan alitettavan 12,5 milj. eurolla. Käyttömenojen ennustetaan ylittyvän noin 7,5 milj. eurolla ja tulojen alittuvan noin 5,0 milj. eurolla.

Käyttömenojen osalta lämmityksen oston kustannukset ovat noin 5,0 milj. euroa aikaisempia vuosia korkeammalla tasolla, johtuen pääasiassa kaukolämmön hinnan noususta. Kaukolämmön hintaa korotettiin vuoden 2018 syksyllä 19 %. Sähkön oston kustannukset ovat nousseet noin 1,0 milj. euroa. Sähkön kulutusta ovat lisänneet useat perusrakennustyömaat, uudet kohteet kuten Oodi, sekä lisää ja väistötilat. Lämmön ja sähkön osalta vuoden 2019

talousarviossa ja tulosbudjetissa oli varauduttu vain 2,1 % ylläpitoindeksin mukaisiin korotuksiin. Vuokra- ja vastikekulut nousevat normaalien indeksikorotusten lisäksi erityisesti kesällä valmistuneiden kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lisää- ja väistötilojen vaikutuksesta noin 4,0 milj. euroa ennakoitua enemmän. Lisä- ja väistötiloilla ratkaistaan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kasvanutta tilatarvetta erityisesti varhaiskasvatuksessa, että myös erityisesti lisääntyvien perusparannus- ja korvausinvestointien aiheuttamaa väistötilatarvetta. Edellisten lisäksi ylimääräisiä kuluja on syntynyt runsaslumisen talven johdosta kiinteistöjen kattolumien pudotuksista ja lumen kuljetuksesta kiinteistöiltä noin 1,0 milj. euroa.

Vuokratuottoja alentavat kohteiden sisäilmaongelmat, peruskorjaukset ja päätökset rakennusten myynneistä ja purkamisista. Vuokratuloja vähentäviä kohteita ovat mm. Pirkkolan jäähallin vuokrasopimuksen päättyminen, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan luopuminen Stadin ammattiopiston Latokartanontien toimipisteestä sekä sosiaali- ja terveystoimialan toiminnan loppuminen Killinmäessä. Vuokratuottojen vähennys on yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Lisäksi myytäväksi päätettävät kohteet sekä toimialojen toimitilamuutokset vähentävät vuokratuloja noin 3,0 milj. eurolla.

Asuntovuokrauksessa on ongelmia asuntojen uudelleen vuokrauksessa. Asuntovuokraus on jäämässä vuokratuottotavoitteestaan noin 1,5 milj. euroa.

Toimintakatetavoitteeseen pääsemiseksi on tehostettu vähentämällä tyhjäksi jääneiden tilojen määrää muun muassa purkamalla useita kohteita. Myös Helsingin kaupungin asuntojen (Heka) kanssa on käynnistetty prosessi, jossa Hekan omistamien, tyhjien tai vaikeasti vuokrattavien sekä edelleen vuokrattavien kohteiden osalta pyritään edistämään rakennusten purkua tai uuden käyttötarkoituksen löytämistä. Lisäksi korvaavien uudishankkeiden osalta on siirrytty käytäntöön, jossa jo väistötilavaiheessa vuokra määräytyy todellisten tilakustannusten mukaan vanhan kohteen purkamisen vuoksi. Sisäisten vuokrien osalta on lisätty resursseja vuokrasopimusten ja laskutuksen ajantasaistamiseksi. Asuntovuokrauksen osalta on edistetty uudelleenvuokrauksessa kierron nopeuttamista mm. kehittämällä vuokralaisen vaihtumiseen liittyvien asuntojen muutos- ja korjaustöiden prosessia.

Asuntotuotanto

Talousarvion sitovan toimintakatetavoitteen 3,7 milj. euroa arvioidaan ylittyvän noin 2,0 milj. eurolla, ennusteen ollessa 5,7 milj. euroa. Käyttömenojen arvioidaan alittuvan noin 2,0 milj. euroa johtuen pääasiassa siitä, että rakentamisaikaisten lainojen korot ovat pysyneet ennakoitua matalampina. Tulojen ennustetaan toteutuvan tulosbudjetin mukaisesti.

HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet

HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuuksien ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Pelastuslaitos

Kesäkuun lopun tulostietojen perusteella pelastuslaitoksen käyttötalouden ennustetaan toteutuvan noin 0,265 milj. euroa alijäämäisenä. Ennustettu ylitys johtuu ennakoitua korkeammista sähkö- ja energiakustannuksista.

Pelastuslaitoksen talousarviossa 2019 on irtaimen hankinnan investointimäärärahoja käytettävissä 8,1 milj. euroa, joka sisältää ylitysoikeuksia 4,6 milj. euroa. Toteutumisenuste on 3,5 milj. euroa (43,2 %). Noin 4,6 milj. euron osalta hankkeiden valmistuminen ja maksut toteutuvat vuoden 2020 puolella.

Pelastuslaitoksen kaupunkiyhteisten hankkeiden yhteistyö on edennyt suunnitelmallisesti kaupunkistrategian ja pelastuslaitoksen toimintasuunnitelman mukaisesti. Rakenteellisen paloturvallisuuden suunnittelijoiden neuvontaryhmä ja pelastustoiminnan asiantuntijat ovat vahvasti mukana kaupungin kestävä kasvun turvaamisessa uudisrakentamisen suunnittelun yhteistyössä.

Sitovista toiminnallisista tavoitteista ennustetaan jäävän turvallisuuspisteiden määrässä (toteuma 7 600, kun tavoite vähintään 8 000) sekä ensihoidon tavoittamisviiveessä (viive oli tammi-kesäkuussa 65 %, kun tavoite oli 70 %). Muiden toiminnallisten tavoitteiden ennustetaan toteutuvan.

Sisäministerin ilmoituksen mukaan Helsingin pelastuskoulu lakkautetaan vuonna 2021. Lakkauttamisen myötä ei enää ole mahdollista integroida pelastajakoulutusta suoraan pelastuslaitoksen työelämätarpeisiin ja terveydenhuollon ammattitutkinnon omaavien pelastajien rekrytointi vaikeutuu. Pidemmällä aikavälillä uhkana on, että pelastajan tehtävät eriytyvät ensihoitajan ammatista, mikä johtaa nykyistä huomattavasti heikompaan ensihoidon sekä pelastustoiminnan suorituskykyyn suuronnettomuus-tilanteissa. Uhkan poistamiseksi pelastuslaitos on hakenut uutta toimilupaa Pelastuskoulun toiminnan jatkamiseksi.

Pelastuslaitoksella on suuria haasteita saada riittävästi laadukasta työvoimaa pelastustoimintaan.

Helsingin pelastuslaitoksen merkittävästi alhaisempi palkkataso muihin Uudenmaan pelastuslaitoksiin verrattuna, muihin alueisiin verrattuna suurempi työkuorma sekä valtion koulutuspoliittiset toimenpiteet ovat selvä uhka henkilöstön saatavuudelle.

Tuki HKL-liikelaitokselle

Talousarviokohdan ennustetaan toteutuvan 8,5 milj. euroa talousarvion menoja pienempinä. Syynä on Länsimetro Oy:n vastikkeet, joita korvataan kaupungin tuen kautta. Vastikkeet jäävät selvästi budjetoidusta tasosta, koska Länsimetro Oy hyvittää vuonna 2018 maksettujen vastikkeiden ylijäämää vuonna 2019 ja lisäksi hoito- ja rahoitusvastikkeet tulevat toteutumaan talousarviossa budjetoitua pienempinä.

Kaupunkistrategian, kaupunkiyhteisten hankkeiden ja yhteissuunnittelun teemojen toimenpiteiden toteuttamisen edistyminen ja mahdolliset poikkeamat tai muutokset

Helsingin yleiskaavan toteuttamisen suunnittelu etenee tavoitteiden mukaisesti. Vihdintien ja Huopalahdentien bulevardikaupungin kaavarunko on hyväksytty kaupunkiympäristölautakunnassa. Tuusulan bulevardin kehittämiseksi on hyödynnetty kansainvälisiä asiantuntijoita. Tuusulanväylän muutoksista toteutetaan syksyllä laajempi liikennejärjestelmäselvitys sekä tarkastellaan katuverkon toimivuutta. Käpylään on suunnitteilla joukkoliikenteen terminaali.

Maanalaisten tilojen kehittämiseksi on toteutettu kaupallinen selvitys maanalaisista liiketiloista sekä maanalaisten toimintojen yleinen turvallisuus selvitys. Kallioresurssialueet kartoitetaan ja maanalaisten kävely-ympäristön viihtyisyyden sekä maalämmön toteuttamisedellytysten arvioimiseksi laaditaan selvitys. Maanalaisten yleiskaavan kaavaluonnos tuodaan kaupunkiympäristölautakunnan käsiteltäväksi arviolta vuoden 2019 lopussa.

Raide-Jokerin rakentaminen on aloitettu ja Viikin-Malmin pikaraitiotien yleissuunnitelman tarjouskilpailu sekä Kruunusiltojen allianssin kilpailutus ovat käynnistyneet.

Markkinaehtoisen pysäköinnin periaatteet on päätetty kaupunkiympäristölautakunnassa. Periaatteita sovelletaan Nihdin, Hernesaaren ja Hakaniemen rannan asemakaavamääräyksissä.

Keskustan visiotyö ja kantakaupungin suunnitteluperiaatteiden laadintatyö ovat käynnissä. Kaupunkistrategiassa määriteltyjen Eteläsataman aluetta koskevien kehittämistavoitteiden toteuttamista koordinoi kansliapäällikön asettama työryhmä. Hakaniemenrannan asemakaavaehdotus ja Kauppatorin alueen luonnos ovat valmistuneet, ja Töölöntorin

suunnittelukilpailu on käynnistetty. Kävelykeskustan ja maanalaisen kokoojakadun liikennejärjestelmätasoinen tarkastelu valmistellaan lautakuntaan alkusyksystä.

Kantakaupungin puistojen peruskorjauksen suunnittelun merkittävimmät kohteet ovat Kaisaniemen puisto ja -ranta, Johanneksen puisto ja Sibeliuspuisto. Erottajanaukio valmistuu lokakuussa 2019. Töölönlahdella toteutetaan rantaraitin suunnittelu välillä Helsinginkatu–Karamzininranta. City-WC -verkoston laajentaminen etenee suunnitelman mukaisesti.

Ulkoilmatapahtumien lupaprosessin kehittämiseen keskittynyt Lean-projekti on valmistunut. Ulkoilmatapahtumien järjestämisessä on laajennettu rantakesäkonseptia. Toimiala on avannut Varaamo-palveluun 32 ulkoilmatapahtumapaikkaa, joissa tapahtumien järjestäminen on mahdollista ilmoituksella ilman lupamenettelyä.

Toimialalla toteutetaan Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelmaan sisältyvän päästövähennysohjelman, Itämerihaasteen sekä luonnonsuojeluohjelman toimenpiteitä. Liikenteen ilmanlaatu- ja meluhaittoja minimoidaan ilmanlaadun ja meluntorjunnan toimenpiteiden suunnitelmien mukaisesti.

Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman toimenpiteiden jalkautus, ohjelmasta viestiminen ja seuranta-työkalun kehitys on aloitettu. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset on hyväksytty huhtikuussa kaupunginhallituksessa. Toimialan ympäristöohjelmaan 2019–2021 on sisällytetty Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelmasta 16 toimenpidettä, joita toteutetaan ohjelman mukaisessa aikataulussa.

Kaupungin massojen (maamassat, purkumateriaali) ja lumen käsittelyn periaatteet ja toimenpideohjelmat vuosille 2019–2022 on käsitelty kaupunkiympäristön toimialan johtoryhmässä, ja ne esitetään syksyllä kaupunkiympäristölautakunnalle. Kiertotaloutta edistetään myös kasvualustojen kierrätyksellä viherrakentamiskohteissa.

Helsingin liikenneverkkoa kehitetään Liikkumisen kehittämisohjelman (SUMP) mukaisesti. SUMP ja liikumistottumusten tulokset 2018 on käsitelty kaupunkiympäristölautakunnassa helmikuussa.

Helsingin raitioliikenteen kehittämisohjelman mukaisesti kehitetään kantakaupungin raitiotietä sekä laajennetaan raitioverkkoa HSL:n raitioliikenteen linjastosuunnitelman mukaisesti. Helsingin raitioliikenteen kehittämisohjelman lähivuosien toimenpiteet on esitetty kartalle. Rosina-Heikelin puiston suunnitelma on hyväksytty kaupunkiympäristölautakunnassa, ja suunnitelman myötä valmistuu kantakaupungin raitiotien linjastouudistuksessa tärkeä kääntöpaikka

Meilahteen. Hernesaaren ensimmäinen vaihe raitiotien rakentamisesta on käynnissä (Telakkakadun kahturemontti), ja Jätkäsaarella raitiotien rakentaminen on aikataulutettu. Länsi-Helsinkiin on toteutettu raitioteiden yleissuunnitelmat parantamaan alueen joukkoliikenteen palvelutasoa ja kapasiteettia.

Käveltävän kaupungin suunnitteluedellytysten parantamiseksi on käynnistetty kävelyn kehittämisohjelma ja jalankulkulaskennat. Jalankulkuympäristöistä toteutetaan myös laadullisia arvioita.

Pyöräliikenteen edistämishjelma etenee aikataulussa. Kantakaupungin tavoite- ja baanaverkkoa kehitetään edelleen laatimalla yleissuunnitelmat Arabianrannan baanasta sekä Kuusisaaren ja Munkkiniemen baanoista. Vuonna 2019 valmistuvat myös Mäkeläkadun ja Itäbaanan katusuunnitelmat sekä rakennetaan pyöräpysäköintiä Kaartinkaupunkiin. Kaupunkipyöräjärjestelmää laajennetaan ja vakiinnutetaan tehostettu talvikunnossapito pyöräteiden osalta. EU:n Horizon-hankkeen parhaita käytäntöjä sovelletaan Helsinkiin.

Älyliikenteen kehittämisohjelma on valmistumassa ja se viedään päätöksentekoon syksyllä 2019.

Yleiskaavan toteuttamisohjelman täydennysrakentamisen painopistealueet on priorisoitu, ja keskeisimmiksi kaupunkiuudistusalueiksi on valittu Malmi, Malminkartano-Kannelmäki sekä Kontula-Mellunmäki. Alueiden uudistamisen edistäminen on alkanut tiiviissä yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa.

Täydennysrakentamisalueille laaditaan alueellisia kehittämissuunnitelmia. Viikin-Pihlajiston alueella toteutetaan kokonaistarkastelua täydennyskaavoituksen pohjaksi Raide-Jokerin ja Viikin-Malmin pikaraitiotiehen tukeutuen. Malmin keskustan tulevaisuuskenaariotyö on valmistelussa ja Itä-Helsingin keskuksen kehittämiseksi on käynnistetty kansainvälinen ideakilpailu.

Yleisten alueiden aluesuunnitelmia on edistetty Kaarelan, Maunula-Oulunkylän, Herttoniemen ja Vuosaaren alueilla. Luonnon- ja maisemanhoidon suunnitelmia laaditaan Konala-Pitäjänmäen, Pakila-Tuomarinkylän ja Mellunkylä-Vartiokylän alueilla.

Merellisen strategian hankkeiden projektointi on käynnissä yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Vallisaarella järjestetään kesällä 2020 kansainvälinen nykytaidetahtuma Helsinki Biennaali. Kaupunkiympäristön toimialalla valmistaudutaan vuonna 2019 yhdessä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa Biennaalin toteuttamiseen.

Vasikkasaaren kehittämiseksi on vireillä toteuttajakumppanihaku matkailuhankkeiden toteuttamiseen tähtäävään jatkosuunnitteluun. Vasikkasaassa on kunnostettu ja uusittu vanhoja reittejä, tehty maise-manhoitotöitä ja luontotyyppien kartoitusta sekä lisätty opasteita, käymälöitä ja roska-astioita. Kunnallistekniikan suunnitelmat ovat valmistuneet.

Merellisen Helsingin saavutettavuutta parannetaan suunnittelemalla uusia vesiliikennereittejä ja uutta toimintamallia koko vesiliikenteen järjestämiseksi. Vesijoukkoliikenteen kehittämisperiaatteet -selvitys on valmistunut ja jatkokyönä on selvitelty Kruunuvuorenrannan vesiliikenneyhteyden kehittämistä ja Hakaniemi–Ruoholahti -heilurireitin toteutusta. Esitystä vesiliikenteen kokeilusta Helsingin seudun liikenteen operoimana valmistellaan kaupunkiympäristölautakunnalle.

Investointien ohjelmoinnissa on huomioitu laiturialueiden kunnostus, ja toteutettavissa kohteissa varmistetaan suunnitteluvalmius. Kunnostettavista laitureista sopiminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa on käynnistymässä.

Saariston huoltoliikennettä tehostetaan suunnitelmalla toiminnan organisoitua tähtikohteissa kaupungin, valtion ja yksityisten yhteisenä huoltorinkinä.

Rantavyöhykkeellä kartoitetaan erityyppisten toimintojen mahdolliset sijaintipaikat merellisten elinkeinojen edistämiseksi. Ranta-alueiden valaistusperiaatteet valmistuvat vuoden lopussa, ja Töölönlahdella toteutetaan rantaraitin opastushankkeen pilotti.

Toimialalla on toteutettu asiakaskokemuksen parantamistoimenpiteitä. Muun muassa asiakastyötä ohjaavan asiakastyön ajokortin kehittäminen ja Feedbackly-kyselyn pilotti ovat käynnissä. Asiakasmittariston kehittämistyö käynnistetään syksyllä osana ydinprosessityöskentelyä. Sähköisiä palvelukanavia kehitetään edelleen.

Lassila-Kannelmäen toimitila-alueelle on hyväksyty suunnitteluperiaatteet luoden edellytykset alueen toimitilojen käyttötarkoituksen muutoksille. Marian kasvuyrityskampuksen kaavaehdotus toteutetaan pidetyn konseptikilpailun pohjalta yhdessä alueen toteuttajan kanssa. Laakson yhteissairaalan alueen suunnittelu etenee aikataulussa ja Helsinki Garden -hanke on ollut nähtävillä. Teollisuuskadun kehittämistä on esitelty pop-up -toimipisteessä ja erityisesti alueen yrittäjille järjestetyissä tilaisuuksissa yhdessä kaupunginkanslian kanssa. Teollisuuskadun kaavarungon periaatteet on hyväksytty ja kaavarunkoon liittyen lautakunta hyväksyi Aleksis Kiven kadun asemakaavamuutoksen. Kivikkoon on laadittu helikopterikentän sijoittumisselvitystyö. Östersundomin Norrbergetiin yritystoiminnan alueen suunnittelutyö etenee asemakaavan laadinnalla.

Kaupunkiympäristön toimialalla on laadittu toimialatasoinen osallisuussuunnitelma, jolla toteutetaan kaupunkitasoisen osallisuusmallin periaatteita.

Nuorten osallistamisen käytännöt viher- ja virkistysalueiden suunnittelussa sovitaan Mukana-ohjelman kanssa, ja käytänteet valmistuvat 2019.

Asukaita osallistavia aluesuunnitelmia toteutetaan keskeisillä maankäytön muutosalueilla kuten Pukimäen, Malmin, Kallion ja Alppiharjun alueilla. Melunkylän palvelutilaverkon tarkastelun ja aluerakentamisen osallistamismuotojen yhteensovittaminen on käynnissä. Osallisuus aluesuunnitelmissa ja luonnon- ja maisemanhoidonsuunnitelmissa toteutuu periaatteiden mukaan.

”Selvitys katutöistä” -ohjelman kaupunkiympäristön toimialan katuhankkeiden sekä kadulla tehtävien töiden viranomaisroolin kehittämistoimenpiteet on integroitu osaksi Toimivat katuhankkeet -hankekokonaisuutta. Katujen rakennuttamisprosessin katutöiden haittojen vähentäminen 2019–2021 -projektin kehittäminen (Lean) on käynnistynyt yhteistyössä Aalto-yliopiston kanssa. Työmaiden haittojen hallintaan tähtävien etukäteisarviointityökalujen kehittäminen (muun muassa haittojenarviointityökalu Louhi ja Haittojen hallintasuunnitelma) on käynnissä.

Maapoliittisten linjausten toisen vaiheen (mm. maankäyttösopimukset, etuostot, lunastukset) työohjelma ja tulevan työn suuntaviivat on käsitelty kaupunkiympäristön toimialan johtoryhmässä toukokuussa, ja ohjausryhmän aloituskokous on pidetty kesäkuussa. Tavoitteena on saattaa linjaukset päätöksentekoon syksyn 2019 aikana. Raide-Jokerin vaikutusalueen maapoliittisten linjausten taustaselvitys- ja maanhankintapriorisointeja koskeva pohjatyö on aloitettu.

Kaupunkistrategia, toimialan tavoitteet ja toimintaympäristön muutokset ovat henkilöstösuunnittelun lähtökohtia. Toimialan yhteinen, palvelukokonaisuuksissa toteutettu henkilöstösuunnitteluprosessi on edennyt aikataulun mukaisesti ja on tuottanut suunnitelman henkilöstön suorituskyvyn ja liikkuvuuden edistämiseksi sekä resurssien kohdentamiseksi ja tuonut esiin myös lisäresurssitarpeita. Vakituisen henkilöstön määrän kasvua hallitaan muun muassa kehittämällä työnkuvia ja osaamista, yhteistyötä ja työn tekemisen tapoja sekä tehtävärakenteita uudistaen. Eri suuruisia uudelleen organisoitumisia on suunniteltu ja toteutettu toimialan palveluissa em. tavoitteiden saavuttamiseksi. Henkilöstön eläköitymisen yhteydessä arvioidaan tarve täyttää tehtävä uudelleen.

Osana työympäristökehittämisen kokonaisuutta on laadittu toimenpidesuunnitelma muun muassa muutostoiminnan ja henkilöstön valmiuksien edistämiseksi monipaikkaiseen työhön.

Tavoitteita ja toimenpiteitä henkilöstön hyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja parantamiseksi on suunniteltu työyhteisöissä muun muassa Kunta10-kyselyn tulosten perusteella. Kaupunkiympäristön työhyvinvointisuunnitelma valmistui huhtikuussa. Suunnitelmaa tullaan päivittämään syksyllä kaupunginhallituksen kesäkuussa hyväksymien tasa-arvosuunnitelman mukaisten toimenpiteiden osalta. Työkykyjohtaminen on yksi toimialan henkilöstöjohtamisen painopistealueista, ja esimiesten valmiuksia ennakoiwaan työkykyjohtamiseen vahvistettiin kevään aikana työterveyshuollon kanssa yhdessä toteutettujen valmennusten avulla.

Digitalisaatio ja hyvä asiakaskokemus edellyttävät henkilöstön hyvää perehdyttämistä, osaamisen jatkuvaa kehittämistä ja sen jakamista sekä verkostoitumista ja hyviä vuorovaikutustaitoja. Näitä taitoja edistetään Kymp Akatemia -koulutusohjelman avulla sekä hankittavalla digitaalisella oppimisalustalla, joka mahdollistaa vuorovaikutteisen, ajasta ja paikasta riippumattoman oppimisen.

Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman toteutus on käynnistynyt projektisuunnitelman laatimisella. Uusi rakennusten energiankulutus- ja olosuhdeseurantajärjestelmä on käyttöönottovaiheessa ja rakentamisen elinkaariohjausmallin valmistelu jatkuu suunnitelmien mukaisesti osana Energiaviisaat kaupungit -hanketta- Hankkeelle sopivan pilottikohteen etsiminen rakentamisen Joutsenmerkki-kokeilulle on käynnissä.

Puistolassa on toteutettu osallistava palvelutilaverkon tarkastelu, jonka tulokset otetaan huomioon talonrakennuksen investointiohjelman 2020–2029 valmistelussa.

Toteutettaessa yli 20 kasvatuksen ja koulutuksen toimialan väistö- ja lisätilahanketta on akuuttien hankkeiden hankeprosessia ja tiedonkulkua kehitetty. Varhaiskasvatuksen tilojen rakennuslupaprosessissa on kaupungin kokonaisselvityksessä havaittu useita prosessivirheitä. Erityisesti käyttötarkoituksen muutoslupien hakemiseen, toteutukseen ja määräaikaisten sekä tilapäisten lupien jatkolupiin liittyvät prosessit ja ohjeistukset on käyty läpi. Varhaiskasvatuksen tilojen rakennuslupaongelmien ratkaisemista on jatkettu ja toimintaa on ohjattu ja seurattu task force-ryhmässä. Lähes kaikkien luvattomien tilojen rakennuslupahakemukset on toimitettu kesäkuun alussa ja rakennuslupien mukaisia töitä käynnistetään kesän aikana.

Koulujen ja päiväkotien peruskorjausten ja uudisrakennusten suunnittelussa otetaan huomioon omavalvontaisen iltakäytön vaatimukset. Suunnittelu-työ toteutetaan yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa sekä liikuntatilojen osalta myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Uudis- ja peruskorjaushankkeiden hankesuunnittelussa

mahdollistetaan omavalvontaista tilojen käyttöä. Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialojen tilojen avaaminen omavalvontakäyttöön on edennyt niin nopeasti kuin palveluntuottajat ovat pystyneet lukitusmuutoksia toteuttamaan.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt kesäkuussa kiinteistöpoliittisen ohjelman, sisäilmaohjelman sekä kevään aikana valmistellun toimenpiteiden toteutusohjelman ohjeellisesti noudatettavaksi. Samalla kaupunginhallitus edellytti, että kiinteistöstrategia tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi vuoden 2019 loppuun mennessä. Kiinteistöstrategian projektisuunnitelman valmistelu on käynnistetty kesäkuun lopussa ja viedään kaupungin johtoryhmään elokuussa 2019. Sisäisen vuokramallin uudistuksen valmistelu on käynnistetty toteutusohjelman mukaisesti.

Sisäilman laadun seurantamittauksiin liittyvä Smart & Clean -hanke päättyi kesällä. Yhteistyössä Suomen suurimpien kuntien kanssa valmisteltu kuntien sisäilmaverkoston ilmanvaihdon käyttöohje on valmistunut ja se julkaistiin maaliskuussa.

Koko kaupungin julkisten tilojen suunnittelua, rakentamista ja ylläpitoa ohjaavaa tilahankkeiden käsittelyohjetta täydennetään yhdessä kaupunginkansli-
an kanssa siten, että se ottaa muun muassa paremmin huomioon uusien toteutusmuotojen vaikutuksen päätöksentekoon. Myös kaupungin rakennuskannan arvottaminen päivitetään kiinteistöstrategian mukaisesti.

Toimitilavuokrauksen osalta väliaikaista ja lyhytaikaista vuokraamista toteutetaan niissä kohteissa, joiden käyttötarkoitus on muuttumassa tai joita ollaan purkamassa.

Infraomaisuuden hallinnan linjauksen pohjalta laaditaan toimenpideohjelma ja valmistellaan kiinteistöstrategian pohjalta mittarit. Infraomaisuuden hallinnan linjaukseen pohjautuvan toimenpideohjelman laadinta on aloitettu. Omaisuuden arvon laskentaa tarkennetaan korjausvelkalaskennan taustaksi.

Rakennushankkeissa on sovellettu laajasti uusia toteutusmuotoja. Vuosaaren elinkaarihankkeen toteutusvaihe on käynnistynyt ja toteuttajat on valittu kolmeen ”suunnittele- ja rakenna”-urakalla toteutettavaan päiväkoti- ja korttelitalohankkeeseen. Jakomäen Sydän ja Pakilan palvelurakennus -allianssi-hankkeet ovat edenneet aikataulussa. Kaupunkistrategiassa mainittu Sophie Mannerheimin koulu on valmistunut ja Urhea-hankkeen yhteydessä toteutettava Mäkelänrinteen lukion korjaus- ja laajennusvaihe on edennyt toteutusvaiheeseen. Pää- ja arkkitehtisuunnittelun uudella tavalla rakennettu puitejärjestely on otettu käyttöön vuoden alussa.

Asuntotuotantopalvelu tuottaa Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) mukaisesti laadukkaita ja elinkaarikustannukseltaan edullisia asuntoja. Ennusten mukaan vuonna 2019 toteutuu 1 693 Facta-aloitettua uudisasuntoa. Asunnoista 920 on ara-vuokra-asuntoja, 331 asumisoikeusasuntoja ja 442 Hitas-asuntoja. Lisäksi on ohjelmoitu 765 peruskorjausasunnon käynnistyspäätökset.

Asuntotuotantopalvelun hankkeissa rakennusten energiatehokkuusvaatimukset ovat uudisrakentamisessa noin 10 % määräystasoa tiukemmat. Peruskorjaushankkeille asetetaan yhteistyössä Helsingin kaupungin asuntojen kanssa täsmälliset energiatehokkuusvaatimukset vuoden 2019 aikana. Aurinkopaneeleja ja sähköautopaikkoja toteutetaan niissä kohteissa, joissa se on mahdollista.

Uusien asuinalueiden identiteettiä vahvistetaan ohjaamalla suunnittelijoita luomaan kullekin uudelle alueelle omaleimaista arkkitehtuuria yhteistyössä alueryhmien kanssa. Täydennysrakentamisella eheytetään kaupunkirakennetta ja varmistetaan palveluiden edellyttämää väestöpohjaa esikaupunkialueilla sekä ehkäistään segregatiota. Asuntotuotantopalvelu etsii aktiivisesti paikkoja täydennysrakentamiselle muun muassa peruskorjaushankkeiden yhteydessä yhteistyössä Helsingin kaupungin asuntojen kanssa.

Asuntotuotantopalvelu toimii rakentamisen ja suunnittelupalveluiden julkisena kilpailuttajana. Myös rahoitus kilpailutetaan. Taloussuunnitelmakaudella asuntotuotannolla on urakkakilpailuissa käytössä useita eri kilpailutusmuotoja. Asuntotuotannon taloudessa on huomioitava erityisesti hankkeiden korkomenot. Viime vuosina korkotaso on ollut alhainen, mutta korkotason muutokset ovat vaikeasti ennustettavissa. Omistusasuntotuotannon käynnistämisessä on huomioitava markkinatilanne.

Sitovien toiminnan tavoitteiden ja muiden toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Toimialan sitovien toiminnallisten tavoitteiden ennustetaan toteutuvan lukuun ottamatta pelastuslaitoksen tavoitetta, jonka mukaisesti ensihoidon tavoittamisviive on enintään 8 minuuttia vähintään 70 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävistä. Tavoittamisviive oli tammi-maaliskuussa 61 %. Ensihoidon tehtävämäärä on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Kasvava tehtävämäärä lisää yksiköiden sidonnaisuutta tehtäviin ja hidastaa lähtönopeutta seuraaviin tehtäviin. Tämän lisäksi potilaiden tavoittamisaikaa hidastavat jonoutuvat hälytystehtävät, jotka osoitetaan oman toiminta-alueen ulkopuolella tai vielä sairaalassa oleville yksiköille. Tavoittamisviive ylittää ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaiset

tavoitteet. Poikkeaman korjaamiseen on lisätty lisäresursointia ensihoitoyksiköiden määrään.

Muiden sitovien toiminnan tavoitteiden ennustetaan toteutuvan.

Arvio tavoitteisiin, palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskinä on katu- ja kunnallisteknisten konsulttitoimien viivästyminen johtuen konsulttien resurssipuutteesta. Lauttasaarensillan peruskorjaussuunnittelu on myöhästynyt merkittävästi suunnittelijoiden resurssipulan sekä hankkeeseen liittyvien liikennesuunnitelmamuutosten takia. Työt on aloitettu kesällä ja hankkeen myöhäisen aloituksen takia urakassa on varauduttu tekemään yläpuolisia töitä ympäri vuoden. Itäväylän valaisinmastoissa Herttoniemessä on havaittu vakavaa tyven korroosiota ja perustan betonin heikkokuntoisuutta ja mastojen uusimiseksi on varauduttava pikaisesti toimenpiteisiin. Korvaavan valaistuksen suunnittelutyö on käynnistetty.

Talonrakentaminen jatkuu erittäin vilkkaana ja se aiheuttaa kustannuspaineita nykyisissä urakoissa. Kruunusilloissa aikatauluriskin muodostavat lupasioiden pitkittyminen ja Hakaniemen alueen suurten muutostöiden aikataulussa pysyminen.

Lumenvastaanotto toimintaan liittyviä riskejä ovat lumenvastaanottokapasiteetin riittämättömyys ja merkittävä vähentyminen nyt sekä lähivuosina. Lumenvastaanotto ei ole lumilogistiikan periaatteen mukaisesti kaavoituksellisesti järjestetty alueellisena toimintana. Hernesaaressa tapahtuvaa lumen mereen kaadon ympäristövaikutuksia tulee selvittää ja riskinä on, että lumenvastaanotto paikka suljetaan.

Valtioneuvoston 1.6.2019 voimaan tullut asetus määrää haitallisten vieraslajien torjuntaan liittyen, että kurttureusun jo olemassa olevat kasvustot on hävitettävä kolmen vuoden kuluessa. Siirtymäajan jälkeen punaista tai valkoista kurttureusua ei saa olla enää esimerkiksi pihossa, puistoissa, uimarannoilla tai teiden ja katujen varsilla. Tästä aiheutuu ennakoimattomia merkittäviä kustannuksia kolmelle seuraavalle vuodelle. Muut vieraslajiriskit saattavat konkretisoitua lähivuosina.

Merkittävien kaavaprosessien ja infrainvestointipäätösten etenemiseen liittyy juridisia ja poliittisia riskejä.

Koulujen ja päiväkotien peruskorjausten ja akuuttien sisäilmaongelmaisten koulu- ja päiväkotitilojen vaatimien väistötilojen hankkimisessa sekä

lisääntyneiden päivähoido- ja esiopetustarpeiden vaatimien tilojen hankinnassa ja toimituksissa on suuria haasteita. Paviljonki väistö- ja -lisätilojen hankinnan kireät aikataulut vaikuttavat ylläpitopalveluiden järjestämiseen.

Viimeisen vuoden aikana on kaupunkiin sopimussuhteessa olevia urakoitsijoita hakeutunut konkursiin neljä kappaletta, mikä on vuositasolla huomattavasti enemmän kuin viimeisinä vuosina. Riskinä on, että nousukauden jälkeen kaupungille hakeutuu töihin urakoitsijoita, joiden taloudellinen tilanne on epävakaa.

Hintatason pysyminen edelleen korkealla tasolla voi vaikeuttaa jatkossakin kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisedellytyksiä. Uuden hallitusohjelman sijoitusasuntojen verotuksen kiristämiseen liittyvät linjaukset sekä taloussuhdanteiden yleinen viileneminen voivat vaikuttaa sijoittaja- ja muuhun kysyntään ja tätä kautta vaikuttaa sääntelemättömän asuntotuotannon hankkeiden etenemiseen.

Osaavan henkilökunnan rekrytoinnissa ja oman henkilökunnan pysyvyydessä on haasteita koko toimialalla.

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos

Liikenneliikelaitoksella tuotot ja menot ovat toteutumassa talousarviota pienempinä. Liikevaihto ennusteessa on 212,4 milj. euroa eli 15,7 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa. Liikennöintikorvauksia on toteutumassa budjetoitua vähemmän, erityisesti pääomakorvaukset ei toteudu budjetoitusti.

Pääomakuluja on toteutumassa talousarviota vähemmän. Poistoja arvioidaan toteutuvan 4,9 milj. euroa ja korkomenot ennustetaan olevan 2,2 milj. euroa talousarviota pienemmät. Tilikauden tulostenuste on 1,2 milj. euroa (TA: 0 milj. euroa).

Talousarviossa investointeihin on varattu 156,1 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 151,0 milj. euroa. Tilikauden suurimmat investoinnit ovat Artica-raatiovaunut 19,7 milj. euroa ja Raide-Jokeriin liittyvät investoinnit 36,3 milj. euroa

HKL arvioi nostavan lainoja 90,0 milj. euroa vuoden 2019 aikana (TA: 266,6 milj. euroa). Talousarviossa HKL varautui nostamaan lainoja vaunukalusto- ja infraomaisuuden investointien rahoittamiseen. HKL nostaa kuitenkin kaupungin sisäisiä lainoja vain uusin raitio- ja metrovaunukalustoinvestointien rahoittamiseen, infraomaisuuden investointeihin ei nosteta lainoja vuonna 2019.

Hankkeet ovat alkuvuonna pääsääntöisesti edenneet suunnitellusti. Raide-Jokerin osalta kaupunginvaltuustossa vuonna 2016 hyväksyttyä hanke-suunnitelmaa korotettiin keväällä 2019.

Liikennelaitoksen ennustetaan saavuttavan vuonna 2019 sitovista tavoitteista kaksi (2) kahdeksasta (8). Laitoksen sitovista tavoitteista taloudellisen tuloksen ja metroluokituksen liikennöinnin luotettavuuden ennakoidaan toteutuvan tavoitteen mukaisesti. Toiminnan kokonaiskustannusten ei ennusteta saavuttavan tavoitetta. Liikenneliikelaitoksen menot kasvavat enemmän kuin suoritteena käytettävä paikkakilometrien määrä.

Asiakastyytyväisyyden ennustetaan jäävän tavoitteesta molemmissa liikennöintimuodoissa. Tutkimustietoa ei ole vielä käytettävissä, mutta erityisesti metroluokenteeseen kohdistunut aiempi epäedullinen ja negatiivinen uutisointi on laantunut. Metroliikenteen asiakastyytyväisyyden ennustetaan vähitellen palautuvan aiemmalle hyvälle tasolle, mutta liikennöitsijäarvosanan ennustetaan silti jäävän tavoitteesta. Raitio liikenteen arvosanoissa suurin nousu näkyy kuljettajien palvelukyvyssä ja ajotavassa. Aikataulussa pysymisen tunne sekä kokemus opasteiden toimivuudesta sen sijaan on heikentynyt. Syyksi arvioidaan Hämeentien muutostyön aiheuttamat poikkeusjärjestelyt ja HSL:n vyöhykelippu-uudistus. Kokonaisuudessaan myös raitio liikenteen liikennöitsijäarvosanan ja luotettavuuden ennustetaan jäävän tavoitteesta. Syksyllä 2018 alkanut lievä kuljettajapula vaikutti luotettavuuteen alkuvuodesta 2019. Kuljettajaresurssit ovat nyt tasapainossa ja uutta kalustoa on saatu linjalle odotetusti. Loppuvuoden ennustetaan sujuvan normaalilla suoritusasteella

Matkustajien kokeman järjestyksen ja turvallisuuden ennustetaan jäävän tavoitteista. Heikentyneen turvallisuuden tunteen syitä on haasteellista arvioida, koska järjestyksenpidon näkökulmasta muutosta toiminnassa tai huomattavia häiriöitä ei ole ollut.

Merkittävimpiä strategisia ja taloudellisia riskejä ovat liikennöintisopimusten päättymisen ja henkilöstön sitoutumattomuus, luottamus pula sekä rekrytoinnin ongelmat. Lisäksi riskinä on Raide-Jokerin kustannusten karkaaminen ja aikataulun pettäminen sekä metron automatisointiprojektiin liittyvien oikeudenkäyntien päättymisen HKL:lle epäedullisesti. Riskinä on myös tunnistettu se, että metrojärjestelmää ei kehitetä kokonaisuutena ja/tai sen luotettavuus heikkenee sekä raideliikenteen nopeuttamishankkeet eivät etene kaupungin tavoitteiden mukaisesti

HKL:n tulos- ja rahoituslaskelmaennuste

Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	2. Ennuste 2019	Erotus TA/ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Tuki infrainvestointien pääomakuluihin	15 232	22 885	14 354	-8 531	14 592	-238
Muut myyntitulot	185 224	205 260	198 013	-7 247	200 088	-2 075
Liikevaihto	200 456	228 145	212 367	-15 778	214 680	-2 313
Valmistus omaan käyttöön	4 624	6 329	6 808	479	6 482	326
Liiketoiminnan muut tuotot	21 928	18 103	19 428	1 325	19 587	-159
Varsinaiset kulut	-148 352	-163 175	-155 706	7 469	-158 278	2 571
Poistot	-43 250	-51 812	-46 914	4 898	-47 586	672
Liikelylijäämä/alijäämä	35 406	37 590	35 983	-1 607	34 886	1 097
Rahoitustuotot	32		3	3		3
Korkokulut kaupungin lainasta	-350	-3 648	-2 149	1 499	-2 149	
Muut korkomenot	-3 610	-3 406	-3 384	22	-3 383	-1
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442	-8 442		-8 442	
Muut rahoitusmenot	-19 093	-20 197	-19 545	651	-19 545	
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	3 943	1 897	2 465	568	1 366	1 099
Poistoeron muutos	-2 149	2 647	-1 193	-3 840	-1 228	35
Varausten muutos	1 015	-4 544	-77	4 467	-77	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 809	-0	1 195	1 195	61	1 134
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	35 406	37 590	35 983	-1 607	34 886	-1 097
Poistot ja arvonalentumiset	-43 250	-51 812	-46 914	4 898	-47 586	-672
Rahoitustuotot ja -kulut	-31 463	-35 693	-33 518	2 175	-33 520	-2
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-11		17	17	-6	-23
Toiminnan rahavirta	47 182	53 709	49 362	-4 347	48 958	-404
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-107 159	-167 239	-154 841	12 398	-156 600	-1 759
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 455	11 143	3 817	-7 326	3 594	-223
Investoinnin rahavirta	-102 704	-156 096	-151 024	5 072	-153 006	-1 982
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-55 522	-102 387	-101 662	725	-104 048	-2 386
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Lainakannan muutokset	114 927	234 820	74 927	-159 893	74 927	
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-59 493	-132 434	26 732	159 166	29 123	2 391
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	55 435	102 386	101 659	-727	104 050	2 391
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-88	-1	-3	-2	2	5

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Kestävän kasvun turvaaminen	Asuntotuotannon edellytysten turvaaminen ja edistäminen	<p>Kaavoitetaan vähintään 700 000 k-m² pääosin raideliikenteen palvelualueelle, josta täydennysrakentamista vähintään 40 %</p> <p>Rakennusoikeutta luovutetaan vähintään 400 000 k-m²</p> <p>Asuntotuotanto vähintään 1500 asuntoa</p> <p>Asuntotuotanto-ohjelman ja katuinvestointiohjelman yhteensovittaminen; ATO-mittarin tavoitetaso 360 (vaihteluväli 0-450)</p>	<p>Tavoite toteutuu</p> <p>Tavoitteen ei ennusteta toteutuvan. Kesäkuuhun mennessä on luovutettu asuinrakennusoikeutta yhteensä noin 130 000 k-m² sitovasta tavoitteesta on saavutettu noin 33 %, ennuste vuodelle 2019 on 300 000 kem².</p> <p>Tavoite toteutuu, ennuste 1693 Facta-aloitettua uudisasuntoa</p> <p>Tavoitteen ennustetaan toteutuvan, riskinä on asuntotuotantorekisterin puutteelliset tiedot.</p>	Elävät kaupunginosat
Kestävän kasvun turvaaminen	Ekologisesti kestävän kehityksen turvaaminen	<p>Kehitetään ja otetaan käyttöön Hiili-neutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman toteutumisen ja vaikutusten arvioinnin työkalu</p> <p>Jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus kaikista matkoista kasvaa</p> <p>Energiansäästötavoite on neljä prosenttia vuoden 2015 ominaisenergiankulutuksesta ulkovalaistuksen (kWh/asukas) ja toimitilojen (kWh/m²) osalta.</p> <p>Helsingin katu- ja puistorakentamisessa muodostuvista maa-aineksista vähintään 80 % hyötykäytetään</p>	<p>Tavoite toteutuu</p> <p>Tavoite toteutuu</p> <p>Ulkovalaistuksen osalta energiankulutuksesta ennuste on 9 %.</p> <p>Toimitilojen osalta energiansäästötavoitteen saavuttamisen toteutumista ei voida nykyisellä kulutusseurantajärjestelmällä arvioida kesken vuoden. Tavoitteen ennustetaan kuitenkin toteutuvan.</p> <p>Tavoite toteutuu</p>	<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämien</p> <p>Bulevardien suunnittelu ja liikennejärjestelmä</p>
Uudistuvat palvelut	Asiakaskokemuksen parantaminen	<p>Koko toimialan asiakastyytyväisyys paranee edellisvuodesta</p> <p>Digitaalinen asiakkuus: Yhteinen tavoite Kuvan kanssa tukemaan kaupungin oma.helsinki -palvelun profiilipilotointia ja sen käyttöä Helsinki- sovelluksessa. Mittari: Kymp tutkii oma.helsinki -ratkaisun mahdollisuudet ja kokeilee sitä ainakin yhdessä palvelussa.</p>	<p>Tavoite toteutuu</p> <p>Tavoite toteutuu</p>	Asukaskokemus ja asiakastyytyväisyys
	Tilojen ja alueiden monipuolinen ja tehokas käyttö	Tyhjen tilojen osuus enintään 4 %	Tavoite toteutuu	Kaupungin tilojen käyttö

PELASTUSLAITOS

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä	Onnettomuuksia ehkäistään lisäämällä kaupunkilaisten ja Helsingissä toimivien tahojen kykyä estää onnettomuuksia ja rajoittaa niiden vaikutuksia.	Tavoitteena on vähintään 8 000 turvallisuuspistettä.	7 600 Henkilövajeesta johtuva	
	Pelastustoiminnan toimintavalmius on riittävä ja tarkoituksenmukainen	Pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen riskiluokan määrittävissä onnettomuustyypeissä	Tavoite toteutuu	
	Kiireellinen ensihoido toteutuu tilaajan vaatimusten mukaisesti.	Ensihoidon keskimääräinen tavoittamisviive kiireellisyysluokkien A ja B tehtävissä. Maallikoiden havaitsemista kammiovärinäpotilaista selviytyy vähintään 32 %.	Ei toteudu . Ennuste 65%	
Uudistuvat palvelut	Henkilöstön osaaminen kehitty jatkuvasti	Täydennyskoulutuksen määrä on vähintään sama kuin vuonna 2018	Tavoite toteutuu	
	Henkilöstön työkykyä edistetään jatkuvasti	Sairauspoissaolot VATU-menettelyt toteutuvat.	Tavoite toteutuu	
Taloudellisesti kestävä kehitys	Pelastuslaitoksen toiminta on tuottavaa kaupungin kasvu ja palvelutarpeen muutokset huomioiden	Tulosbudjetti ei ylity	Ei toteudu. Ennustettu alijäämä 265 000 euroa	

HKL				
Kaupunkistrategi- an teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoit- teen mittareiden toteutu- misennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yh- teissuunnittelun teemoihin
Maailman toimivin kaupunki				
Kestävän kasvun turvaaminen	Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla	Mittarina käytetään HSL:n tuotta- massa kyselytutkimuksessa kerättyä asiakkaiden antamaa arvosanaa järjestyksestä ja turvallisuudesta, raitiovaunu- ja metroliikenteelle kummallekin erikseen. Tavoitetasot: Raitio 4,22; Metro 4,18	Raitio 4,19; Metro 4,09	
Koettu turvallisuus				
Ekologisesti kestä- vä kehitys		Mittarina ajettujen lähtöjen osuus ti- laluista lähdistä. Tavoitetasot: Raitio 99,84%; Metro 99,84%	Raitio 99,80%; Metro 99,84%	Hiilineutraali Helsinki / Päästövähennys- ohjelma
Kaupunkiraken- teen toiminnalli- suus	Liikennöinnin luo- tettavuus raitio- ja metroliikenteessä säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla	Mittarina käytetään HSL:n tuotta- massa kyselytutkimuksessa kerättyä asiakkaiden antamaa liikennöitsijäar- vosanaa, raitiovaunu- ja metroliiken- teelle kummallekin erikseen. Tavoitetasot: Raitio 4,04; Metro 4,19	Raitio 4,02; Metro 3,94	Asiakaskokemus ja asiakastyytyväisyys
Uudistuvat palvelut				
Asukaslähtöisyys ja osallisuus	Raitio- ja metrolii- kenteen asiakas- tyytyväisyys säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla	Toiminnan kokonaiskustannukset (HKL:n kustannukset ennen rahoitus- kuluja) per paikkakilometri. Tavoitetaso alhaisempi tai sama kuin TP2018.	Ei toteudu	Palvelujen saavutet- tavuus
Vastuullinen talou- denpito	Positiivinen tuot- tavuuskehitys eli toiminnan koko- naiskustannukset per paikkakilometri laskevat	Tilikauden tulos (väh. 0)	Toteutuu	Bulevardien suunnit- telu ja liikennejärjes- telmä
Taloudellisesti kestävä kehitys				

Määrä- ja taloustavoitteet		
31001 kaupunkirakenne	2019	2. Ennuste
Suoritetavoitteet		
Vapautuvien vuokra-asuntojen markkinointiaika, keskiarvo enintään pv.	5	
Maanmittaustoimintaan liittyvien keskeisten palvelujen toimitusaika enintään, keskiarvo pv	19	19
Ulkoiset maanvuokrat, milj. €, vähintään	218	224
Kaupungin tuella rakennettujen hissien määrä, kpl	60	60
Geoteknisestä suunnittelusta johtuvia, yli 0,5 milj. euron vahinkoja ei toteudu pohja- ja kalliorakentamisessa, vahinkojen määrä, kpl	0	0
Rekisteröityjä kiinteistöjä ja rasitteita	650	650
Uudisrakennusmittauksia	650	650
Pysäköinnin valvontatapahtumat	1 200 000	1 200 000
Rakennusvalvonnan lupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika, päivää	63	63
Ympäristönsuojelussa tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään	450	450
Elintarviketurvallisuudessa tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään	2 700	2 700
Ympäristöterveydessä tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään	500	600
Tehokkuus/taloudellisuus		
Ulkovalaistuksen energian kulutus kWh/asukas	71,2	67,9
Toiminnan laajuustiedot		
Kaavoituksen mahdollistamat uudet asunnot (kpl) *)	7 000	7 000
Kaavoitettu kokonaiskerrosala (k-m ² 5 v keskiarvo)	1 400 000	1 400 000
Suunnitellut ** baana- ja pyöräliikenteen pääväyläkilometrit (km)	15	7
Suunniteltujen/ Rakennetut pyöräpysäköintipaikkojen lkm ***)	900	900
Katutyöluvut	6 500	6 500
Pysäköintivirhemaksut ja -huomautukset, kpl	200 000	170 000
Ylläpidettävä katuala, ha	2 131	2 127
Ylläpidettävät sillat, m ²	323 000	325 000
Yleiset käymälät, kpl	49	50
Uudelleen päällystetty katuala, ha	46	36
Rakennetut puistot, ha	924	931
Pellot ja niityt, ha	1 045	1 056
Metsäiset alueet, ha	4 655	4 642
Katuvihreä, ha	496	509
Rakennusvalvonnan lupapäätökset yhteensä, kpl	3 600	3 600
Myynteyissä rakennusluvissa kerrosalaa yhteensä, m ²	760 000	760 000

Määrä- ja taloustavoitteet		
Myönnettyissä luvissa asuntoja, kpl	7 000	7 000
Valmistuneet asunnot, kpl	5 200	6 000
Tuottavuus		
Maankäyttö ja kaupunkirakenteen menot € / kaavoitettu kokonaiskerrosala	28	30
Asuntotontin aloitusaika kaavan lainvoimaisuudesta ****)	1,8	1,8
Kadut ja viheralueet, katujen ylläpito €/m ²	2,47	2,74
Pysäköintivirheiden määrä /tarkastetut ajoneuvot (%)	21	21
Elintarvikevalvonta, terveydensuojelu+tupakka, vesi; tarkastusten lukumäärä/ tarkastajien htv	100	90
*) sisältää poikkeamispäätökset		
**) kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymä katusuunnitelma		
***) kyseisen vuoden lisäys		
****) kaupungin luovuttamat asuntotontit, omakotitalotontit pois lukien. Aloitusaika kuukausina ja tarkastellaan ko. vuoden mediaania. Mittarina kolmen vuoden liukuva keskiarvo.		
Resurssit	Tae 2019	2. Ennuste
Henkilöstön määrä *)	1 146	1 146
Toimialan tilojen kokonaispinta-ala htm ² **)	37 705	37 705
*) suuruusluokka arvio hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön määrän vähentämisen vaikutuksesta		
**) Koko kaupunkiympäristö		
Tuottavuuden toteutuminen 2017 - 2020 (tuottavuus 2017=100)	Tae 2019	2. Ennuste
Tuottavuus	101	101
31002 Rakennukset	2019	2. Ennuste
Suoritettavoitteet		
Tyhjien tilojen osuus tilakannasta enintään % *)	4	3
Uudisrakennukset ja peruskorj, m ²	60 000	136 000
Rakennussunnittelun projekteille tehdyt tunnit	30 000	32 000
Tehokkuus/taloudellisuus		
Kaupungin palvelurakennusten sääkorjattu lämpöenergian kulutus, kWh/brm ² /v	140	140
Toiminnan laajuustiedot		
Tiloja vuokrauksessa, m ²	2 970 000	2 870 000
Tiloja ylläpidossa, m ²	1 880 000	1 910 000
Tilojen pinta-ala suhteessa asiakasmäärään	0,96	0,96
Resurssit		
Toimialan tilojen kokonaispinta-ala htm ²	155 848	
Henkilöstön määrä	393	393
Tuottavuus	2019	2. Ennuste
Tilankäytön tehokkuus=toimialojen käytössä olevat tilat per asukas (m ² /asukas)	3,28	3,28
Yritysvuokraus, tukkutori, asuntovuokraus, vajaakäyttö (%)	4,20	3,80

Määrä- ja taloustavoitteet		
31003 Asuntotuotanto	2019	2. Ennuste
Suoritetavoitteet		
ARA-tuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl	1 199	920
Muu uudistuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl	301	773
Uudistuotanto yhteensä: käynnistyspäätöksiä asuntoja kpl	1 500	1639
Peruskorjaus: käynnistyspäätöksiä asuntoja kpl	839	765
Tehokkuus/taloudellisuus		
Resurssit		
Henkilöstön määrä	77	77
Tuottavuus		
Hankesuunnitelmat/tuotantotavoite (%) (saadaan vertailuluku)	106	106
Asuntoa / keskimääräinen henkilöstömäärä (saadaan vertailuluku)	31	30
Tuottavuuden toteutuminen 2019 - 2021 (tuottavuus 2017=100)		
Tuottavuus	101	101
Pelastuslaitos		
Määrä- ja taloustavoitteet		
Suoritetavoitteet		
Turvallisuuspisteet	8 000	7 600
Ensihoidon tavoittamisviive on enintään 8 minuuttia vähintään 70 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävistä.	70	65
I-riskialueella pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1+3 vahuisella yksiköllä on enintään 6 minuuttia vähintään 50 %:ssa tehtävistä.	50	50
Tehokkuus/taloudellisuus		
Kaukolämmön kulutus (2010=100)	85	88
Sähkön kulutus (2010=100)	85	88
Toiminnan laajuustiedot		
Asukasluku	650 842	
Palo- ja pelastustehtävät ilman ensivastetta	8500	8500
Ensihoitotehtävät ensivaste mukaan lukien	64 500	63 000
Suoritetavoitteet		
Resurssit		
Vakanssit vuoden lopussa, 31.12.	694	710
Palkansaajat keskimäärin tilikaudella	664	673
Bruttokäyttömenot	54 291	54 557
Nettokäyttömenot	39 526	39 291
Tuottavuus		
Bruttokäyttömenot, euroa/asukas (000)	82,4	83,8
Nettokäyttömenot, euroa/asukas (000)	60,0	60,4
Tuottavuusindeksi (2016=100)	111,8	111,8

Määrä- ja taloustavoitteet		
Tilankäytön tehokkuus	2019	2. Ennuste
Tilojen kokonaispinta-ala (htm ²)	180 222	180 222
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asukasmäärään	0,3	0,3
Vuokratustannukset euroa vuodessa (000)	7 234	7 056
Toimipaikkojen määrä	10	10
Liikenneliikelaitos		
Määrä- ja taloustavoitteet		
Suoritetavoitteet	2019	2. Ennuste
Paikkakilometrit		
Raitioliikenne	833	789
Metroliikenne	3 560	3 493
Yhteensä	4 393	4 282
Tehokkuus/taloudellisuus		
Liikelijäämä-%	16,5	16,9
Koko pääoman tuotto-%	3,5	3,4
Sijoitetun pääoman tuotto-%	4,0	4,1
Omavaraisuusaste-%	41,2	42,4
Paikkakilometrikustannus, €	0,057	0,055
Toiminnan laajuustiedot		
Liikevaihto, milj. €	228,1	212,4
Liikevaihto/henkilö, 1000 €	180,7	165,9
Liikevaihdon muutos, %	8,9	5,9
Resurssit		
Henkilöstö keskimäärin	1 263	1 280
Tuottavuuden toteutuminen 2017 - 2021 (tuottavuus 2016=100)		
	123	122
Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2017 - 2021		
	2019	2. Ennuste
Toimistotilojen kokonaispinta-ala yhteensä m ²	6 050	6 050
Toimistotilojen pinta-ala suhteessa toimistotilojen henkilömäärään m ² /hlö	32	32
Investoinnit		
	2019	2. Ennuste
Rata- ja ratasähkö	64 094	
Liikennekalusto	45 498	
Varikot ja valvomot	24 890	
Asemat	12 104	
Muu tuotanto-omaisuus ja muut tilat	925	
IT	4 660	
Muu liikenneinfra	3 925	
Yhteensä	156 096	151 000

Määrä- ja taloustavoitteet		
Suurimmat investoinnit	2019	2. Ennuste
Raide-Jokeri, raitiorata/sähkö	26 000	36 300
Raide-Jokeri, varikko	13 400	2 500
Raide-Jokeri, raitiovaunut	40	1 237
Kruunusilta, raitiorata/sähkö ja sillat	3 749	1 331
M300-metrojunahankinta optio 1 (5 junaa)	3 800	3 697
Kalasadaman raitiotiet	830	441
M100-metrojunien peruskorjaus	7 000	7 947
Artic-raitiovaunut optio 3 (10 vaunua)	19 825	19 723
Pakkopysäytyslaitteiden uusinta	0	0
Kruunuvuoren, Haakoninlahden ja Kalasadaman raitiovaunukalusto	0	0

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	2. ennuste 2019	Erotus TA / en- nuste	Ylitys- oikeus 2019	Edelli- nen ennuste 2019	Ennusteen muutos
4 Kulttuuri ja vapaa- ajan toimiala	Tulot yhteensä	29,7	29,4	32,9	3,5		32,9	0,1
	Menot yhteensä	-238,5	-251,0	-254,9	-3,9		-255,2	0,3
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-251,0		-3,9			
	Toimintakate	-208,8	-221,6	-221,9	-0,3		-222,3	0,4
41001 Kulttuuri ja vapaa- aika	Tulot yhteensä	29,7	29,4	32,9	3,5		32,9	0,1
	Menot yhteensä	-204,7	-214,0	-217,8	-3,9		-218,1	0,3
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-214,0		-3,9			
	Toimintakate	-175,0	-184,6	-184,9	-0,3		-185,3	0,4
41002 Kulttuurin laitos- avustukset	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-24,3	-23,0	-23,0			-23,0	
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-23,0					
	Toimintakate	-24,3	-23,0	-23,0			-23,0	
41003 Liikunnan laitos- avustukset	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-9,5	-14,1	-14,1			-14,1	
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-14,1					
	Toimintakate	-9,5	-14,1	-14,1			-14,1	

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Toimintaympäristön keskeisten muutosten vaikutukset talousarvion toteutumiseen

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on kolme talousarviokohtaa: kulttuuri ja vapaa-aika, kulttuurin laitosavustukset ja liikunnan laitosavustukset.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan TA-kohdan sitovan toimintakatteen arvioidaan alittuvan 327 000 eurolla. Toimintakatetasoon vaikuttaa keskustakirjasto Oodin ennakoitua suuremmasta käytöstä johtuva lisärahoituksen tarve.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan laitosavustukset sisältävät kulttuurin laitosavustukset sekä liikunnan laitosavustukset. Näiden talousarviokohtien arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Kaupunkistrategian, kaupunkiyhteisten hankkeiden ja yhteissuunnittelun teemojen toimenpiteiden toteuttamisen edistyminen ja mahdolliset poikkeamat tai muutokset

Palvelujen kehittämisen välineeksi on otettu käyttöön viime vuonna kehitetyt kaupunkilaisprofiilit. Jokaisessa palvelussa kuvataan palvelupolkuja kaupunkilaisprofileita hyödyntäen.

Asiakaskokemuksen arviointiin, parantamiseen ja johtamiseen on käytössä yhteinen väline. Asiakaspalautelaitteita on lisätty vuoden 2018 tasosta ja nettosuositteluindeksiin (NPS) käyttöä on laajennettu. Lähtötason arviointi on tehty ja toinen arviointi tehdään loppuvuonna.

Toimialan olosuhteiden suunnitteluperiaatteiden laadinta edistyy suunnittelun aikataulun mukaisesti.

Toimialan tilojen käytön helpottamista koulutus-, kansalais- ja kulttuuritoimintaan on edistetty aloittamalla tilojen sähköisen varausjärjestelmän kehittäminen ja yhteisten periaatteiden laatiminen.

Töölönlahden alueen kehittäminen tapahtumapaikana sekä kulttuurin ja vapaa-ajan keskittymänä etenee suunnitellusti yhdessä Töölönlahti-verkoston kanssa.

Lapsille ja nuorille kehitetyn valtakunnallisen harrastuspassin käyttöönotto etenee suunnitellusti vuonna 2019.

Digitaalista asiakkuutta edistetään kytkemällä nuorisopalveluiden jäsenkorttitiedot ja liikuntapalveluiden venepaikat oma.helsinki –asiakkuuteen. Hanke etenee suunnitellusti. Toimialan digitalisaatiosuunnitelman toimenpiteet etenevät suunnitellusti ja ohjelman täytäntöönpanoa tukemaan on perustettu ratkaisutoimisto.

Toimialan osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja sen avainhankkeita on toteutettu ja asukkaita osallistettu palvelujen kehittämiseen. Toimiala on mukana osallistuvan budjetoinnin toimeenpanossa.

Helsinki Biennaalin valmistelua jatketaan sisältöjen ja tuotantojen osalta Vallisaareen yhteistyössä muun kaupunkiorganisaation ja laajan kumppanijoukon kanssa. Vuonna 2020 järjestettävän Biennaalin taideosten perustamistöitä aloitetaan Vallisaarella jo kesällä 2019.

Yhteiset periaatteet tuotteiden ja palveluiden hinnoittelusta sekä maksujen, vuokrien ja korvausten subventiokäytännöistä on valmisteilla. Yksikkökustannusvertailu suhteessa kuuteen suurimpaan kaupunkiin otetaan käyttöön.

Valmistelu toimialan johdon, asiantuntijoiden, hallinnon ja tukitehtävien henkilöstön yhteisestä toimitalasta etenee suunnitellusti. Töölön kishallin perusparannuksen tarveselvitystä päivitetään.

Sitovien toiminnan tavoitteiden ja muiden toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Talousarviossa on määritelty toimialalle kolme sitovaa toiminnallista tavoitetta vuosille 2019-21: 1. Palveluja parannetaan asiakaskokemuksen perusteella 2. Koko kaupunki on oppimisen, kulttuuristen kohtaamisten, tekemisen ja kansalaistoiminnan paikka 3. Helsingissä on helppoa ja houkuttelevaa lähteä liikkeelle. Sitovien tavoitteiden toteutumista mitataan seitsemän osatavoitteen onnistumisella, jotka on projektoitu. Osatavoitteiden ennustetaan toteutuvan suunnitelmien mukaisesti.

Arvio tavoitteisiin, palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Tulotavoitteen saavuttamiseen liittyy tiettyjä riskejä. Biennaalin ulkopuoliseen rahoitukseen liittyy epävarmuutta. Viestintä- ja lipunmyyntipalveluresurssien väheneminen vaikuttaa heikentävästi kulttuurikeskusten myyntitavoitteisiin. Oodin avautuminen on kasvattanut kirjaston käyntimääriä huomattavasti ja suuri kuormitus aiheuttaa ennakoimattomia lisäkustannuksia muun muassa henkilöstökustannuksissa, siivouskustannuksissa ja vartiointikustannuksissa.

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutusennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunki-yhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Maailman toimivin kaupunki</p>	<p>Palveluja parannetaan asiakaskokemuksen perusteella</p> <p>Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala käyttää yhteisiä välineitä asiakaskokemuksen arviointiin, parantamiseen ja johtamiseen. Palvelujen parantamisessa hyödynnetään jatkuvan parantamisen ajatusta, ajankohtaista tietoa ja osallisuutta. Toimialalla on monenlaisia asiakkaita, kumppaneita ja palvelujen käyttäjiä. Asiakkaat voivat olla joko yhteisöasiakkaita (avustuksen saaja) tai yksittäisiä ihmisiä (uimahallikävijä). Toimiala varmistaa, että sen palvelujen käyttäminen on sekä hauskaa että turvallista.</p>	<p>Jokaisessa kulttuurin, liikunnan, nuorison ja kirjaston palvelussa on kuvattu ainakin yksi asiakaspolku kaupunkilaisprofileita hyödyntäen.</p> <p>Toimialalle kehitetään yhteinen tapa hyödyntää nopeaa asiakaspalautetta ja laajennetaan NPS (Net promoter score) –mittausta (lähtötaso 20 laitetta/ tavoite 40 laitetta).</p>	<p>Sitovien osatavoitteiden osalta tavoite on toteutuksessa. Palvelut ovat valinneet 30 kehitettävää palvelupolkua ja ovat määrittelleet projektipäälliköt/vastuuhenkilöt. Osa palveluoluista on palveluita leikkaavia ja yhdessä tehtäviä mikä lisää toimialan palveluiden sisäistä yhteistyötä.</p> <p>Sitovien osatavoitteiden osalta tavoite on toteutuksessa. 40 ”pystylaitetta” on hankittu ja 33 niistä on valjastettu TUPA-tavoitteen mittaamiseen. Toimipisteille on pidetty kaksi työpajaa, jotta pikapalautteen käsittelystä muodostuisi osa tiedolla johtamista. Syksyllä järjestetään lisää työpajoja.</p>	<p>Asukaskokemus ja asiakastyytyväisyys</p>

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunki-yhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p>	<p>Koko kaupunki on oppimisen, kulttuuristen kohtaamisten, tekemisen ja kansalaistoiminnan paikka.</p> <p>Helsinki on alusta ja kumppani paremman kaupungin ja maailman rakentajille. Toimiala avaa tilojaan, tietoaan ja välineitään kaupunkilaisten, yhteisöjen ja yritysten käyttöön. Toimiala suhtautuu ennakkoluulottomasti sekä yleishyödyllisiin yhteistyötarjouksiin. Yhteistyön lähtökohdaksi on ”kyllä jos”, ei ”ei koska”.</p>	<p>Kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteet on hyväksytty lautakunnassa.</p> <p>Toimialan tilojen varausjärjestelmien yhteiset periaatteet ja prosessit on määritelty. Jokaisessa palvelukokonaisuudessa (KULP, LIIKU, NUP, KIR) on määritelty tilat, jotka ovat varattavissa nopeasti asukaskäyttöön ja ne on viety Varaamoon.</p>	<p>Sitovien osatavoitteiden osalta tavoite on toteutuksessa. Kevään 2019 aikana keskiössä on ollut aineistonkeruu ja jaetun ymmärryksen rakentaminen keskustelujen ja kuulemistilaisuuksien avulla. Suunnitteluperiaatteiden valmistelu etenee yhtaikaisesti monella eri tasolla. Aineistonkeruusta siirrytään analysointiin ja kirjaamiseen kesällä 2019. Loppukesästä ja syksyllä 2019 siirrytään luonnosten kommentointiin. Hankekumppanin toteuttama esiselvitystyö on valmistunut ja sen pohjalta päätettiin jatkaa tiedon ja tietotarpeiden kartoittamista. Keskeisiä kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden tuottajia on kartoitettu ja 6.6.2019 järjestettiin olosuhdekehittämisen verkostoitumis- ja keskustelutilaisuus.</p> <p>Sitovien osatavoitteiden osalta tavoite on toteutuksessa. Nuorison ja liikunnan tilavarauksia on kuvattu sekä käyttötapauksia selvitetty. Kulttuurin ja kirjaston kuvauksen tehdään myöhemmin. Kuvan keskeiset varaustavat on tunnistettu. Tilavarauksien liittyvää monimutkaisuutta on kartoitettu. Tilavarauksien kokonaisarkkitehtuuria määritellään syksyllä. Tilatiedon tarvemäärittely on käynnissä ja tilojen lähtötietojen kerääminen on aloitettu. Korkeakouluharjoittelija on aloittanut tehtävässä 1.6. Varaamoon on viety keväällä uusia tiloja (mm. Stoaan ulkolava, Merellisen osaston saunatiloja, nuorison ryhmätiloja). Varaamoon lisätään tällä hetkellä pääasiassa nuorison tiloja, sekä kehitetään verkkomaksuominaisuutta (saunojen maksut).</p>	<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p> <p>Palvelujen saavutettavuus</p> <p>Harrastustoiminta</p> <p>Kaupungin tilojen käyttö</p> <p>Elävät kaupungin-osat</p>

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumennuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunki-yhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Uudistuvat palvelut</p>	<p>Helsingissä on houkuttelevaa ja helppoa lähteä liikkeelle.</p> <p>Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala edistää toiminnallaan fyysisesti aktiivista ja kokemusrikasta elämäntapaa. Kaikki syyt lähteä liikkeelle ovat yhtä arvokkaita. Syyt liikkeelle lähtemiseen voivat vaihdella liikunnan ilosta taiteeseen ja kulttuuriin tai nuorten kesäleiristä kouluokanretkeen tai vanhusten kirjastolle kävelemiseen. Kuntalaisille aktiivinen ja houkutteleva Helsinki vetää puoleensa myös matkailijoita ja suurtapahtumia. Toimiala kehittää uusia keinoja markkinoida palveluja, helpottaa mielekkään tekemisen löytämistä ja tavoittaa nykyisten palvelujen ulkopuolella olevia.</p>	<p>Valtakunnallinen Harrastuspassi on otettu koekäyttöön Helsingissä.</p> <p>Tuotetaan kahdella Helsingin alueella (kaksi peruspiiriä) Kuvan palveluista palvelutarjotin peruskouluille ja päiväkodeille. Arvioidaan palvelutarjottimen vaikutuksia alueilla verrattuna nykytilanteeseen.</p> <p>Vähintään kaksi toimialan kolmesta suuresta asiakastietojärjestelmästä (kirjasto,nuorisotalot, liikunta) on kytketty oma.helsinki -asiakkuuteen.</p>	<p>Tavoite on toteutumassa. Pilotointi meneillään Helsingissä ja Järvenpäässä. KuVan omaa sisältöä sovellusta varten kartoitettu kaikkien palvelukokonaisuuksien joryjen kanssa sekä projektiryhmän toimesta. Sovelluksesta tehdään pilotoinnin jälkeen vielä uusi testiversio koekäyttöön rajatuille kohderyhmille.</p> <p>Sitovien osatavoitteiden osalta tavoite on toteutumassa. Vuoden 2019 loppuun mennessä tuotetaan kahdella Helsingin alueella (Malminkartano/Kannelmäki ja Vuosaari) toimialan palveluista palvelutarjotin peruskouluille ja päiväkodeille. Arvioidaan palvelutarjottimen vaikutuksia alueilla verrataan nykytilanteeseen.</p> <p>Sitovien osatavoitteiden osalta tavoite on toteutumassa. Ensimmäisinä liitettävät palvelut on valittu ja työtarvittavien käyttäjäpolkujen ja tietosisältöjen määrittely on alkanut. Selailukäyttöliittymästä on konseptiversio toteutettu ja toiminnot valittu. Soveltuvan Data-alustan selvitystyö on aloitettu ja tarvittavien tietomallien kerääminen ja liittyvien järjestelmien rajapintojen määrittely on käynnissä. Rekisteröitymisen, tunnistautumisen ja kirjautumisen käyttäjäpolkujen määrittely on käynnissä. Prosessimuutosten pohdinta (digitalisointi) aloitetaan nuorison jäsenkortin suhteen kesäkuussa Loppukäyttäjäpalveluiden käyttötapauksien määrittelyä on jatkettu.</p>	<p>Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p> <p>Liikkuamisohjelma</p> <p>Palvelujen saavutettavuus</p>

Määrä- ja taloustavoitteet	2019	2. Ennuste
Suoritetavoitteet		
Liikunta		
Käyntikerrat	8 400 000	8 400 000
Nuoriso		
Nuorten käyntikerrat	880 000	830 000
Nuorten järjestämän toiminnan määrä	20 %	17 %
Kulttuuri		
Yleiset kulttuuripalvelut		
Tapahtumien määrä	1 800	1 937
Käyntikerrat	500 000	747 000
Yhteisöllisesti tuotetut tapahtumat	255	240
Haettujen avustusten määrä	990	600
Orkesteri		
Sinfoniakonserttien määrä	44	44
Käyntikerrat	110 000	110 000
HAM		
Käyntikerrat	145 000	145 000
Museo		
Käyntikerrat	300 000	400 000
Verkkopalveluiden asiakastoiminnot (FINNA, Helsinkikuvia.fi, HRI)	3 400 000	3 700 000
Kirjasto		
Aukiolotunnit	106 000	108 000
Fyysiset käyntikerrat	8 000 000	8 200 000
Verkkokäynnit	9 000 000	9 000 000
Tehokkuus/taloudellisuus		
Resurssit		
Henkilöstön määrä	1 781	1 781
Tuottavuus		
Tuottavuus 2016=100	2019	2. Ennuste
Tuottavuusindeksi*	104,4	106,5
Tilankäytön tehokkuus	2019	2. Ennuste
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	317 987	317 987
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	0,017	0,017

*) Tuottavuusindeksi kuvaa yksikkökustannuksilla painotettujen fyysisten käyntikertojen ja peruspalveluindeksillä deflatoitujen nettokustannusten suhteen muutosta perusvuoteen (2016)

Sosiaali- ja terveystoimiala

Sosiaali- ja terveystoimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)								
Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	2. ennus- te 2019	Erotus TA / en- nuste	Ylitysoikeus 2019	Edelli- nen ennuste 2019	Ennus- teen muutos
5 Sosiaali- ja terveys- toimiala	Tulot yhteensä	216,8	178,0	180,6	2,6		186,3	-5,7
	Menot yhteensä	-2 062,9	-2 109,1	-2 165,0	-55,9		-2 152,3	-12,7
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-2 109,1		-55,9			
	Toimintakate	-1 846,1	-1 931,1	-1 984,4	-53,3		-1 966,0	-18,4
51001 Sosiaali- ja terveys	Tulot yhteensä	183,3	156,8	158,8	2,0		164,5	-5,7
	Menot yhteensä	-1 453,4	-1 424,5	-1 431,3	-6,8		-1 424,5	-6,8
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-1 424,5		-6,8			
	Toimintakate	-1 270,1	-1 267,7	-1 272,5	-4,8		-1 260,1	-12,5
51002 Toimeentulotuki	Tulot yhteensä	7,8	3,1	2,6	-0,5		3,1	-0,5
	Menot yhteensä	-16,9	-14,6	-14,6	-0,0		-14,6	
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-14,6		-0,0			
	Toimintakate	-9,1	-11,5	-12,0	-0,5		-11,5	-0,5
51003 Vastaanotto- keskukset	Tulot yhteensä	25,0	16,8	18,6	1,8		18,1	0,5
	Menot yhteensä	-17,9	-15,7	-16,2	-0,5		-16,3	0,1
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-15,7		-0,5			
	Toimintakate	7,1	1,1	2,4	1,3		1,8	0,6
51004 Apotti	Tulot yhteensä	0,8	1,4	0,6	-0,8		0,6	
	Menot yhteensä	-5,1	-9,8	-16,8	-7,0		-16,6	-0,2
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-9,8		-7,0			
	Toimintakate	-4,3	-8,4	-16,2	-7,8		-16,0	-0,2
51005 HUS-kuntayhtymän maksuosuus	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-569,7	-644,5	-686,1	-41,6		-680,3	-5,8
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-644,5		-41,6			
	Toimintakate	-569,7	-644,5	-686,1	-41,6		-680,3	-5,8

Sosiaali- ja terveystoimiala

Toimintaympäristön keskeisten muutosten vaikutukset talousarvion toteutumiseen

Sosiaali- ja terveystaloudet

Sosiaali- ja terveystaloudet talousarviokohdalla tuloja arvioidaan kertyvän 2,0 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Tuloylitys muodostuu valtionperintöinä saatujen kuolinpesien kirjauksista tuloihin sekä eräiden tulojen kirjausperusteen muutoksesta suoriteperusteiseksi.

Sosiaali- ja terveystaloudet talousarviokohdan menojen arvioidaan ylittävän talousarvion 6,8 milj. euroa. Menoylitys johtuu pääasiallisesti lastensuojelun ja vammaistyön kasvaneista kustannuksista. Sosiaali- ja terveystoimiala on ryhtynyt johtamistoimenpiteisiin, joilla tavoitellaan menoylityksen vähentämistä. Käynnistettyjä johtamistoimenpiteitä ovat vakanssien täyttämisen ja uusien toimintojen käynnistymisen viivästyminen mahdollisuuksien mukaan palvelujen laatua tai saatavuutta heikentämättä sekä tarkempaan asiakas- ja tuottajaohjaukseen panostaminen ostopalveluissa. Henkilömenoista kertyvät säästöt, jotka aiheutuvat vakanssien osavuotisesti tyhjillään olosta, kattavat osan ylityksestä. Kustannusten kehitystä seurataan kuukausittain ja johtamistoimenpiteitä toteutetaan, jotta menoylitys ei toteutuisi.

Lastensuojelun arvioidaan ylittävän tulosbudjetin 13,2 milj. eurolla, joka aiheutuu vaativan laitoshoidon asiakaspalvelujen ja kuntouttavan perhehoidon ostopalvelujen kasvusta. Ostopalvelujen keskimääräisten vuorokausihintojen nousuun uudessa puitesopimuksessa (1.1.2019) ei varauduttu vuoden 2019 tulosbudjetissa. Asiakkaiden määrä on pysynyt ennallaan, mutta vaativahoitosten lasten osuus sijoitetusta on kasvanut, joka on johtanut hoitovuorokausien määrän kasvuun. Lastensuojelun hoitovuorokausien arvioidaan kasvavan lähes 19 200 hoitovuorokaudella verrattuna talousarvioon. Lastensuojelussa on tehty selvitys vaativaa hoitoa tarvitsevien nuorten kasvusta ja hoidon tarpeen kasvusta sekä laadittu toimenpide-ehdotukset hoidon tarpeen kasvuun vaikuttamiseksi. Käynnistettyjä toimenpiteitä ovat oman lastensuojelun laitoshoidon laajentamismahdollisuuksien selvittäminen, perhehoitajien tuen ja rekrytoinnin vahvistaminen sekä ostopalvelujen tuottajien ohjauksen tehostaminen sijaishuollon palveluissa.

Vammaistyön arvioidaan ylittävän tulosbudjetin 9,5 milj. eurolla. Menoylityksen taustalla on useita toimintaympäristön muutokseen liittyviä tekijöitä, kuten sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisen liikkumisen tuen matkamäärien kasvu, omaishoidon tuen myöntämisperiaatteiden tarkistuksen myötä kasvaneet tukimäärät, omaishoidon tuen lomitukseen kasvu sekä asiakaspalvelujen ostopalvelujen ja päivätoiminnan määrän kasvu. Kustannusten kasvun hillitsemiseksi käynnistettyjä toimenpiteitä vammaistyössä ovat oman toiminnan kehittäminen vastaamaan paremmin haastavien asiakkaiden tarpeisiin sekä ostopalvelujen tuottajien ohjauksen vahvistaminen. Kuljetuspalvelujen kustannuskasvusta ja kustannusrakenteesta laaditaan tarkempaa selvitystä.

Muissa perhe- ja sosiaalipalvelujen tulosityksiköissä tulosbudjetin alitukset ja ylitykset eivät ole merkittäviä. Johtamistoimenpiteinä kustannusten pysymiseksi tulosbudjetissa perhe- ja sosiaali-palveluissa laajennetaan ja kehitetään varhaista tukea sekä vahvistetaan sosiaaliohjausta, perhesosiaalityötä ja nuorten mielenterveyspalveluja. Nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketjun toimivuutta parannetaan yhteistyössä HUS:n ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

Terveys- ja päihdepalvelujen arvioidaan ylittävän tulosbudjetin 0,3 milj. eurolla. Ylitys aiheutuu menoista, joihin ei ollut mahdollista varautua vuoden 2019 tulosbudjetissa. Muut palvelukokonaisuuden ylityspaineet voidaan kattaa henkilöstömenoista kertyvistä säästöistä. Terveysasemapaalvelujen saatavuuden parantamiseksi tehostetaan edelleen lääkärin rekrytointia.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen tulosbudjetin arvioidaan ylittävän 2,5 milj. euroa johtuen kotona asumista tukevan kuntouttavan arviointiyksikön tulosbudjettia pienemmistä menoista. Lisäksi tehostetun palveluasumisen ostopalvelujen lisäämistä ei toteuteta täysimääräisenä ja vuokratyövoiman kustannuksia hillitään parantamalla oman henkilöstön rekrytointia. Edellä mainituilla toimenpiteillä voidaan kattaa muissa sosiaali- ja terveystoimialan palvelukokonaisuuksissa syntyviä menoylityksiä.

Hallinnon ja toimialan yhteiset menot alittava tulosbudjetin ja kattavat osin toimialan menoylitystä.

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen menojen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Vastaanottokeskukset ja muut valtion korvaamat maahanmuuttopalvelut

Talousarviokohdan toimintakatteen arvioidaan toteutuvan noin 1,4 milj. euroa talousarviota parempana. Tulojen ylitys johtuu kirjausperusteen muutoksesta suoriteperusteiseksi sekä valtion korvausten talousarviossa ennakoitua suuremmasta määrästä. Menoylitys johtuu tulkki- ja lääkäripalveluista ja Helsingin vastaanottokeskuksen henkilöstömenoista. Vastaanottokeskusten ja muiden valtion korvaamien maahanmuuttopalvelujen kustannukset ovat kaupungin näkökulmasta valtiolta läpilaskutettavia eriä.

Apotti ja Sote- ja maakuntauudistus

Talousarviokohdan toimintakatteen ennustetaan alituvan noin 7,8 milj. eurolla. Toimintakatteen alitus johtuu Apotti Oy:n ennakoitua korkeammista ylläpitokustannuksista, muutoksista poistoaikautaluissa ja käyttöönottokoulutuksen laskutuksessa sekä laskutusperusteen muutoksesta käyttäjäperusteisesta omistajaperusteiseksi. Talousarviokohdalle ovat kirjautuneet sote- ja maakunta-uudistuksen parissa Uudenmaan maakunnassa resurssisopimuksella työskennelleiden palkkamenot toteutuneiden työtuntien perusteella, jotka on saatu tuloina Uudenmaan maakunnasta. Viimeiset sopimukset päättyivät 30.6.2019

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Talousarviokohdan menojen ennustetaan ylittyvän 41,6 milj. euroa. Ennuste perustuu HUS:n tammi-toukokuun menojen perusteella laatimaan ennusteeseen. Ennusteessa ei ole huomioitu täysimääräisesti kalliin hoidon tasausta, jota Helsinki maksoi 2,8 milj. euroa vuonna 2018. Lisäksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri laati 20 milj. euroa alijäämäisen talousarvion vuodelle 2019, jonka vuoksi jäsenkuntapalautusta ei ennusteta kertyvän. Mikäli vuosi 2019 toteutuu alijäämäisenä, alijäämän käsittelystä tehdään päätös HUS:in valtuustossa.

Vaikuttavilla ja ripeillä johtamistoimenpiteillä menoylitystä tulisi saada ennustettua merkittävästi alhaisemmaksi.

Kaupunkistrategian, kaupunkiyhteisten hankkeiden ja yhteissuunnittelun teemojen toimenpiteiden toteuttamisen edistyminen ja mahdolliset poikkeamat tai muutokset

Sosiaali- ja terveystoimialalla keskeisimmät kaupunkistrategian kärkihankkeet ja tavoitteet ovat nuorten syrjäytymisen ehkäisy, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen ja koordinointi sekä kaikkien helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, liikkumisohjelman toteuttaminen ja eri ikä- ja väestöryhmien liikkumisen edistäminen, palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen, työllisyyden edistäminen, harrastusmahdollisuuksien turvaaminen sekä asukaskokemuksen, asiakas-tyytyväisyyden ja osallisuuden lisääminen.

Toimiala jatkaa palvelujen uudistamista perhekeskus-, terveys- ja hyvinvointikeskus- sekä moni-puolinen palvelukeskus -toimintamallien mukaisesti. Kallion perhekeskuksen toiminta käynnistyi 4.6.2019. Toimiala vahvistaa palvelujen tuotantotapoja sekä asiakkaan roolia ja osallisuutta palveluista edelleen. Moniammatillisten, integroitujen, omahoitoa lisäävien, jalkautuvien, kotiin ja asiakkaan omaan toimintaympäristöön vietävien sekä sähköisten palvelujen kehittämistä vastaamaan paremmin asiakastarpeita jatketaan. Vuoden 2019 aikana perustetaan keskitetty neuvola paperittomille ja turvapaikanhakijoille.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.6.2019 hyvinvointisuunnitelman, jonka mukaisesti helsinkiläisten terveyttä ja hyvinvointia edistetään sekä kaupunkitasoisilla ohjelmilla että erilaisissa verkostoissa yhteistyössä kaupungin toimialojen, järjestöjen ja yritysten kanssa.

Toimiala parantaa kilpailukykyä ja vastuullista taloudenpito esimerkiksi palvelujen ja toimintatapojen uudistamisella sekä digitalisaation ja sähköisen asiainnoinnin lisäämisellä. Toimialalla seurataan säännöllisesti keskeisten toimintojen yksikkökustannusten kehitystä ja tavoitellaan yksikkökustannusten laskua kustannustasoon suhteutettuna. Toimiala parantaa liiketoiminnallista osaamista ja ostopalvelutuotajien ohjausta

Sitovien toiminnan tavoitteiden ja muiden toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Sosiaali- ja terveystoimialalla kolmen neljästä sitovasta toiminnan tavoitteesta arvioidaan toteutuvan. Tavoitteen ”palvelumme ovat lähellä kaupunkilaisia ja helposti saavutettavissa” ei arvioida toteutuvan. Tavoitteen mittareiden ”asiakas pääsee lääkärin kiireettömälle vastaanotolle keskimäärin 10 vuorokauden sisällä” ja ”T3 on vuoden lopussa alle 20 vuorokautta kaikilla terveysasemilla” tavoitetasot eivät toteudu. Tammi-toukokuussa T3 toteuma oli 22 vuorokautta ja kaikilla terveysasemilla T3 ei ollut alle 20 vuorokautta. Lääkärimäärän vaje on aiempaa suurempi ja lisäksi kokoneiden lääkärien määrä on aiempaa vähäisempi. Lääkärien rekrytointia tehostetaan muun muassa osana lääkäreiden saatavuuden ja pysyvyyden edistäminen -hanketta vuosina 2019–2021. Lisäksi sähköisillä palveluilla ja palvelusetelillä pyritään hoitamaan osa kysynnästä.

Edistämme helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä ja ehkäisemme syrjäytymistä -tavoitteen mittareiden ”psykiatrisessa avohoidossa olevien potilaiden sairaalapäivien määrä vähenee vuoteen 2018 verrattuna avohoidon laadullisella kehittämisellä ja sen eri muotoja vahvistamalla” sekä ”kotihoidossa on kattavasti käytössä liikkumissopimus” toteutuminen on epävarmaa. Alkuvuoden perusteella psykiatrisessa avohoidossa olevien potilaiden sairaalapäivien määrä on suurempi kuin vastaavana ajankohtana 2018. Tavoitteen saavuttamiseksi parannetaan avohoidon lääkärien rekrytointia sekä lähiesimiesten ja henkilöstön osaamista. Kotihoidon liikkumissopimuksen kattavuus oli 54 % 1.5.2019. Liikkumissopimusten tekemistä parannetaan jatkuvasti tavoitteen saavuttamiseksi.

Arvio tavoitteisiin, palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Sosiaali- ja terveystoimialalla ei ole noussut esiin uusia tekijöitä, jotka edellyttäisivät välittömiä toimintamuutoksia. Sosiaali- ja terveystoimialan menoylitysennusteen johdosta on käynnistetty johtamistoimenpiteitä

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisenuste 2/2019	Kytkeytyminen kaupunki-yhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Maailman toimivin kaupunki</p> <p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p>	<p>Edistämme helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä ja ehkäisemme syrjäytymistä</p>	<p>Konseptoidaan yhteinen palvelu- ja prosessiketju lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon (yhteisten asiakkaiden palveluketju kuvattu, palvelumallia kokeillaan ja toiminta vakiinnutetaan).</p> <p>Psykiatrisessa avohoidossa olevien potilaiden sairaalapäivien määrä vähenee vuoteen 2018 verrattuna avohoidon laadullisella kehittämisellä ja sen eri muotoja vahvistamalla.</p> <p>Kotihoidossa on kattavasti käytössä liikkumissopimus (vähintään 70 %:lle säännöllisen kotihoidon asiakkaista on tehty liikkumissopimus).</p>	<p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu</p>	<p>Kärkihanke: Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Teema: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p> <p>Kärkihanke: Liikku-misohjelma</p>
<p>Uudistuvat palvelut</p>	<p>Parannamme asiakaskokemusta ja asiakastytyvyyttä.</p>	<p>Asiakaskokemus paranee terveysasemilla ja kotihoidossa vuoteen 2018 verrattuna.</p>	<p>Toteutuu</p>	<p>Teema: Asiakaskokemus ja asiakastytyvyyttä</p>
	<p>Palvelumme ovat lähellä kaupunkilaisia ja helposti saatavissa.</p>	<p>Aikuissosiaalityön palvelutarpeen arviointien määrä kasvaa 10 % suhteessa asiakasmäärään vuoteen 2018 verrattuna.</p> <p>Parannetaan vammaisten sosiaalityön saatavuutta ja saavutettavuutta. Asiakkaaseen ollaan yhteydessä samana tai seuraavana arkipäivänä.</p> <p>Asiakas pääsee lääkärin kiireettömälle vastaanotolle keskimäärin 10 vuorokauden sisällä (T3< eli kolmas vapaa ajanvarausaika kalenteripäivissä, odotusaikojen mediaani).</p> <p>T3 on vuoden 2019 lopussa alle 20 vuorokautta kaikilla terveysasemilla.</p> <p>Suun terveydenhuollossa kaikkien asiakkaiden kiireetön hoito on käynnistynyt 90 vuorokauden sisällä hoidon tarpeen arviosta.</p>	<p>Ei toteudu</p> <p>Ei toteudu</p> <p>Ei toteudu</p> <p>Ei toteudu</p> <p>Ei toteudu</p>	<p>Teema: Palvelujen saavutettavuus</p> <p>Teema: Palvelujen saavutettavuus</p> <p>Teema: Palvelujen saavutettavuus</p> <p>Teema: Palvelujen saavutettavuus</p> <p>Teema: Palvelujen saavutettavuus</p>
<p>Vastuullinen taloudenpito</p>	<p>Toimintamme on taloudellisesti kestävä ja tuottavaa.</p>	<p>Kotona asuvien osuus 75 vuotta täyttäneistä nousee vuoteen 2018 verrattuna.</p> <p>Ympäri vuorokautisessa hoivassa asuvien osuus 75 vuotta täyttäneistä laskee ja tehostetussa palveluasumisessa olevien osuus nousee vuoteen 2018 verrattuna.</p> <p>Ympäri vuorokautisen hoivan määrää nostetaan vastaamaan paremmin tällä vuosituohannella tapahtunutta ikäihmisten (yli 75-vuotiaiden ja erityisesti yli 85-vuotiaiden) lukumäärän kasvua.</p> <p>Sähköinen asiointi kasvaa vähintään 20 %.</p>	<p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu</p>	

Määrä- ja taloustavoitteet	2019	2. Ennuste
Lastensuojelu, avohuolto, lapset*	3 400	3100
Lastensuojelu, laitoshuolto, hoitovrk	191 000	210 177
Aikuissosiaalityö, asiakkuudet*	14 000	14 000
Omaishoidontuki, asiakkaat, vammaistyö*	2 050	1 750
Henkilökohtainen apu, asiakkaat*	2 700	2 700
SHL:n mukaista erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä (<18 vuotiaat)	1 500	1 500
SHL palvelutarpeen arviointien määrä perhe- ja sosiaalipalveluissa (lkm)	9 500	10 000
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, käynti	480 000	480 000
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, muu asiointi	300 000	310 000
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, käynti	410 000	410 000
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, muu asiointi	450 000	480 000
Hammashuolto, käynti	530 000	530 000
Psykiatrian avohoitokäynti	178 000	180 000
Psykiatrian avohoito, muu asiointi	75 000	75 000
Psykiatrian vuodeosastohoitopäivät	70 000	73 000
Polikliininen päihdehuolto, as.käynnit vuoden aikana	65 000	55 500
Korvaushoito, käynnit vuoden aikana	140 000	126 000
Päihdehuollon laitoshuolto, hoitovuorokaudet yht.	24 000	27 000
Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelut, vrk	710 000	753 000
Asunnottomien asumispalvelut, vrk	557 000	535 000
Somaattinen sairaanhoito, päättyneet hoitajakset	13 000	13 000
lääkkäiden pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen	1 100 000	1 088 000
lääkkäiden pitkäaikainen ympärivuorokautinen laitosasuminen	350 000	342 000
Kotihoito, käynti	3 000 000	3 280 000
Kotihoito, muu asiointi	410 000	296 000
Tilankäytön tehokkuus	2019	2. Ennuste
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	480 082	480 082
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	0,96	0,96
Hallintokunnan oma mittari		
Tilat m ² /vakanssi	34,5	34,5
Tuottavuus	2019	2. Ennuste
Tuottavuus (2016=100)	102,8	102,8
HUS:n määrärahojen kehitys:	2019	2. Ennuste
	644 524	686 100

Investoinnit

Investoinnit									
	TP 2018	TA 2019	Ylitys- oikeus 2019	TA + ylitys- oikeus 2019	2. Ennuste 2019	Toteuma %	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos	
Kiinteä omaisuus	71	96	37	132	117	88	128	11	
Rakennukset	209	260	45	305	265	87	258	-7	
Kadut ja liikenneväylät	140	136	18	154	152	98	142	-9	
Puistot ja liikunta-alueet	23	27	2	29	25	87	27	2	
Irtaimen omaisuuden perushankinta	54	72	38	110	104	94	96	-8	
Arvopaperit	13	18	20	38	20	52	26	7	
Muu pääomatalous	5	1	9	10	6	57	8	2	
Yhteensä	516	609	169	778	688	88	685	-3	

Investoinnit

Talousarvion investointien määrärahat (ilman liikelaitoksia) ovat 609 milj. euroa. Talousarviovuodelle edelliseltä vuodelta käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyjen yhteensä 169 milj. euron ylitysoikeuksien jälkeen käytettävissä oleva määräraha on yhteensä noin 778 milj. euroa. Tänä vuonna arvioidaan investointeihin (ilman liikelaitoksia) käytettävän 688 milj. euroa eli 88 % käytettävissä olevista määrärahoista. Viime vuonna vastaava toteuma oli 516 milj. euroa. Liikelaitosinvestointeihin on talousarvioon varattu 167,5 milj. euroa, josta ennusteen mukaan käytetään 154,8 milj. euroa eli 93 %.

Kiinteä omaisuus

Talousarviossa on kiinteää omaisuutta arvioitu myytävän 100 milj. euroa vuonna 2019. Kauppoja 12.6.2019 mennessä on tehty 22 kpl, joiden kauppahinnat yhteensä ovat noin 33 milj. euroa. Tonttimyynnin painopiste on Jätkäsaaren-Hietalahden, Kalasataman ja Pasila-Postipuiston projektialueilla. Myynneistä arvioidaan saatavan vuonna 2019 noin 100 milj. euroa ja niistä arvioidaan kirjattavan taaseeseen noin 5 milj. euroa. Kaupungin ulkokunnissa omistamien maiden tulevaa käyttö- ja omistamistarvetta kartoitetaan ja päivitetään toimialan sisäisenä yhteistyönä, tavoitteena toimenpide-ehdotus ja toimenpiteiden aikataulus. Kaupungille tarpeettomiksi käyneiden kiinteistöjen myyntiä jatketaan, painopisteen ollessa asemakaavatonteilla, rakennetuilla sekä perintönä tulleilla kiinteistöillä, joista saatavat tulot on osoitettu tiettyyn käyttöön.

Kiinteistöjen ostoihin ja lunastuksiin sekä kaavoituskorvauksiin on käytettävissä talousarviossa varattun 10 milj. euron lisäksi edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetty 9,9 milj. euron ylitysoikeus mukaan lukien yhteensä 19,9 milj. euroa. Päätöksiä ja kauppoja tehty on 7,9 milj. arvosta. Vuoden 2019 maanhankinnan määrärahaa käytetään Raide-Jokerin ja muiden uuden yleiskaavan mukaisten painopistealueiden toteuttamisen edistämiseen tähtäävään maanhankintaan. Östersundomissa jatketaan maanhankintaa maapoliittisten periaatteiden mukaisesti. Käytettävissä oleva määräraha ennustetaan käytettävän kokonaan.

Projektialueiden esirakentamiseen on talousarviossa käytettävissä 47,6 milj. euroa ja lisäksi ylitysoikeusmäärärahaa 22,5 milj. euroa, yhteensä 70,1 milj. euroa. Määrärahaa käytetään projektialueiden asunto- ja muun rakentamisen edellyttämien rakentamiskelpoisuuteen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseen. Projektialueiden esirakentamisen määrärahan käytön ennuste on 59,4 milj. euroa.

Muuhun esirakentamiseen, alueiden käyttöönottoon ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamiseen on talousarviossa osoitettu 34,5 milj. euroa ja lisäksi toimialalla on käytettävissä ylitysoikeusmäärärahaa 0,9 milj. euroa eli yhteensä 35,4 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 30,0 milj. euroa. Merkittävimmät pilaantuneen maan kunnostuskohde-kohteet ovat Tukutorin uusi pakastamo ja Raide-Jokerin pilaantuneisuusselvitykset. Lisäksi toteutetaan useita pienempiä rakentamiskelpoiseksi saattamiskohteita eri puolilla kaupunkia. Merkittävimmät maaperän vahvistamis- ja johtosiirtokohteet ovat Fallkulan kiila, Tukutorin uuden pakastamon edellytysinvestoinnit, Hakaniemen hallin pohjanvahvistustyöt, Vuosaaren lukion tontin esirakentaminen ja maakaasujohdon siirrot Oulunkylässä. Merkittävimmät rakennusten purkukohteet ovat Pirkkolan jäähalli ja Vesalan ala-aste. Merkittävin muu kunnostuskohde on Vuosaaren kaatopaikan kunnostaminen. Konsulttien toimitusvarmuus ja valitukset asemakaavoista, katusuunnitelmista, vesiluvista ja urakkahankinnoista voivat toteutuessaan aiheuttaa merkittävää viivästystä hankkeiden toteutumiseksi. Lisäksi seurataan Gasumin kaasujohtojen siirtohankeiden kustannusten kehittymistä hankkeiden toteutusaikatauluissa olevien epävarmuuksien vuoksi. Tukutorin uuden pakastamon pilaantuneen maan kunnostus ja osa muista edellytysinvestoinneista eivät käynnisty ennen uuden pakastamon hankepäätöstä, joten viivästykset hankkeiden etenemiseen ovat mahdollisia.

Täydennysrakennuskorvauksiin ja korvausinvestointeihin on ennustetaan käytettäväksi 7,0 milj. euroa. Merkittävimmät täydennyskorvauskohteet ovat Myllypuron Yläkivellä, Laajasalossa Svanströminkujalla, Koskelassa Kunnalliskodintieellä ja Vartiokylässä Kauppakartanonkadulla.

Rakennukset

Talonrakennusinvestointeihin on käytettävissä myönnettyt ylitysoikeudet mukaan lukien yhteensä 304,9 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 265 milj. euroa. Investointimäärärahan käyttöönneste perustuu tehtyihin tilauksiin ja hankkeiden toteutusaikataulujen perusteella arvioituu laskutukseen. Hankkeita on käynnissä noin 650 kappaletta.

Uudisrakennushankkeille osoitetusta investointimäärärahasta jää käyttämättä 35 milj. euroa. Tästä summasta 16 milj. euroa jää käyttämättä koska Pirkkolan jäähallin korvaavan uudisrakennuksen, lasten päiväkotit Malminkartanon ja Myllypuron peruskoulun laajennuksen aloitusedellytykset eivät toteudu suunnitellun aikataulun mukaisesti. Loput käyttämättömästä määrärahasta 19 milj. euroa on siirtyvää investointirahoitusta, joka tarvitaan vuonna 2017-19 valmistuneiden ja valmistuvien uudisrakennushankkeiden takuuajaksiin velvoitteisiin ja hankkeisiin, joiden laskutus on myöhentynyt ja hankkeet jatkuvat vuonna 2020. Suurimmat rakentamisvaiheessa olevat uudisrakennushankkeet ovat Jakomäen sydän – alueen uusi yhtenäinen peruskoulu sekä nuoris- ja päiväkotitilat, Jätkäsaaren peruskoulu, Vuosaaren lukion korvaava uudisrakennus, Kalasataman korttelitalo (peruskoulun 2. vaihe), rakentamispalveluliikelaitos Staran ja kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden Vuosaaren työtukikohta ja lasten päiväkotit Neulanen. Vuonna 2019 jatkuu useiden uudisrakennushankkeiden suunnittelu mm. Helsingin kielilukion, Puotilan ala-asteen koulun, lasten päiväkotit Vaapukan korvaavat uudisrakennushankkeet sekä uusien alueiden palvelurakennusten suunnittelu mm. lasten päiväkotit Hopealaakso ja Verkkosaari sekä Kuninkaantammen peruskoulu ja päiväkotit.

Korjausrakentamiseen on käytettävissä myönnettyt ylitysoikeudet lukien yhteensä 138,9 milj. euroa, josta käyttämättä arvioidaan jäävän 4,0 milj. euroa. Käyttämättä jäävä korjausrakentamismääräraha 4,0 milj. euroa, n. 3 % kokonaismäärärahasta on kokonaisuudessaan vuodelle 2020 siirtyvää investointirahoitusta. Siirtyviä investointimäärärahoja käytetään vuonna 2017-19 valmistuneiden ja valmistuvien perusparannushankkeiden takuuajaksiin velvoitteisiin talousarviovuoden jälkeen ja hankkeisiin, joiden laskutus on myöhentynyt ja hankkeet jatkuvat vuonna 2020. Kallion lukion perusparannukseen, Kruunuhaan yläasteen perusparannukseen, Pohjois-Haagan ala-asteen perusparannukseen, Puistolannan peruskoulun salaojituksen rakentamiseen, Stadin ammattioppilaitoksen Latokartanontien toimipisteen tilamuutokselle, keskuspelastusaseman vesija viemärikorjaukselle, Niemenmäen väestönsuojan

talotekniikan peruskorjaukselle ja Staran keskusvaraston peruskorjaukselle osoitettu käyttämättä jäävä määräraha yhteensä 21,0 milj. euroa on uudelleen ohjelmoitu kohdentamattomille korjaushankkeille ja perusparannushankkeille, joiden enimmäishinnat ovat nousseet rakentamisvaiheessa. Suurimpia yksittäisiä rakentamisvaiheessa olevia korjaushankkeita ovat Aleksis Kiven peruskoulun, Botby grundskolanin, Kruunuhaan ylä-asteen koulun, Resson lukion ja Hakaniemen hallin perusparannukset.

Kaupungintalokorttelien kehittämiseen myönnetystä 2,8 milj. euron ylitysoikeudesta, jää käyttämättä 1 milj. euroa, koska osa kaupungintalokortteleiden korjauksista siirtyvät vuodelle 2020.

Kadut ja liikenneväylät

Katu- ja liikenneväylähankkeisiin on käytettävissä talousarviossa osoitetun 135,9 milj. euron lisäksi 18,9 milj. euroa myönnettyjä ylitysoikeuksia. Käytettävissä olevista yhteensä 154,8 milj. euron määrärahoista ennustetaan käytettävän 151,5 milj. euroa.

Uudisrakentaminen, perusparantaminen ja liikennejärjestelyt sekä muut investoinnit, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi on talousarviossa varatun 64,8 milj. euron lisäksi käytettävissä myönnettyä ylitysoikeutta 15,1 milj. euroa eli yhteensä 79,9 milj. euroa. Määrärahoja ennustetaan käytettävän 71,6 milj. euroa.

Uudisrakentamisen määrärahaa on käytettävissä 17,5 milj. euroa ja ylitysoikeus on 0,9 milj. euroa, yhteensä 18,4 milj. euroa. Määräraha ennustetaan käytettävän 21,0 milj. euroa, eli 2,6 milj. euroa yli talousarviomäärärahan. Uudisrakentamiseen määrärahaa ennustetaan käytettävän yhteensä 18,4 milj. euroa. Merkittävimpiä rakennuskohteita ovat Lauttasaarenmäki, Vanhaistentien alue, Kantelettarentien alue, Koskelan sairaalan alue, Tullivuoren eteläpuolinen alue, Maatullinpuiston eteläpuolinen alue, Reginankuja, Kontulan keskus, Kahvikortteli, Kallahden alue ja useita pienempiä kohteita eri puolilla kaupunkia. Merkittävimpiä suunnittelukohteita ovat Lohiapa-janlahti, Orapihlaja-Paatsamatien alue, Patterimäen alue, Arabian tehdaskorttelin alue, Käskynhaltijantien alue, Pirjontie- Pirkkolantien alue, Vanhan Helsingintien alue, Kulosaaren ostoskeskuksen alue ja Työnjohtajankadun korttelit.

Katujen peruskorjaukseen ennustetaan käytettävän 10,0 milj. euroa. Suurimpia hankkeita ovat Erottan aukion ja Maistraatintorin peruskorjaus sekä ulkovalaistuksen peruskorjaus ja Helsinki LED-hanke, jossa valaisimia vaihdetaan uusiin LED-valaisimiin.

Lisäksi useita pienempiä korjauskohteita eri puolilla kaupunkia.

Siltojen peruskorjauksen käyttöennuste on 9,0 milj. euroa. Merkittävimpiä peruskorjauskohteita ovat Vuosaarensilta, Koskelantien silta, Latokartanon-tien silta Kehä I:n yli ja Väylänsuunsilta käynnistyvän Lauttasaarensillan lisäksi.

Päällysteiden uusimiseen on varattu 4,4 milj. euroa, joka ennustetaan käytettävän kokonaisuudessaan.

Joukkoliikenteen kehittämiseen ennustetaan käytettäväksi 2,0 milj. euroa. Suurimpia kohteita ovat Länsimetron asemien ympäristöjen viimeistely Lauttasaaressa, Reijolankadun viimeistely, Kuusitien raitiovaunupysäkin järjestelyt Mannerheimintiellä ja Kivikon eritasoliittymän pysäkin portaat Kehä I:llä. Suunnittelukohteina ovat muun muassa Rosina Heikelin puisto ja muita pienempiä kohteita.

Liikennejärjestelyihin on ennustetaan käytettävän 8,0 milj. euroa. Merkittävimpiä kohteita ovat Näyttelijäntie-Ida Ahlbergintie-Adolf Lindforsintien liittymän uudelleenjärjestelyt, Oulunkylän liikenneturvallisuuksuunnitelman toteutus, Myllypurontie-Alakivenitien kiertoliittymän toteutus ja Raide-Jokeriin liittyvien liikennejärjestelyhankkeiden suunnittelu sekä toteutuksen käynnistys koko reitin varrella. Lisäksi on toteutettu pienempiä liikenneturvallisuutta parantavia kohteita eri puolilla kaupunkia.

Jalankulun ja pyöräilyn väyliin on varattu 14,8 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 12,5 milj. euroa.

Länsibaanaosuuden Kansalaistori-Kaisaniemi (pääradan alittavan tunnelin) toteutuksen käynnistämiseen oli varauduttu jo tänä vuonna, mutta hankepäätöksen viivästyminen aiheuttaa määrärahojen käytön alittamista.

Yleisiin käymälöihin on varattu 1,2 milj. euroa ja lisäksi ylitysoikeutta 0,2 milj. euroa, yhteensä 1,4 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 1,2 milj. euroa.

Ranta-alueiden kunnostuksiin on varattu 1,8 milj. euroa ja lisäksi ylitysoikeutta 0,4 milj. euroa, yhteensä 2,2 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,5 milj. euroa eli 0,3 milj. euroa yli talousarviomäärärahan. Määrärahalla toteutetaan mm. Vanhanväylän puiston tulvasuojausta ja Vallisaaren vesihuoltoa.

Projektialueiden katuihin on talousarviossa käytettävissä yhteensä 70,3 milj. euroa, lisäksi toimialalla on käytettävissä vuodelta 2018 käyttämättä jäänyttä määrärahaa 3,2 milj. euroa, yhteensä 73,4 milj. euroa. Määrärahan ennustetaan ylittyvän 5,7 milj. eurolla.

Kamppi-Töölönlahden käyttöennuste on 2,2 milj. euroa. Määrärahalla viimeistellään Oodin viereisiä katuja. Syksyllä käynnistyväksi suunniteltu tulvasuojeluhanke siirtyy ainakin vuodelle 2020. Tulvasuojeluhankkeessa Töölönlahden ja Eläintarhanlahden välissä oleva kevyenliikenteen silta puretaan ja tilalle rakennetaan uusi silta. Uuden sillan alle rakennetaan sulkuportit ja pumppaamo. Länsisatamaan käytetään yhteensä 17,8 milj. euroa. Kalasatamaan ennustetaan käytettävän 12,5 milj. euroa. Kruunuvuorenrantaan ennustetaan käytettävän 2,5 milj. euroa. Pasilaan ennustetaan käytettävän 36,0 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet Pasilassa ovat Pasilan keskus, Pasilan aseman joukkoliikenneterminaali, Veturitien eteläosa, Teollisuuskadun Tunneli, Ratapihan korttelit ja Postipuiston katujen rakentamisen käynnistäminen. Kuninkaankolmioon ennustetaan käytettävän 5,6 milj. euroa. Kuninkaantammen alueella toteutetaan asuntotuotannon edellyttämiä katuja ja syksyllä varaudutaan käynnistämään uusi katu-urakka. Kruunusiltoihin ennustetaan käytettävän 1,0 milj. euroa. Kruunusiltojen toteutustavaksi on valittu allianssimalli, johon kuuluu myös katujen suunnittelu ja siksi määrärahaa jää käyttämättä. Allianssiurakoitsija on kilpailutusvaiheessa ja varsinainen urakka pääsee käyntiin loppuvuodesta. Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentamiseen ennustetaan käytettäväksi 1,7 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet ovat Tankovainion katujen toteutus ja Koivusaaren katujen suunnittelu.

Yhteishankkeisiin liikenneviraston kanssa on käytettävissä ylitysoikeudet mukaan lukien yhteensä 1,4 milj. euroa, joista ennustetaan käytettäväksi 0,8 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet ovat tie-suunnitelman laadinta Länsiväylälle Koivusaaren liittymään ja Lahdenväylälle Malmin eritasoliittymään. Meluntorjunnan osalta määräraha on osoitettu Lahdenväylällä Viikin melusteeseen. Lisäksi määrärahalla varaudutaan osallistumaan kaupungin maksuosuudella muihin yhteishankkeisiin ja selvityksiin.

Puistot ja liikunta-alueet

Talousarvion kohdassa 804 on puisto- ja liikunta-aluehankkeisiin on varattu vuodelle 2019 yhteensä 27,1 milj. euroa, lisäksi ylitysoikeutta on 2,0 milj. euroa, yhteensä 29,1 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 25,2 milj. euroa (86,7 %).

Puistoihin ja liikunta-alueisiin (TA-kohta 80401) on talousarviossa osoitettu 19 milj. euroa, lisäksi on käytettävissä ylitysoikeusmäärärahaa 1,9 milj. euroa, yhteensä 20,9 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 17,0 milj. euroa.

Uusiin puistoihin ja puistojen peruskorjaukseen (TA-kohta 8040101) on talousarviossa osoitettu 12,3 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 9,0 milj. euroa. Osa puistoista on vielä suunnitteluvaiheessa ja toteutus siirtyy vuoden 2020 puolelle.

Liikuntapaikkoihin ja ulkoilualueisiin on varattu 6,7 milj. euroa ja lisäksi ylitysoikeutta 1,9 milj. euroa, yhteensä 8,6 milj. euroa. Liikuntapaikkoihin ja liikunta-alueisiin ennustetaan käytettävän 8,0 milj. euroa. Liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden osalta määrärahan käyttö kohdistuu pääosin rakennettujen liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden välttämättömiin käyttökelpoisuuden edellyttämiin peruskorjauksiin. Uusia liikuntapaikkoja ja ulkoilualueinvestointeja toteutetaan asuntotuotannon edellytysten mukaisesti mm. Kivikon liikuntapuiston suunnittelu ja Lauttasaaren tekojää. Liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden hankkeet on priorisoitu yhteistyössä Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden kanssa.

Projektialueiden puistoihin ja liikunta-alueisiin on talousarviossa varattu yhteensä 8,1 milj. euroa, lisäksi ylitysoikeutta on 0,08 milj. euroa, yhteensä 8,2 milj. euroa. Projektialueiden puistoihin ja liikunta-alueisiin varattu määräraha ennustetaan käytettävän kokonaisuudessaan.

Kamppi-Töölönlahden puistoihin on varattu 1,4 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 1,6 milj. euroa. Länsisataman puistoihin ja liikunta-alueisiin on varattu 4,0 milj. euroa, joka ennustetaan käytettäväksi kokonaan. Kalasataman puistoihin on varattu 1,3 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 1,2 milj. euroa. Kruunuvuoren rannan puistoihin ja liikunta-alueisiin on varattu 0,5 milj. euroa, joka ennustetaan käytettävän kokonaan. Pasilan puistoihin on varattu 0,168 milj. euroa, josta ennustetaan käytettäväksi 0,02 milj. euroa. Kuninkaankolmion puistoihin on varattu 0,8 milj. euroa, joka ennustetaan käytettäväksi kokonaan.

Irtain omaisuus

Irtaimenomaisuuden määrärahaa on talousarviossa osoitettu 71,7 milj. euroa ja lisäksi on käytettävissä ylitysoikeusmäärärahaa 38,4 milj. euroa. Yhteensä määrärahaa on käytettävissä 110,1 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 103,9 milj. euroa. Määrärahaa jää käyttämättä mm. hankkeiden viivästysten vuoksi.

Talousarviossa arvioidaan myytävän rakennuksia ja osakehuoneistoja noin 8 milj. eurolla, josta investointiosaan arvioidaan kirjattavan noin 3,0 milj. euroa. Kesäkuun loppuun mennessä asuntoja, liikehuoneistoja ja valtion perintöasuntoja on myyty yhteensä noin 2 milj. eurolla.

Arvopaperit

Arvopapereihin on käytettävissä ylitysoikeudet mukaan lukien yhteensä 37,8 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 19,7 milj. euroa. Määrärahaa jää käyttämättä muun muassa Metropolian Myllypuron kampuksen pääomituksen siirtyessä vuodelle 2020. Hitas-osakkeiden hankkimiseen on talousarviossa osoitettu kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön 1,0 milj. euroa. Hitas-osakkeiden ostamiseen myönnetystä määrarahasta 1,0 milj. euroa käytetään kokonaisuudessaan.

Muu pääomatalous

Väestönsuojakorvauksia ennustetaan perittävän 0,1 milj. euroa.

Lähiöraho on lakkautettu ja määrarahat on siirretty Osallisuusrahastoon. Vuodelta 2018 käyttämättä jäänyttä lähiöraho rahaa on ylitysoikeutena kaupunkiympäristön toimialalle myönnetty tilinpäätöksen jälkeen 5,7 milj. euroa. Määrarahasta arvioidaan käytettävän 4,6 milj. euroa käynnissä olevien kohteiden jatkamiseen.

Liite

**Helsingin kaupunkistrategian
2017–2021 kaupunkitason
mittarit ja indikaattorit
2. kvartaalilla 2019**

Kaupunkistrategian kaupunkitason mittarit

Kaupunginhallitus hyväksyi 12.3.2018 kaupunkistrategian kaupunkitason mittarit. Kaupunginhallitus hyväksyi 18.3.2019 kehitettävät mittarit osaksi kaupunkistrategian mittareita. Kaupunginhallitus kehotti päätöksessään toimialoja, virastoja ja liikelaitoksia ottamaan kehitettävät mittarit muiden kaupunkistrategian mittareiden tavoin huomioon strategiakauden talousarvioiden tavoitteita, toimenpiteitä ja toiminnan mittausta valmisteltaessa. Kaupunginhallitus kehotti toimialoja, virastoja ja liikelaitoksia huolehtimaan mittareiden toteuttamisesta ja seurannasta sekä raportoimaan kehitettävät mittarit aiemmin hyväksytyjen strategiamittareiden tapaan osana talouden ja toiminnan seurantaa vuonna 2020.

Kaupunkitason strategiamittareita on 49 ja ne on luokiteltu strategian teemakokonaisuuksien Kestävän kasvun turvaaminen, Uudistuvat palvelut ja Vastuullinen taloudenpito mukaisesti. Kaupunkitason mittarit ovat pääosin kaupunkikokonaisuutta ja useamman toimialan yhteisiä tavoitteita ilmentäviä.

Kaupunkitason mittareihin vaikuttaa usean toimialan toiminta tai ilmiöllä/asialla on yhtä toimialaa laajempaa merkitystä. Kaupunkitason mittarit kytkeytyvät strategiakauden talousarviovalmisteluun ja suuntaavat resursseja.

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunkistrategian hyväksymisen yhteydessä 27.9.2017, että strategian toteuttamista arvioidaan ja seurataan osana vuosittaista talouden ja toiminnan seurantaa. Vaikka pääosa mittareista päivittyy kerran vuodessa tai harvemmin, kaikki mittarit raportoidaan neljä kertaa vuodessa.

Seuraavilla sivuilla on raportoitu olemassa olevien kaupunkitason strategiamittareiden arvot. Kerran vuodessa seurannan yhteydessä raportoidaan tarkemmin alueiden ja väestöryhmien välisiä kehityskulkuja niiden mittareiden osalta, joissa se on mahdollista.

Kestävän kasvun turvaaminen

- Yleinen viihtyvyys ja turvallisuus
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot
- Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy
- Liikkumisen edistäminen
- Ekologisesti kestävä kehitys
- Kaupunkirakenteen toiminnallisuus
- Elinvoimaisuus, matkailu

Uudistuvat palvelut

- Asukaslähtöisyys ja osallisuus
- Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt
- Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt
- Yritystoiminta ja elinkeinoelämä
- Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen
- Digitaalisuus

Vastuullinen taloudenpito

- Taloudellisesti kestävä kehitys

Kestävän kasvun turvaaminen

Yleinen viihtyvyys ja turvallisuus

Omalla asuinalueella liikkuminen viikonloppuiltaisin turvallista 2018

80,9 %

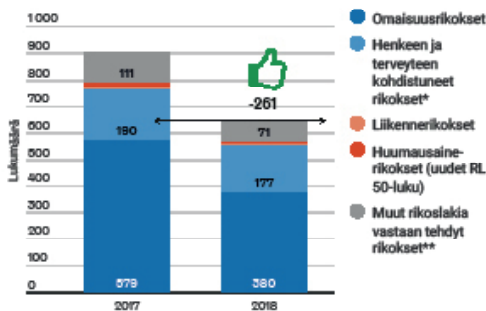
3,5 %-yks. enemmän kuin vuonna 2015

Asukkaiden halukkuus suositella Helsinkiä asuinpaikkana 2019, nettosuositteluindeksi

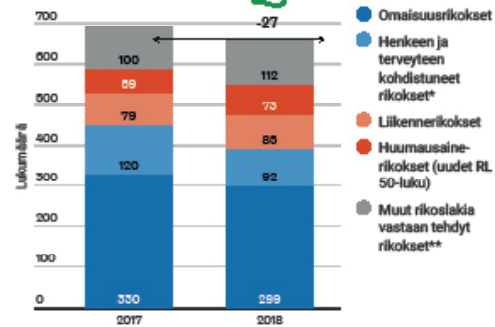
[Tietoja ei vielä saatavilla]

Rikoksilla oirehtivien nuorten määrä 2018

Alle 15-vuotiaat

15–17-vuotiaat

Alle 15-vuotiaat

236

Suhteus Helsingin 10–14-vuotiaaseen väestöön (1/10 000) vuonna 2018

15–17-vuotiaat

424

Suhteus Helsingin 15–17-vuotiaaseen väestöön (1/10 000) vuonna 2018

* Sisältää seksuaalirikokset. ** Sisältää rikokset oikeudenkäyntiä, vironomaista ja yleisiä järjestystä vastaan, rikokset rikoslain 42, 43 ja 44 lukuun vastaan sekä muita rikoslakia vastaan tehtyjä rikoksia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus 2017

Elämänlaatussa (WHOQOL-8) keskimäärin hyväksi tuntevien osuus 2017

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

TYÖTTÖMYYS JA PITKÄAIKAISTYÖTTÖMYYS kesäkuu 2019

Pitkäaikaistyöttömyys

4

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

ALUEIDEN ERIYTYMISEN INDEKSI (index of dissimilarity)

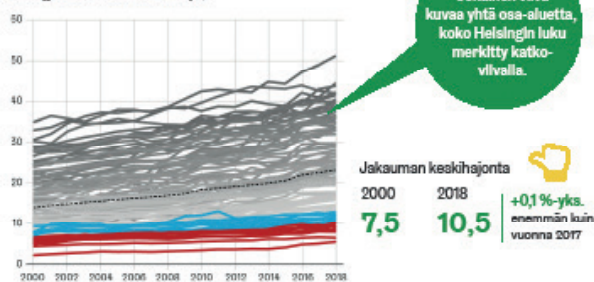
Eriytyminen koulutustason mukaan

Indeksi ilmaisee, kuinka suuren osan yhdestä ryhmästä pitää asua eri alueella kuin nyt asuu, jotta jaksoma olisi sama kuin toisella ryhmällä. Vain perusasteen suorittaneet vs. ylempään korkeakoulututkintoon suorittaneet. Laskettu Helsingin osa-alueiden tasolla. Rajaus: 25 vuotta täyttäneet Suomessa syntyneet.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain:

Ylempään korkeakoulututkintoon suorittaneiden osuus Helsingin osa-alueilla 2000–2018, %

Kuviossa mukana vain yf 100 asutokunnan alueet. Rajaus: 25 vuotta täyttäneet.

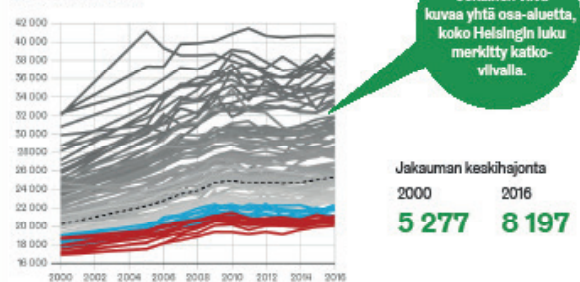
Eriytyminen tulotason mukaan

Alimpaan vs. yläryhmän tulotilastunnukseen (vähäisin) kuuluvat henkilöt. Tulotilastointikäytännössä oleva tulo kuluuasteen 2008 kohdalla. Tulotilastointi on laajettu Helsingin osaan tasolla.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain:

Mediaaritulo (vuoden 2016 rahassa) Helsingin osa-alueilla 2000–2016

Kuviossa puuttavat suurituloisimmat Kärhusaari, Kaivopuisto ja Kuusisaari sekä pienituloisin Vilin Tiedepuisto, joka on opiskelija-alue. Mukana vain yf 100 asutokunnan alueet.

5

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

ALUEIDEN ERIYTYMISEN INDEKSI (index of dissimilarity)

Eriytyminen etnisen taustan mukaan

2016

2018

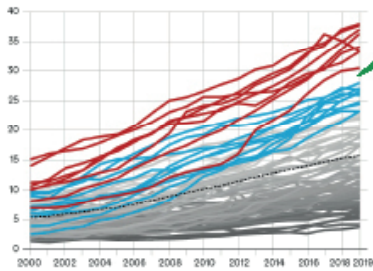
27,3 % **28,4 %**

+0,6 %-yks.
enemmän kuin
vuonna 2017

Indeksi: Ulkomaalaistaluttajat vs karibiseet. Laskettu Helsingin osa-alueiden tasolla.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain:

Vieraskielisten osuus Helsingin osa-alueilla 2000–2019, %

Jokainen vilva kuvaa yhtä osa-alueita, koko Helsingin luku merkitty katkoviivalla.

Jaksaman keskihajonta

2000

2,9

2019

8,7

+0,3 %-yks.
enemmän kuin
vuonna 2018

Kuviossa mukana vain yli 100 asutun alueet.

Ennaltaehkäisevän toiminnan vaikuttavuus

Helsinkiiläisten 18–64-vuotiaiden terveysasemien asiakkaiden indikaattoripisteet (2018)

Painoindeksi (BMI)

Verenpaine (Syst/Diast)

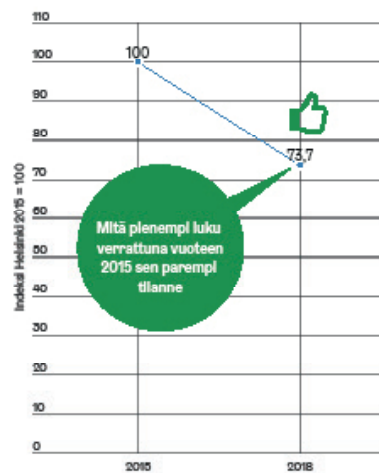
Tupakointi

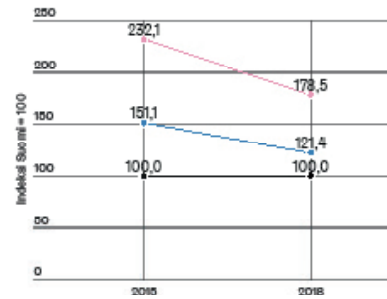
Painoindeksi lasketaan pituus- ja painotiedon pohjalta. Painoindeksi on potilaan kotona tai terveysasemalla mitaama tai terveysasemalla lääkärin tai hoitajan mitaama arvo. Verenpaine on potilaan kotona tai terveysasemalla mitaama tai käynnin yhteydessä lääkärin tai hoitajan mitaama kaksoimitoituksen keskiarvo. Tupakointi on potilaan ilmoittama tieto.

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

Huono-osaisuusindeksi Helsingissä 2018

Huono-osaisuusindeksi Helsingissä verrattuna koko maahan 2018

Helsinki **178,5** 👍

Helsinki, ilman
asunnottomuutta **121,4** 👍

Koska asunnottomuus keskittyy
pääkaupunkiseudulle ja erityisesti
Helsinkiin, esitetään huono-
osaisuusindeksistä myös versio,
jossa se jätetään pois.

● Suomi ● Helsinki ● Helsinki, ilman asunnottomuutta

Huono-osaisuusindeksi muodostuu seuraavista tiedoista

	Osuus vuonna 2018	Muutos vuoden 2015 jälkeen
Asunnottomat yksinäiset / 1 000 asukaasta	2,8	-2,9
Alkoholia humalalaisesti käyttävien osuus, %	8,8	-5,0
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, %	8,5	-2,1
Perustoimeentulotukea pitkäaikaisesti (väh. 10 kk) saaneiden osuus, %	4,1	-0,8

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret vuoden 2017 lopussa

Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet 2018*

*Vuoden 2018 haussa järjestelmä ei loakenut mukaan varasijoita paikan saaneita valmistavassa koulukokeessa. Vuoden 2019 haussa järjestelmä palautetaan taas vertailukelpoiseksi vuoden 2017 tilaan.

Lasten ja nuorten osuus, joilla harrastus 2017

Lasten ylipaino 4-vuotiaat (ISO-BMI 2019)

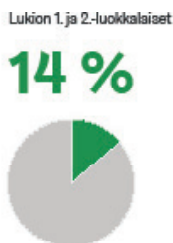

Lasten ja nuorten psyykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi 2017

MIELIALAONGELMAT		YKSINÄISYYS	
4.-5.-luokkalaisten	13,6 %	4.-5.-luokkalaisten	3,2 %
8.-9.-luokkalaisten	13,7 %	8.-9.-luokkalaisten	11,0 %
Lukio	14,4 %	Lukio	11,0 %
Ammattioppilaitos	13,0 %	Ammattioppilaitos	11,6 %

Liikkumisen edistäminen

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 2017

Varsinaista kuntoliikuntaa tai urheilua, esimerkiksi juoksu, hiihto, uinti tai pallopelit useita tunteja viikossa harrastavien osuus (%) 2018

Kestävän kasvun turvaaminen

Liikkumisen edistäminen

MOVE! FYYSINEN TOIMINTAKYKY 2018

20 m viivajuoksu, mediaani, min (Helsinki / kansallinen taso)

5.-luokkalaiset

Tytöt

4:26/4:00

Pojat

5:07/4:30

8.-luokkalaiset

Tytöt

5:00/4:41

Pojat

7:03/6:02

Tavoite on, että fyysisen toimintakyvyn mittaustulokset paranevat ja ovat kansallisten mediaanitulosten yläpuolella

Etunojapunnerrusten määrä 60 sekuntiin, mediaani (Helsinki / valtakunnan taso)

5.-luokkalaiset

Tytöt

26/25

Pojat

19/16

8.-luokkalaiset

Tytöt

27/26

Pojat

24/21

Tytöiden ja poikien etunojapunnerruksen suoritus eroaa toisistaan. Tytöt tekevät punnerrukset tukipiteensä polvet.

Alaselänojennus täysistunnassa, kyllä-suoritus (Helsinki / valtakunnan taso)

5.-luokkalaiset

Tytöt

95/94

Pojat

80/79

8.-luokkalaiset

Tytöt

92/94

Pojat

67/72

10

Kestävän kasvun turvaaminen

Helsinki

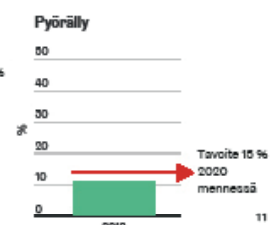
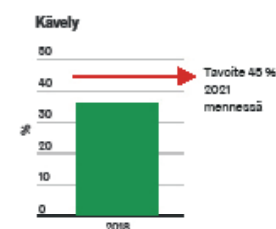
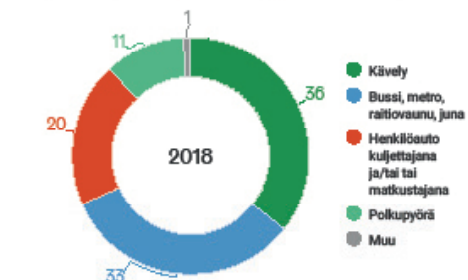
Liikkumisen edistäminen

Liikkumisen (kevyt, reipas, rasittava) ja paikallaanolon (makuullaolo, istuminen) %-osuudet valvellaolosta sekä unen määrä ja laatu (light sleep, deep sleep, heräämiset) ikäryhmittäin ja sukupuolittain 2017

[Tietoja ei vielä saatavilla]

Tavoite: Liikkumisohjelman tavoitteena on lisätä liikkumisen ja vähentää istumisen määrää.

Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa, % 2018

Ekologisesti kestävä kehitys

Helsingin kasvihuonekaasupäästöt 2018

Kokonaispäästöt (CO₂-ekv.)

2 559 000 t

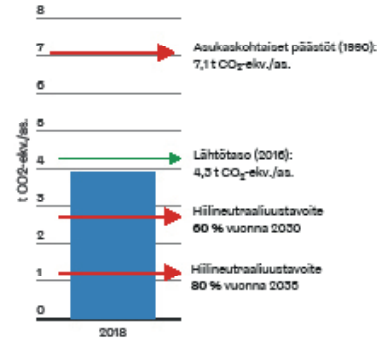
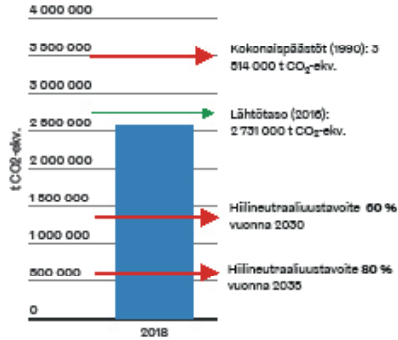
-109 000 t CO₂-ekv.
vähemmän kuin
vuonna 2017

Asukaskohtaiset
(CO₂-ekv./as.)

3,9 t

-0,2 t CO₂-ekv./as.
vähemmän kuin
vuonna 2017

12

Ekologisesti kestävä kehitys

Ilmanlaatu valituissa mittauspisteissä 2018

MÄKELÄNKATU

NO₂ (µg/m³):

32

1 µg/m³
vähemmän
kuin vuosi sitten

PM₁₀ (kpl/vuosi):

20

sama kuin vuosi
sitten

MANNERHEIMINTIE

NO₂ (µg/m³):

28

1 µg/m³
enemmän kuin
vuosi sitten

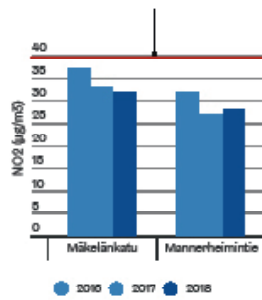
PM₁₀ (kpl/vuosi):

15

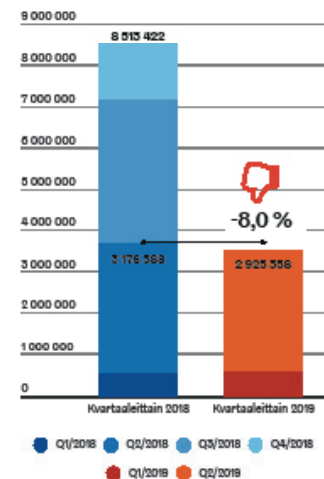

11 kpl/vuosi
enemmän kuin
vuosi sitten

Tavoite NO₂ ei ylitä 40 µg/m³
(EU-direktiivi 2024)

Pyöräliikenteen määrä
automaattilaskentapisteissä Q2/2019*

Pyöräliikenteen määrä automaattilaskentapisteissä, 12 laskentapistettä, koko vuosi 2018

8 513 422

+12,7 %
enemmän kuin
vuosi sitten

*Espanan mittarista ei ole saatu toukokuun jälkeen tietoja rikkoutumisen vuoksi. Todelliset pyöräilijämäärät ovat siis suuremmat toiselta neljännekseltä.

13

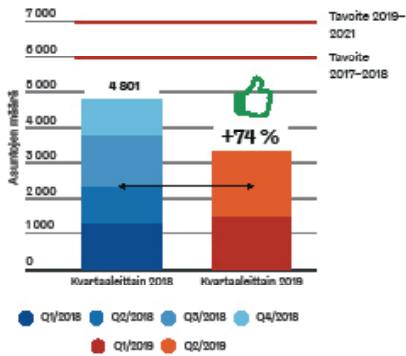
Kaupunkirakenteen toiminnallisuus

Valmistuneiden asuntojen määrä sekä hallinta- ja rahoitusmuoto Q2/2019

Asuntojen määrä Q2/2019

1 825

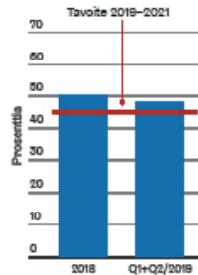
Strategian tavoite 2017–18: **6 000**
 Strategian tavoite 2019–21: **7 000**

Sääntelemättömät omistus- ja vuokra-asunnot

48,1 %

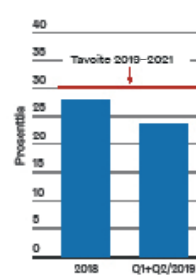
Strategian tavoite 2019–21: **45 %**

Välimuodon asuntoja

23,7 %

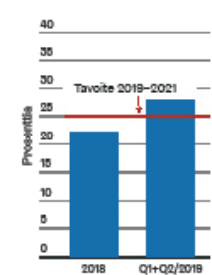
Strategian tavoite 2019–21: **30 %**

Ara-vuokra-asuntoja

28,2 %

Strategian tavoite 2019–21: **25 %**

14

Kestävän kasvun turvaaminen

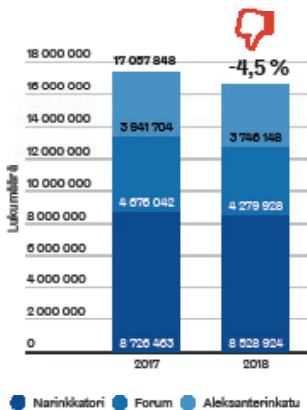
Saavutettavuus asukkaiden näkökulmasta

Keskusta-alueella oleskelevien ja vierailevien ihmisten lukumäärä

Yhteensä vuonna 2018

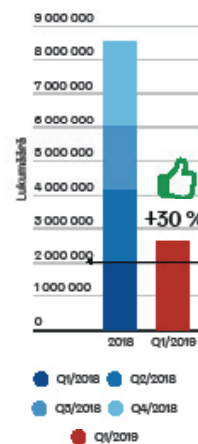
16 555 000

-4,5 %
vähemmän kuin
vuosi sitten

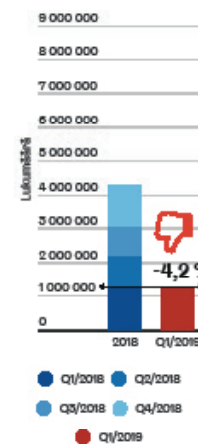

Kvartaaleittain

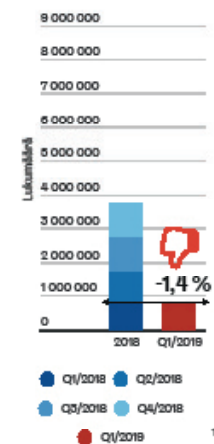
Narinkkatori

Forum

Aleksanterinkatu

15

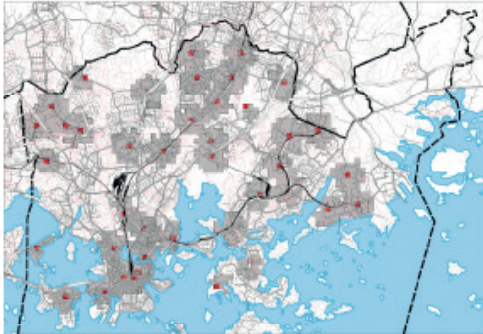
Saavutettavuus asukkaiden näkökulmasta

Kävelyyöhyke, 15 min

Harmaat alueet kuvaavat 15 minuutin kävelytäisyyttä lähimmästä liike- ja palvelukeskuksesta (Yleiskaava C1) tai lähikeskuksesta (C3). Lauttasaari liisitty vaikka ei olekaan yleiskaavan mukainen lähikeskus.

Asukalta:

30.6.2019: 362 631	- 31.12.2016: 350 460
(+3 465; +1,0 %)*	- 31.12.2017: 356 353 (+5 893; +1,7 %)
	- 31.12.2018: 360 668 (4 315; +1,2 %)

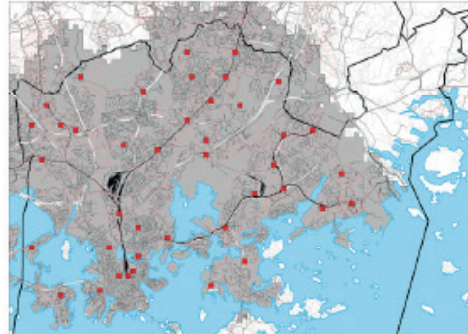
*Väestönmuutos viimeisten 12 kuukauden aikana.

Pyöräilyöhyke, 15 min

Harmaat alueet kuvaavat 15 minuutin pyöräilytäisyyttä lähimmästä liike- ja palvelukeskuksesta (Yleiskaava C1) tai lähikeskuksesta (C3). Lauttasaari liisitty vaikka ei olekaan yleiskaavan mukainen lähikeskus.

Asukalta:

30.6.2019: 627 340	- 31.12.2016: 609 104
(+5 095; +0,8 %)*	- 31.12.2017: 618 279 (+9 175; +1,5 %)
	- 31.12.2018: 624 459 (+6 180; +1,0 %)

16

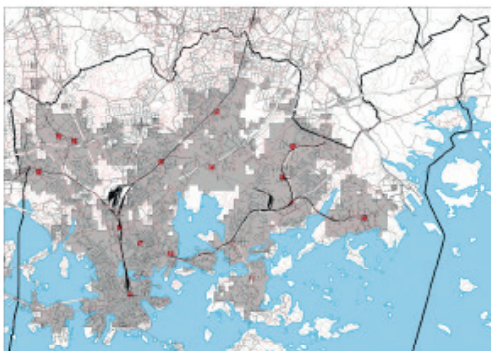
Saavutettavuus asukkaiden näkökulmasta

Joukkoliikennevyöhyke, liike- ja palvelukeskukset (C1), 20 min

Harmaat alueet kuvaavat 20 minuutin joukkoliikenne-etäisyyttä lähimmästä liike- ja palvelukeskuksesta (Yleiskaava C1).

Asukalta:

30.6.2019: 513 145	- 31.12.2016: 498 636
(+3 580; +0,7 %)*	- 31.12.2017: 506 440 (+7 804; +1,6 %)
	- 31.12.2018: 511 469 (+5 029; +1,0 %)

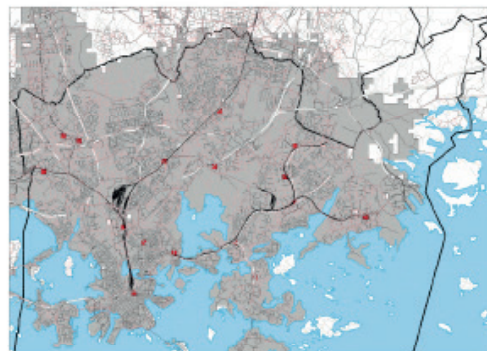
*Väestönmuutos viimeisten 12 kuukauden aikana.

Autovyöhyke, liike- ja palvelukeskukset (C1), 20 min

Harmaat alueet kuvaavat 20 minuutin autoetäisyyttä lähimmästä liike- ja palvelukeskuksesta (Yleiskaava C1).

Asukalta:

30.6.2019: 628 430	- 31.12.2016: 610 190
(+5 090; +0,8 %)*	- 31.12.2017: 619 365 (+9 175; 1,5 %)
	- 31.12.2018: 625 579 (+6 214; +1,0 %)

17

Kaupunkirakenteen toiminnallisuus

Uusien asukkaiden sijoittuminen raideliikenteen piiriin 1/2019–6/2019 *

Henkilöä

+848

Väkiluku 31.12.2017: 412 368
(54,1 % koko Helsingin väkiluvusta)

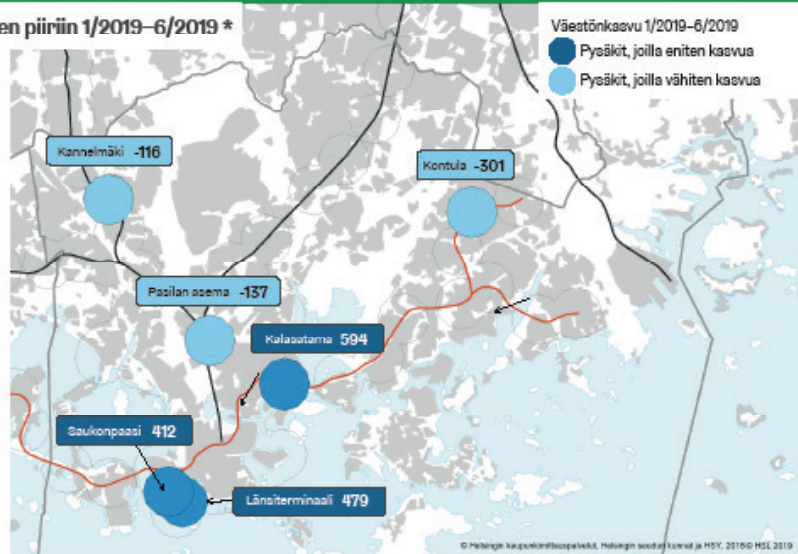
Väkiluku 30.6.2019: 416 795
(54,0 % koko Helsingin väkiluvusta, ennakkotieto)

Väestönmuutos, %

Raideliikenne-
vyöhyke
+0,2 %

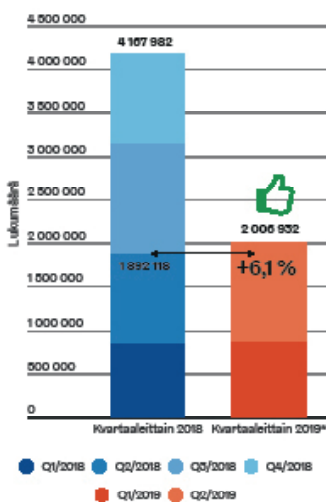
Koko kaupunki
(ennakkotieto)
+0,4 %

* Raideliikennevyöhyke: Alueet, jotka sijoittuvat korkeintaan 800 m etäisyydelle raideliikenteen (juna, metro, raitiovauna) asemista tai pysäkeistä.

Elinvoimaisuus, matkailu

Yöpymistien määrät Q2/2019

*Ennakkotieto.

Tavoite: Matkailijoiden määrä lisääntyy samassa suhteessa kun Tukholmassa ja Kööpenhaminassa

Yöpymistien määrän muutos 2. kvartaalilla 2019* edellisen vuoden 2. kvartaaliin verrattuna

Helsinki

8,5 %

+88 552

Tukholma

6,0 % | +153 239

Kööpenhamina (tieto ei vielä saatavilla)

Kongressien ja kongressivieraiden määrä 2018

Kongressien määrä

328

38 kongressia vähemmän kuin vuonna 2017

Kongressivieraat

46 844

24 890 vierasta vähemmän kuin vuonna 2017

Elinvoimaisuus, matkailu

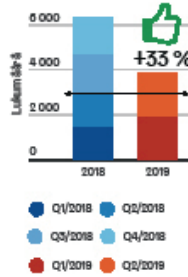
Työperusteinen maahanmuutto

1.1.–30.6.2019

4 478

(885) +30 %
enemmän kuin
samaan aikaan
vuosi sitten

Kvartaaleittain

Suomen kansalaisten aivovienti

Suomen kansalaisten, 25–54-vuotiaiden ulkomainen muutto Helsingistä ja Helsinkiin 2017 (maastamuuton / maahanmuuton erotus, henkilöä)

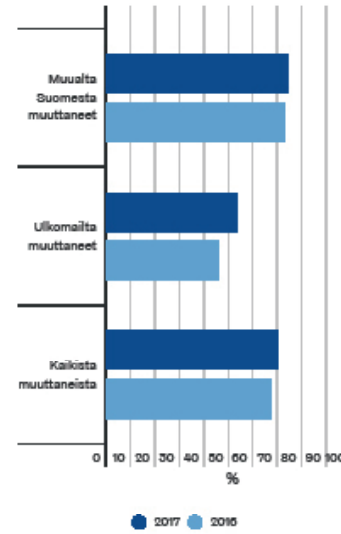
Ylempi korkeakouluaste

-257 | **57** henkilöä
enemmän kuin
vuonna 2017

Tutkijakoulutusaste

-11 | **10** henkilöä
vähemmän kuin
vuonna 2017

Työllisten osuus työikäisistä tulomuuttajista, 25–54-vuotiaat 2017

74,4 % | **1,7 %-yks.**
enemmän kuin
vuonna 2016

53,4 % | **7,5 %-yks.**
enemmän kuin
vuonna 2016

70,2 % | **2,8 %-yks.**
enemmän kuin
vuonna 2016

20

Uudistuvat palvelut

Asukaslähtöisyys ja osallisuus

Toimintakulttuurin muutos

Ulkoilmatapahtumien lupaprosessin läpimenoaika Q2/2019 (päivää)

8 | **6** päivää
enemmän kuin
Q1/2019

Terveysasemien asiakkaaksi tulon prosessi;
Vuosaaren takaisinottoaika Q2/2019 (minuuttia)

3:12:42 | **10:45**
minuuttia
enemmän kuin
Q1/2019

Osallistuvan budjetoinnin äänestysprosentti

[Tietoja ei vielä saatavilla]

Asiakaskokemus/palvelutyytyväisyys (asiakaskokemusindeksi)

[Tietoja ei vielä saatavilla]

Asukaso sallisuuden toteutuminen toimialoilla

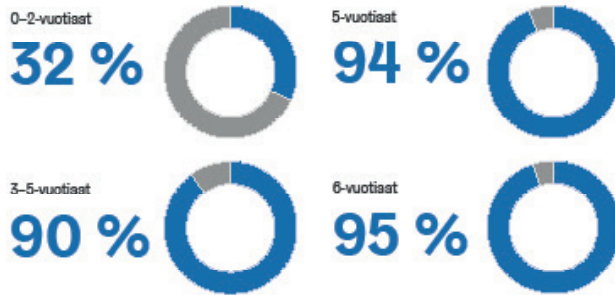
[Tietoja ei vielä saatavilla]

21

Oppiminen, koulutus, oppimisympäristö

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste 2018

Lähikoulun perusopetuksen valinneiden osuus 2018

PISA-tulokset

[Tietoja ei vielä saatavilla]

Karvin valtakunnalliset oppimistulokset

[Tietoja ei vielä saatavilla]

Lukioiden ylioppilas-kirjoitusten tulosten keskiarvo 2017

Helsinki

4,3

Suomi

4,2

Vieraskielisten osuus Helsingin lukioista ylioppilaaksi valmistuneista 2017

12,4 %

+1,6 %-yks. enemmän kuin vuonna 2016

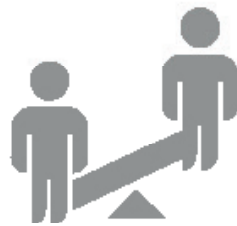
22

Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt

Varhaiskasvatuksen laatu

Ei-kelpoisten lastentarhanopettajien* osuus 31.10.2018

21 %

* Niiden lastentarhanopettajien, joilla ei ole tehtävää vastaavaa koulutusta, osuus kaikista lastentarhanopettajista.

Lastentarhanopettajien lähtövaihtuvuus 1.1.–31.10.2018

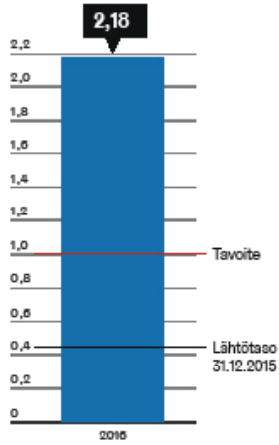
4,3 %

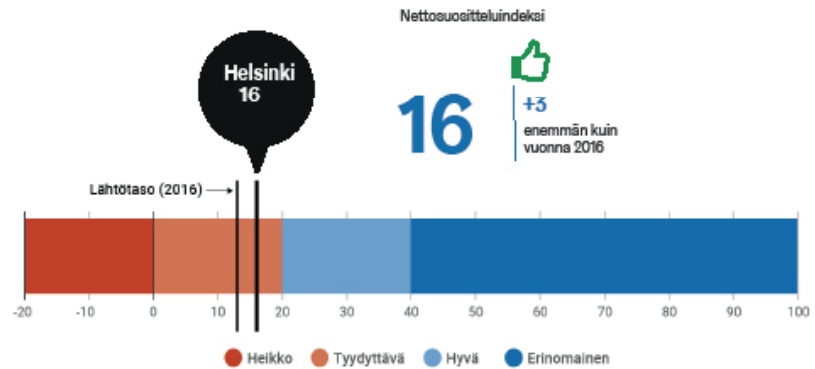
23

Yritystoiminta ja elinkeinoelämä

Helsinkiäisten yksityisen sektorin kokoaikaisien työpaikkojen määrän kasvu suhteessa asukasluvun kasvuun

Yritysten halukkuus suositella Helsinkiä sijaintipaikkana 2018

24

Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

Henkilöstökokemus ja johtaminen, Kunta 10 -tutkimus 2018

Ei vaikutusmahdollisuuksia muutoksiin töissä

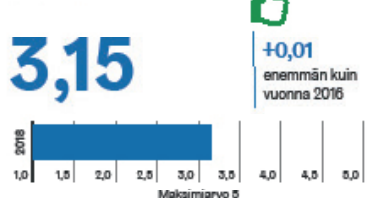
Työyhteisössä on sosiaalista pääomaa

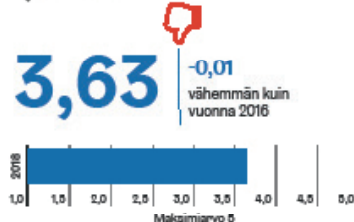
Kokee muutokset työssä myönteisiksi

Päätöksenteko koetaan oikeudenmukaiseksi

Työn hallinta

Suosittelisi työnantajaa ystävälleen

25

Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

Henkilöstökokemus ja johtaminen, Kunta 10 -tutkimus 2018

Henkilöstön tyytyväisyys johtamiseen/
esimiestyöhön (sijoittuminen, 100 = paras)

50. sama kuin vuonna 2016

On itse kokenut syrjintää: sukupuoli

1,9 % +0,8 %-yks. enemmän kuin vuonna 2016

On itse kokenut seksuaalista häirintää

6,4 %

26

Digitalisuus

Käyttäjätyytyväisyys kaupungin digitaalisiin palveluihin

[Tietoja ei vielä saatavilla]

Digikiulu

[Tietoja ei vielä saatavilla]

Avointen rajapintojen määrä, sisäiset/ulkoiset

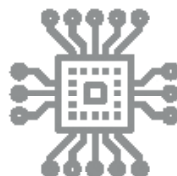
Avoimet ulkoiset rajapinnat, kpl Tietojärjestelmät, kpl

24 / 774

Rajapintojen osuus tietojärjestelmistä **3,1 %**

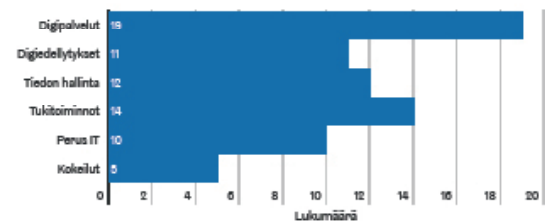
Avoimet sisäiset rajapinnat, kpl Tietojärjestelmät, kpl

[Tietoja ei vielä saatavilla]

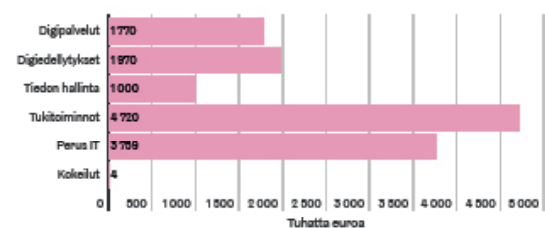

Digitaalisten palvelujen kehitys

Keskushallinnon ja kaupunkiyhteisten ohjelmien hankkeiden määrä

Hankkeen budjetti

Taloudellisesti kestävä kehitys

Taloudellinen kokonaistuottavuus (Ennuste 2/2019)

4 069 240 000 €

Ei saavuta tavoitetta vuotuisesta 0,5 % tuottavuuden kasvusta

Investointien tulorahoitusprosentti (vuosi-kate/investoinnit, Ennuste 2/2019)

69 %

12 %-yks. vähemmän kuin talousarviossa 2019

Työllisyysaste (2018)

74,0 %

+1,6 %-yks. enemmän kuin vuosi sitten

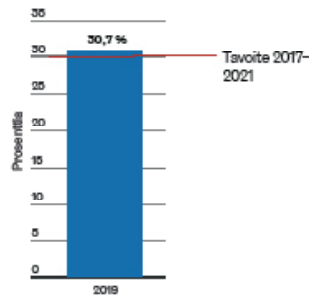
Lainakanta euroa/asukas (Ennuste 2/2019)

1 530

-163 €/as. vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2018

Yhteisöveron jako-osuus (2019)

Kassan riittävyys, päivää (Tilinpäätös 2018)

91

Tavoite on vähintään 50 päivää

Yksikkökustannukset (euroa) toimialojen palveluissa

[Tietoja ei vielä saatavilla]

Helsinki

Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki

Postiosoite
PL 20
00099 Helsingin kaupunki

Puhelinvaihde 09 310 1641
kaupunginkanslia@hel.fi
hel.fi/kaupunginkanslia